

Masteroppgave

BØK950 Økonomi og administrasjon

Tittel: Fundamental Verdivurdering av Byggma ASA

Vegar Lilleeide Prozenko

Totalt antall sider inkludert forsiden: 142

Molde, 15.11.2021

Obligatorisk egenerklæring/gruppeerklæring

Den enkelte student er selv ansvarlig for å sette seg inn i hva som er lovlige hjelpemidler, retningslinjer for bruk av disse og regler om kildebruk. Erklæringen skal bevisstgjøre studentene på deres ansvar og hvilke konsekvenser fusk kan medføre. Manglende erklæring fritar ikke studentene fra sitt ansvar.

Du/dere fyller ut erklæringen ved å klikke i ruten til høyre for den enkelte del 1-6:		
1.	Jeg/vi erklærer herved at min/vår besvarelse er mitt/vårt eget arbeid, og at jeg/vi ikke har brukt andre kilder eller har mottatt annen hjelp enn det som er nevnt i besvarelsen.	☒
2.	Jeg/vi erklærer videre at denne besvarelsen: • ikke har vært brukt til annen eksamen ved annen avdeling/universitet/høgskole innenlands eller utenlands.• ikke refererer til andres arbeid uten at det er oppgitt.• ikke refererer til eget tidligere arbeid uten at det er oppgitt.• har alle referansene oppgitt i litteraturlisten.• ikke er en kopi, duplikat eller avskrift av andres arbeid eller besvarelse.	☒
3.	Jeg/vi er kjent med at brudd på ovennevnte er å <u>betrakte som fusk</u> og kan medføre annullering av eksamen og utestengelse fra universiteter og høgskoler i Norge, jf. Universitets- og høgskoleloven §§4-7 og 4-8 og Forskrift om eksamen §§14 og 15.	☒
4.	Jeg/vi er kjent med at alle innleverte oppgaver kan bli plagiatkontrollert i URKUND, se Retningslinjer for elektronisk innlevering og publisering av studiepoenggivende studentoppgaver	☒
5.	Jeg/vi er kjent med at høgskolen vil behandle alle saker hvor det forligger mistanke om fusk etter høgskolens retningslinjer for behandling av saker om fusk	☒
6.	Jeg/vi har satt oss inn i regler og retningslinjer i bruk av kilder og referanser på biblioteket sine nettsider	☒

Personvern

Personopplysningsloven

Forskningsprosjekt som innebærer behandling av personopplysninger iht.

Personopplysningsloven skal meldes til Norsk senter for forskningsdata, NSD, for vurdering.

Har oppgaven vært vurdert av NSD?

ja nei

- Hvis ja:

Referansenummer:

- Hvis nei:

Jeg/vi erklærer at oppgaven ikke omfattes av Personopplysningsloven:

Helseforskningsloven

Dersom prosjektet faller inn under Helseforskningsloven, skal det også søkes om forhåndsgodkjenning fra Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk, REK, i din region.

Har oppgaven vært til behandling hos REK?

ja nei

- Hvis ja:

Referansenummer:

Publiseringsavtale

Studiepoeng: 30

Veileder: Knut Peder Heen

Fullmakt til elektronisk publisering av oppgaven

Forfatter(ne) har opphavsrett til oppgaven. Det betyr blant annet enerett til å gjøre verket tilgjengelig for allmennheten (Åndsverkloven. §2).

Alle oppgaver som fyller kriteriene vil bli registrert og publisert i Brage HiM med forfatter(ne)s godkjenning.

Oppgaver som er unntatt offentlighet eller båndlagt vil ikke bli publisert.

Jeg/vi gir herved Høgskolen i Molde en vederlagsfri rett til å gjøre oppgaven tilgjengelig for elektronisk publisering:

ja nei

Er oppgaven båndlagt (konfidensiell)?

ja nei

(Båndleggingsavtale må fylles ut)

- Hvis ja:

Kan oppgaven publiseres når båndleggingsperioden er over?

ja nei

Dato: 15. November 2021

Forord

Denne masteroppgaven markerer avslutningen på masterstudiet mitt ved høyskolen i Molde. Det har vært et utfordrende og lærerikt studium, hvor jeg har vekst faglig og som person, så i denne sammenheng vil jeg gi en stor takk til mine medstudenter og undervisere for tiden sammen.

Jeg har besluttet at min avsluttende oppgave skal være innenfor verdivurdering av Byggma ASA. Jeg har valgt verdivurdering på bakgrunn av et lenger studiebakgrunn, da jeg anser en verdivurdering som en mulighet får å benytte hele spekteret av tilegnet kunnskap. Selskap og bransje har også vært et klart valg for meg, siden jeg har jobbet i bransjen og når det til min kunnskap ikke er gjennomført en verdivurdering av Byggma eller direkte byggematerial-bransjen, anser jeg dette som en god mulighet. I arbeidet med oppgaven har jeg fordypet meg i regnskap, revisjon, finans og strategi i praksis, og jeg føler jeg har fått ny forståelse og kunnskaper på feltet.

Avslutningsvis vil også overrekke en takk til min veileder, Knut Peder Heen, i samband med oppgaven og samtidig takke Kjell Henry Knivsflå ved NHH for å gjøre sitt undervisningsopplegg innenfor verdivurdering tilgjengelig på nett.

Helt til slutt vil jeg også overrekke en stor takk til min samboer, min sønn og venner og familie som har støttet meg i arbeidet med oppgaven. Sammen har vi gjort dette mulig

Vegar Lilleide Prozenko

Aukra, November 15, 2021

Sammendrag

I min masteroppgave har jeg vurdert egenkapitalen til Byggma ASA pr 31.11.2021. Vurderingen er basert på Kjell Henry Knivflås rammeverk for verdivurderingen fra BUS440 ved NHH. Da jeg ikke studerer på NHH, har jeg vært så heldig å kunne følge undervisningsopplegget på Knivflås nettsider. I tråd med undervisningsopplegget har jeg gjennomført en strategisk analyse av selskapets underliggende økonomiske forhold, hvor Byggma har antydnet en gjennomsnittlig historisk fordel på 15,1%. Denne er i stor grad knytt til bransjefordel og driftsfordel.

Med det strategiske grunnlaget har jeg videre utarbeidet et framtidig estimat på regnskapet, balansen og kontantstrømmene, hvor jeg har regnet ut en langsiktigvekst prognose som avtar og stabiliserer seg på 3% på langsikt

Jeg har senere benyttet de estimerte fremtidige regnskapstallene og kravene og estimert verdien til egenkapitalen ved å neddiskontere budsjetterte framtidige kontantstrømmer med hensyn på aktuelle krav. Verdiestimatene har videre blitt undersøkt med en sensitivitetsanalyse, hvor jeg fant det fundamentale verdi estimatet til å være 19,35NOK pr aksje.

Jeg har i tillegg gjennomført en supplerende relativ verdivurdering som gav et verdiestimat på 26,74NOK pr aksje. Jeg har sådan vektet de 2 estimatene og fått et endelig på 21,567NOK pr aksje.

Til slutt har jeg gitt min handlingsstrategi, hvor jeg har benyttet et $\pm 10\%$ av mitt verdiestimat. På basis av dette har jeg anbefalt å selge Byggma aksjen.

Innhold

1.0	Innledning	1
1.1.1	Hvorfor verdivurdering av Byggma?	1
1.1.2	Problemstilling	2
1.1.3	Forutsetninger og begrensinger	2
1.2	Presentasjon av Byggmateriabransjen og Byggma	2
1.2.2	Hvem er Byggma?.....	3
1.2.3	Sammenligningsgrunnlaget – Assa Abloy & Rockwool AS	5
2.0	Valg av verdsettelsesteknikk	7
2.1	Kriterier for en vellykket relativ verdsettelse	7
2.2	Former for verdivurdering	8
2.2.1	Fundamental verdivurdering	8
2.2.2	Relativ verdsettelse modeller	9
2.2.3	Opsjonsbasert verdivurdering	10
2.3	Valg av verdsettelses modell	10
3.0	Strategisk analyse.....	13
3.1.1	Ekstern analyse.....	13
3.1.2	Intern analyse og oppsummering	23
3.1.3	Oppsummering ekstern/intern analyse – SWOT analyse.....	25
4.0	Regnskapsanalyse.....	27
4.1.1	Knivsflå's rammeverk for regnskapsanalyse	27
4.1.2	Knivsflå's rammeverk – Komparative selskaper; Assa Abloy & Rockwool	28
4.1.3	Rapport regnskapstall - Byggma	29
4.1.4	Omgruppering for analyse.....	33
4.1.5	Omgruppering av kontantstrøm	47
4.1.6	Analyse av målefeil og justering	48
5.0	Analyse av risiko	49
5.1.1	Analyse av kortsiktig risiko – Likviditetsanalyse	49
5.1.2	Analyse av langsiktig risiko – Soliditetsanalyse	56
5.1.3	Oppsummering – Syntetisk rating.....	61
6.0	Analyse av historisk avkastningskrav	65
6.1	Krav til egenkapital	65
6.1.1	Risikofri rente.....	65
6.1.2	Markedets risikopremie (mrp).....	66

6.1.3	Egenkapitalbeta	67
6.1.4	Egenkapitalkrav.....	70
6.2	Finansiell gjelds krav.....	71
6.2.1	Finansielt gjeldskrav (fgk)	71
6.2.2	Finansielt eiendelskrav	72
6.2.3	Netto finansielt gjeldskrav (nfgk)	73
6.3	Beta til netto finansiell gjeld	73
6.3.1	Beta til finansielle gjeld (FEK)	74
6.3.2	Beta til finansielle eiendeler.....	74
6.3.3	Beta til netto finansiell gjeld	75
6.4	Selskapskrav - krav til netto driftskapital.....	76
7.0	Analyse av lønnsomhet	77
7.1.1	Strategisk fordel	77
7.1.2	Oppsummering strategisk fordel	85
8.0	Fremtidsregnskap	86
8.1.1	Valg av budsjett horisont og framskrivingsteknikk	86
8.1.2	Valg av budsjett drivere og detaljnivå	87
8.1.3	Vekstanalyse	88
8.1.4	Budsjettert fremtidsregnskap	98
9.0	Framtidig avkastningskrav	99
9.1.1	Krav til egenkapital	99
9.1.2	Framtidig krav til egenkapital	101
10.0	Fundamental verdivurdering.....	107
10.1	Egenkapitalmetoden.....	107
10.1.1	Fri kontantstrøm-modellen (FKE-modellen)	107
10.2	Selskapsmetoden.....	109
10.3	Analyse av usikkerhet – Sensitivitetsanalyse	111
10.3.1	Sensitivitetsanalyse – Endring i driftsinntektsveksten.....	111
10.3.2	Sensitivitetsanalyse – Endring i netto driftsmargin	112
10.3.3	Sensitivitetsanalyse – Endring i egenkapitalkrav.....	113
10.4	Er estimatet rimelig? – Oppsummering fundamental verdivurdering	114
11.0	Relativ verdivurdering.....	115
11.1.1	Valg av relativ verdivurderingsmetode/teknikk.....	115
11.1.2	Oppsummering relativ verdivurdering.....	118

12.0	Handlingsstrategi	119
13.0	Referanser	120
14.0	Vedlegg	130
14.1	Omgruppert regnskap – Assa Abloy	130
14.1.1	Fullstendig resultat regnskap – Assa Abloy	130
14.1.2	Omgrupperte balanse, eiendeler – Assa Abloy	131
14.1.3	Omgrupperte balanse, egenkapital og gjeld – Assa Abloy	131
14.2	Omgruppert regnskap – Rockwool International Group	132
14.2.1	Fullstendig resultat regnskap – Rockwool	132
14.2.2	Omgrupperte balanse, Eiendeler – Rockwool	132
14.2.3	Omgrupperte balanse, Egenkapital og gjeld – Rockwool	133

1.0 Innledning

I denne masterutredningen er formålet å gjennomføre en verdivurdering av bygg material leverandøren Byggma ASA (Heretter Byggma). Jeg ønsker samtidig å gi interessenter et innblikk i bransjen og selskapet.

I dette delkapittelet vil jeg presisere min motivasjon for valg av oppgave, selskap og bransjen og samtidig og videre presisere problemstilling, forutsetninger og begrensinger for oppgaven

1.1.1 Hvorfor verdivurdering av Byggma?

Verdi defineres i følge Oxford Dictionaries som *«how much something is worth in money or other goods for which it can be exchanged»* (Oxford Learner's Dictionaries, 2021).

Verdsettelse eller verdivurdering av et firma vil med andre ord finne verdien av et selskap i kroner og ører. Knivsfå (2021a) presiserer at de beste verdivurderingene dykker dypt og presist ned i selskapets interne og eksterne finansielle, markedsrelaterte og økonomiske faktorer. Den brede og omfattende veien til verdierstatimtet er en av hovedårsakene til at jeg ønsker å fordype ytterligere på dette feltet, da jeg her kan utnytte hele spekteret fra studiet. Samtidig har jeg erfaring fra bransjen, slik at jeg anser dette som en mulighet for å sette kombinere både min akademiske verden og min arbeidsverden

Årsakene for valg av selskap er på grunnlag av eksempelvis den omfattende produktbredden til Byggma som jeg vil diskutere nærmere i kapittel 1.3.2. Byggma leverer samtidig til alle aktører i det norske markedet, slik selskapet framstår som en svært sentral og spennende aktør i norsk setting og ikke minst for en spennende bransje. Et annet argument for denne oppgaven er uvisse om like oppgaver i norsk setting. Jeg har naturlig nok ikke oversikt over alle oppgaver som skrives i dag eller har vært skrevet ifra en norsk setting, men til kunnskap vil dette være den første oppgaven som er skrevet i denne settingen om dette selskapet, noe jeg også anse som en ekstra motivasjon. Høy etterspørsel og høy aktivitet i bransjen er en annen faktor som gjør at Byggma og byggebransjen er et spennende felt og spesialisere seg innenfor.

1.1.2 Problemstilling

I kapittel 1,1,1, har jeg dannet et grunnlag for problemstillingen for oppgaven, som er som følger:

Hva er aksjeverdien til Byggma ASA pr 31.11.2021?

Tidsperioden er valgt av hensyn til tilgjengelig informasjon og estimert fullført oppgave. Regnskapsinformasjonen som er tilgjengelig og benyttet i denne oppgaven årsregnskap fra 2016-2020, samt kvartalsrapport Q1 og Q2 for 2021 for analyseselskap og sammenligningsgrunnlaget. Den fulle referanselisten kan ses under referanser i kapittel 13

1.1.3 Forutsetninger og begrensninger

Av tidsmessige, praktiske og prioriteringsårsaker har jeg tatt ulike forutsetninger og begrensninger. Datamaterialet er som nevnt tidligere ikke helt oppdatert med kvartalsrapporter og all tilgjengelig informasjon løpende. I en optimal verden skulle jeg hatt tilgang til Q3rapporter og informasjon direkte fra selskapene for å kunne gi et så godt estimat som mulig, men jeg avgrensner oppgaven til offentlig tilgjengelig informasjon (Årsrapporter etc.)..

En annen forutsetning er også tatt med hensyn på «benchmarken» eller sammenligningsgrunnlaget, hvor selskapene som sammenlignes vil være forskjellige av natur, men hensyn på størrelse, ledelse, etc. Sammenligningsgrunnlaget vil bli nærmere presentert i kapittel 1.3.3

En annen begrensning er dybde på ulike aspekter. Siden profilen for min mastergrad er innenfor økonomisk analyse, vil jeg begrense litt fokuset på eksempelvis den strategiske analysen i kapittel 3.

1.2 Presentasjon av Byggmateriabransjen og Byggma

Dette kapittelet vil presentere nærmere byggematerialbransjen og videre presentere ulike segmenter, og aktører bransjen. Videre vil kapittelet presentere kort Byggma konsernet og videre sammenligningsgrunnlaget for oppgaven.

1.2.1.1 Verdikjeden i byggematerial bransjen

Verdikjeden i byggematerialbransjen delt inn i råstoff leverandører, leverandører, forhandlere og sluttforbrukere. Sluttforbrukere kan videre deles i 3 overordnede segmenter; Industri, proff og forbruker. Industri vil her defineres som eksempelvis byggentreprenører som er ansvarlige for større byggprosjekter, som eksempelvis skoler, boligblokker etc. Proffsegmentet her er tømrere og byggefirma som renoverer og bygger boliger. Mens forbruker vil danne det populære «Gjør det selv» fenomenet Jeg vil nå presentere analyseselskapet, Byggma og sammenlikningsgrunnlaget.

1.2.2 Hvem er Byggma?

Byggma konsernet er en av de største innenfor byggevaremarkedet i Norge. Konsernet kan skilte seg med å være leverandør til alle byggevarekjedene i Norge. I den norske byggevarebransjen er de synlige under merkevarene; Forestia, Huntonit, Uldal, Smartpanel, Byggform, Scan Lamps, Aneta belysning og Masonite Beams (Byggma ASA, 2021) Byggma sin største tilstedeværelse er enda i det norske markedet, men deres visjon er å være en ledende leverandør av byggevareløsninger i hele Norden. Byggma ønsker samtidig at deres selskaper skal drive effektiv ressursbruk og utvikle innovative produkter som gir økt verdiskapning (Byggma ASA, 2020). Under vil alle selskapene som utgjør Byggma ASA bli nærmere presentert.

1.2.2.1 Forestia AS

Forestia AS er produsent av møbelplater, bygningsplater, konstruksjonsplater og interiørplater både til proff og forbrukermarked. Forestia leverer plater til det Skandinaviske og nordeuropeiske markedet med merkevarer som Walls4You, Walls2Paint og Premium Ceiling. Konseptet baseres på ferdig tapetserte veggplater, og plater som er ferdig grunnet og klar til maling (Byggma ASA, 2021).

1.2.2.2 Huntonit AS

Huntonit AS utvider rekkevidden til Byggmakonsernet ytterligere innenfor interiør panel, med ferdigmalte trefiberpanel. Platene her fås i ulike design, farger og dekor, både til

vegg og tak. Huntonit operer hovedsakelig i det norske markedet, men har også kunder i andre europeiske land (Byggma ASA, 2021).

1.2.2.3 Uldal AS

Uldal AS er produsent av vinduer og ytterdører. Vinduer og dører som produseres i dagens marked lages enten i tre (med og uten aluminiumskledning), PCV eller gjennomgående aluminium. Valg av vinduer og ytterdører kommer ofte an på budsjett, bruksområde og stil. Uldal tilbyr produkter som dekker disse områdene (Uldal.no, 2021)

1.2.2.4 Masonite Beams AS

Masonite Beams AS er et annet selskap i Byggmakonsernet. Masonite Beams produserer moduler og stenderverk til tak, vegger og gulv i treverk. Masonite Beams fører blant annet I-bjelken som sitt flaggmerke, hvor allsidigheten til bjelken er et stort salgsargument. Nyere bygg følger i dag standarden TEK17. TEK17 stiller krav til både tettheten og isolasjonen i bygget ved hjelp av U-verdier. Kravet her vil kunne variere med hensyn på vinduer, dører og isolasjonen som er i veggene. Masonite Beams store styrke med høy allsidighet ved (fra 20-40cm bredde) gir dermed forbrukeren større muligheter for å opprettholde TEK17 standarden for tetthet og isolering (Masonite, 2021). Masonite Beams operer både i det norske- og det europeiske markedet (Byggma ASA, 2021).

1.2.2.5 Byggform AS og Smartpanel AS

Byggform AS er et leverandørfirma som jobber sammen med produsenter fra flere steder i verden. Deres segment er leveranse av OBS, kryssfiner og bygningsplater til det norske markedet (Byggma ASA, 2021). Smartpanel AS på sin side tilbyr panel i MDF plater og er markedsleder i Norge og Sverige. I motsetning til Byggform distribuerer de sine produkter også ut i det europeiske markedet (Smart panel , 2021).

1.2.2.6 Scan Lamps AS og Aneta Belysning AB

Scan Lamps AS og Aneta Belysning AB operer begge i belysningsmarkedet for boliger og fritidsboliger i Skandinavia. Dette innebærer både komplette armatur, dekorativ belysning

og annet tilbehør. Scan Lamps og Aneta Belysning distribuerer sine produkter gjennom møbel- og belysningskjeder. Deres produkter kan også finnes i de store elektrogrossistene i Norge. Søsterselskapene jobber side om side under Byggmakonsernet, for å markedsføre og selge sine produkter i Norden (Aneta belysning AB, 2021)

1.2.3 Sammenligningsgrunnlaget – Assa Abloy & Rockwool AS

I utvelgelse av sammenlignbare selskaper kan dette løses på ulike måter med ulike dybde og spesifisitet. Det er vanskelig å finne aktører i Norge som matcher Byggmas størrelse og forretningsmodell. Noen aktører som Arbor, Moelven Industrier og Fritzøe Treshhow operer i samme bransje, men på grunnlag av størrelse og profil vil selskapene ikke danne et tilstrekkelig sammenligningsgrunnlag. Jeg velger derfor i denne oppgaven å sammenligne med utvalgte aktører i Skandinavia. Benchmarken vil dermed bestå av Svenske Assa Abloy og Danske Rockwool group. De to konsernene er børsnoterte og operer både i det norske markedet og det europeiske byggematerialmarkedet. Selskapene vil nå presenteres i kap 2.1.3.1 (Assa Abloy) og kapittel 2.1.3.2 (Rockwool)

1.2.3.1 Sammenligningsgrunnlaget – Assa Abloy AB

Assa Abloy er et konsern som fokuserer på produkter og service relatert til sikkerhet- og låssystemer. De tilbyr både manuelle og automatiserte produkter enkeltvis, eller som et helhetlig sikkerhetssystem. Dette omfatter blant annet automatiserte låssystemer på dører og porter, som opererer med digital adgangskontroll. Kunden kan velge om det skal brukes spesielle nøkler, nøkkelkort eller biologisk verifikasjon. De opererer i over 70 land globalt, med over 100 varemerker (Assa Abloy, 2020). I Norge presenteres Assa Abloy AB som heleier av Assa Abloy Norge AS. Assa Abloy Norge AS har også flere datterselskaper som opererer under Assa Abloy navnet (Assa Abloy, 2020)

1.2.3.2 Sammenligningsgrunnlaget – Rockwool Group

Rockwool Group er verdens største steinullsprodusent. Konsernet har flere datterselskaper og opererer i over 39 land (Rockwool Group, 2020). De ønsker med sine fem merkevarer

Rockwool, Rockfon, Rockpanel, Lapinus og Grodan markedsføre seg i hele verden. Konsernet baserer seg hovedsakelig på robuste produkter, som er basert på steinull laget av vulkansk stein. Grunnlaget er at de ser på steinull som en allsidig naturlig utømmelig ressurs. Produkter konsernet blant annet tilbyr er brannsikker isolasjon, fasadesystemer og spesialfremstilte løsninger til industrielle applikasjoner. De tilbyr også produkter til mer spesifikke markeder ved vekstmedier til dyrking av planter og fremstilling av bremses i bilindustrien (Rockwool International, 2021).

2.0 Valg av verdsettelsesteknikk

Dette delkapittelet vil presenterer noen av de aktuelle teoriene innenfor verdsettelse og argumentere ytterligere for hvilke teknikker som vil bli benyttet i denne oppgaven og hvorfor.

2.1 Kriterier for en vellykket relativ verdsettelse

Damodaran (2013) presenterer 3 ulike metodikker for verdsettelse; Fundamental verdsettelse, komparativ verdsettelse og opsjonsbasert verdsettelse. De 3 teknikkene har sine styrker og svakheter, som jeg vil komme inn på senere. Fra et mer generelt synspunkt er det visse kriterier som kan avgjøre om en verdivurdering er rettvise, eller mindre rettvise. Enkle krav her er blant riktig framgangsmåte, riktige tall, riktig analysenivå etc.

Samtidig som tall og informasjon må være riktig, argumenterer eksempelvis Knivsflå (2021a) for viktigheten av tilstrekkelig mengde informasjon, både fra tall, men også fra strategi i form av anlyseselskapets styrker, svakheter muligheter og trusler. Det er også verdt å merke seg at uansett hvor nøyaktig man er, vil en verdivurdering ikke være uten feilmarginer og risiko for at virkeligheten endrer seg. Man tar selvsagt steg for å hindre feil for eksempel i form av eksempelvis sensitivitetsanalyser, men som både Knivsflå og Damodaran (2012) antyder gir ikke en verdivurdering nødvendigvis et 100% riktige svar, da denne vil være preget av hvor partisk analytikeren er, og naturlig nok informasjonen rundt faktorer som påvirker aksjens verdi. Vi kommer dermed tilbake til Knivsflå og Damodaran som argumenterer at man ikke bare skal vite hva verdien er, men også hvor verdien kommer fra (Damodaran, 2012). I prosessen med å finne ut hvor verdiene kommer fra, vil du samtidig også kunne få mye annen viktig informasjon, slik at det er viktig å ikke gå seg fast i bare resultatet, men også veien til resultatet (Damodaran, 2012). Selv om vegen til resultatet er viktig, betyr ikke dette nødvendigvis at den vanskeligste og mest kompleks vegen er den beste, da bryderiet fort kan i lys av hva du får og tiden du legger ned i variablene ikke være verdt jobben. Damodaran (2013) presiserer videre at verdien på en aksje bør være tungt argumentert i henhold til kontantstrømmen til aksjen, og bør ikke være argumentert av emosjonelle eller estetiske årsaker.

2.2 Former for verdivurdering

Damodaran (2012) diskuterer 3 ulike former for verdsettelse; diskontert kontantstrøm verdsettelse (DCF), relativ verdsettelse (Multipler) og opsjonsbasert verdsettelse. De ulike formene vil bli kort presentert nedenfor

2.2.1 Fundamental verdivurdering

Denne metoden, som det ligger i navnet, har et mer helhetlig perspektiv, og skal dermed fange både et regnskapsmessig perspektiv og et strategisk perspektiv. Mer spesifikt tar man utgangspunkt i historiske regnskapstall og finner krav for avkastning og risiko og fremskriver en framtidig kontantstrøm som diskonteres for å finne verdien av egenkapitalen. En konsensus blant forskerne er viktigheten av tilstrekkelig og relevant informasjon ved en fundamental analyse, slik at man har en tilstrekkelig basis for å gjøre vurderingene man gjør.

Damodaran (2012) presenterer en generell modell for fundamental verdsettelse som rent matematisk kan uttrykkes som vist i linkingen nedenfor, hvor n = antall år/levetid, mens CF_t = kontantstrøm i perioden t og r er diskonteringsrente.

$$\text{Value} = \sum_{t=1}^{t=n} \frac{CF_t}{(1+r)^t}$$

Knivsflå (2021b) deler fundamental verdsettelse inn i to underteknikker; egenkapitalmetoden og selskapsmetoden; Egenkapitalmetoden analyser ifølge Knivsflå (2021b) selskapets egenkapital direkte, mens selskapsmetoden benytter en indirekte tilnærming (Knivsflå, 2021b). Selv om metodene benytter forskjellige utgangspunkt, skal metodene ved konsistent bruk gi samme verdiestimatet (Damodaran, 2012). I tillegg til de 2 underteknikkene kan man fordele verdsettelsesmetodene i 4 modeller, utbyttmodellen, Fri KS-modellen, Superprofittmodellen og Superprofittvekstmodellen. De ulike perspektivene gir fundamentale verdsettelser ytterligere treffsikkerhet, da metodene skal gi samme verdiestimat ved konsistent bruk (Knivsflå, 2021b)

Som det kommer frem fra beskrivelsen vil denne typen analyse ha flere fordeler og styrker. Noen av disse er blant annet grundigheten man får som interessant i selskapet, da man i fundamental verdivurdering har for seg bransjen, eksterne og interne faktorer i tall og strategi etc.

Fundamentale verdivurderinger har samtidig også sine svakheter. Analyyseselskapene som skal vurderes bør ha en positiv gjengående kontantstrøm. Samtidig er også tilgjengelig informasjon et annet moment som kan hindre en fullgod fundamental verdsettelse.

Et annet moment som kan skape konflikt er om selskapet er syklisk, da en svak økonomi i syklusen, kan skade driften for hele året. Andre moment som kan skape konflikt er konkursrisiko, hvorvidt selskapet er børsnotert, regnskapsteknikker i form av deling av informasjon etc.

2.2.2 Relativ verdsettelse modeller

Relativ verdsettelse benytter seg av multipler, hvor verdien på en eiendel blir utregnet med hensyn på sammenlignbare eiendeler (E.g. inntjening, kontantstrømmer, bokverdi, inntekter etc.) Multipler er grunnet sitt enkle og oversiktlige format veldig populære blant investorer og interessenter, men samtidig er det enkle å gjennomføre på feil måte (Damodaran, 2012).

Damodaran (2012) viser til to viktige kriterier for å unngå feil når man skal gjennomføre verdsettelse. Det første kriteriet er at verdiene må konverteres til nøkkeltall eller multipler som kan sammenlignes. Samtidig må selskapene som sammenlignes være «like». Det er her mye av utfordringene ligger, siden 2 selskaper ikke er identiske og vil være styrt etter egne verdier som gjør at risikosøking, vekstpotensialet og kontantstrømmer osv. Jeg har i denne oppgaven valgt en bred definisjon på byggematerial-bransjen, som er støttet av Damodaran (2021) tilnærming til bransjedefinisjon (Damodaran, 2021)

Selv om relative verdsettelses teknikker har sine begrensninger og utfordringer, har de også sine fordeler. En fordel her er blant annet friheten med hensyn på antagelser, den lave tidsbruken. Samtidig er denne formen for verdsettelse lettere å presentere og forstå for interessenter den sine mer omfattende alternativer (Damodaran, 2012). Dersom vi ser på treffsikkerhet viser Damodaran (2012) til at relative verdsettelse mer sannsynlig reflekterer svingninger i markedet.

Relative verdsettelses teknikker har naturlig nok også noen baksider. En svakhet her er blant annet ufullstendige verdier siden risiko, vekst og potensielle kontantstrømmer ikke er fullstendig hensyntatt (Damodaran, 2012). En annen fallgruve kan her være over og undervurdering av et selskap. Over/undervurderingen kan fort være en problematikk siden verdsettelsesteknikken følger markedet tett, og dersom markedet over/undervurderer, vil også verdsettelsen bli over/undervurdert (Damodaran, 2012). Et tredje problem er ifølge Damodaran (2012) mangel av «Transparacny» i antagelsene bak verdsettelsene. Siden multipler baseres på ulike parametere, kan valg av verdsettelses metode manipuleres ved «Riktig» valg av verdsettelses teknikk.

2.2.3 Opsjonsbasert verdivurdering

Den tredje verdivurderingsteknikken er opsjon basert verdivurdering. Denne metoden verdsetter eiendeler, og sammenligner dem imot like eiendeler. Denne metoden vil ikke bli benyttet i denne oppgaven så jeg vil derfor ikke presenterer denne nærmere

2.3 Valg av verdsettelses modell

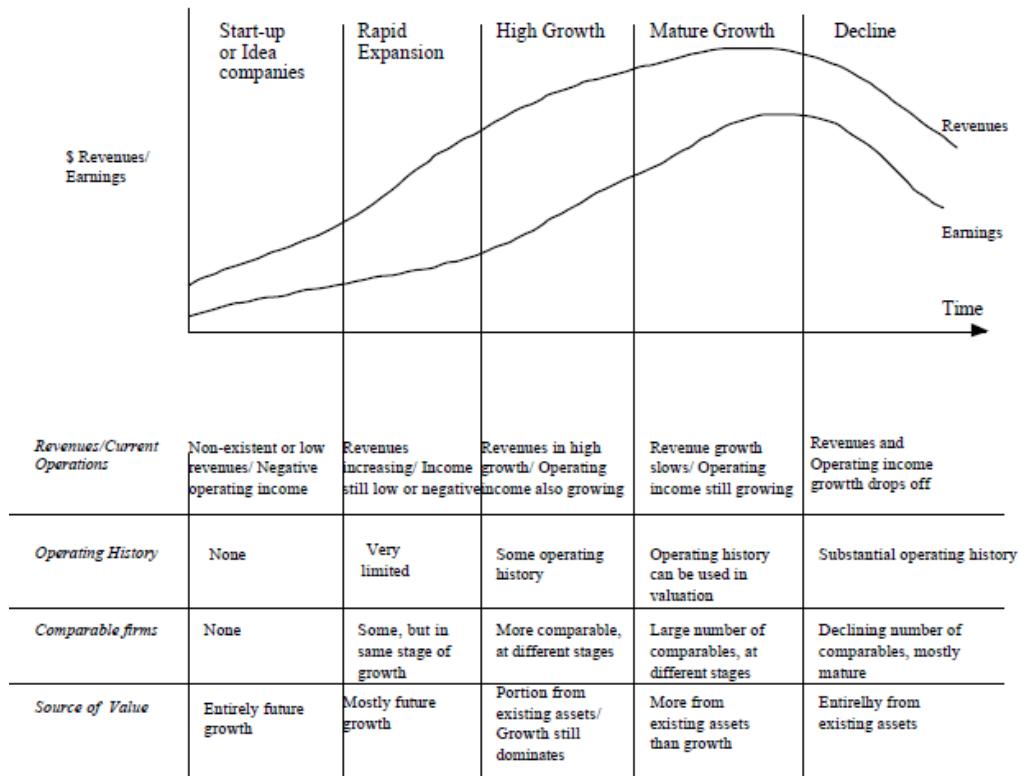
Som vist ovenfor er det mange ulike tilnærminger til en verdivurderingssak. Damodaran (2012) presenterer modellen «Valuation issues Across the Life Cycle» som vist nedenfor, som skal hjelpe til å velge riktig metoder. Byggma som selskap og Byggmas bransje kan klassifiseres som «Mature Growth» i denne modellen, basert på inntekter, driftshistorikk, selskapssammenligninger og verdikilder.

Inntektene i bransjen er som presisert nedenfor sent voksende, noe som gir muligheter for analyse av kontantstrømmene. Driftshistorikken til Byggma viser et modent etablert selskap, som betyr tilstrekkelig data for å underbygge verdivurderingen.

Sammenligningsgrunnlaget fra markedet er også relativt tilstrekkelig noe som hjelper oss til å kunne danne et bransjesnitt og gi oss utgangspunkt for multiplikator modeller.

Denne sammensetningen argumentere for å benytte en fundamental analyse og videre supplere med en komparativ analyse. En fundamental analyse vil gi oss en stor dybde i både selskap og bransje, og vil samtidig gi oss det mest grundige svaret. Ved å supplere med en komparativ analyse får vi mye informasjon for å ytterligere danne innsikt

Figure 23.1: Valuation Issues across the Life Cycle

Figur 1: Valuation issues across the Life Cycle (Damodaran, 2012)

Rent metodisk kan en fundamental oppgave deles inn i 6 steg (Knivsflå, 2021b);

«Steg 0: Mål og utgangspunkt

Steg 1: Strategisk analyse

Steg 2: Regnskapsanalyse

Steg 3: Fremtidsregnskap og krav

Steg 4: verdsettelse og usikkerhet

Steg 5: Verdiestimat»

«Steg 0» tar som overskriften indikerer seg om hva som faktisk er formålet med oppgaven, og hva er utgangspunktet til analyseobjektet. Dette har vært kapittel 1-2 i denne oppgaven. Videre gjennomføres det i denne typen oppgave en strategisk analyse, som utgjør en kvalitativ del (Kapittel 3) og en kvantitativ del (Kap 4, regnskapsanalyse). Dette datagrunnlaget blir videre analysert og omgruppert for videre analyse av risiko (Kapittel

5), avkastningskrav (Kapittel 6) og lønnsomhet (kapittel 7). Dette vil videre bli utredet et fremtidsregnskap (kapittel 8) basert på historisk data og strategisk regnskapsanalyse med sine fremtidige krav (kapittel 9) som deretter gir en kontantstrøm som kan diskonteres og verdivurderes (kapittel 10/kapittel 11). Neste steg nå er dermed den strategiske analysen.

3.0 Strategisk analyse

Den strategiske analysen skal styrke reliabiliteten for regnskapstallene og dermed den fundamentale verdivurderingen ved å gi oss en mer helhetlig oversikt av de underliggende økonomiske forholdene til selskapet (Knivsflå, 2021c). Denne strategiske analysen vil undersøke eksterne og interne faktorer som videre vil bli oppsummert i en SWOT-matrise.

3.1.1 Ekstern analyse

Den eksterne analysen vil gi oss en oversikt over faktorer som ligger utenfor selskapets rammer. De ulike analysen vil være en PESTEL-analyse og Porter's fem-faktor analyse.

3.1.1.1 PESTEL-analyse

PESTEL-rammeverket undersøker nærmere makroomgivelsene gjennom de ulike dimensjonene; politisk, økonomisk (Economical), sosiale, teknologiske, miljømessige (Environmental) og lovmessige faktorer (Investopedia.com, 2021).

Politiske faktorer

Den politiske dimensjonen refererer til rollen og makten som myndighetene har for å tilrettelegge og vanskeliggjøre driften (Investopedia.com, 2021). Noen elementer som kan påvirke her er det grønne skifte, skattenivå og proteksjonisme.

Det grønne skifte står sterkt i Norge, hvor forbrukere og interessenter ønsker grønne og miljøvennlige produkter. Dette fokuset har gitt ytterligere krav for dokumentasjon og produksjon. Dette resulterer naturligvis i høyere kvalitetsprodukter

Skattenivå vil naturligvis også påvirke kjøpekraften til slutt kunder som videre påvirker forhandlere og Byggmas etterspørsel.

Proteksjonisme i form av større grad av støtte til lokale bedrifter kontra tilrettelegging for internasjonale aktører vil også være en faktor som vil påvirke Byggmas industri.

Et annet illustrert eksempel på hvordan denne politiske og globale faktorer kan påvirke er vist gjennom koronapandemien. Under pandemien har det vært restriksjoner på reise og turisme, og dette har ført til at mange har heller investert i bolig. Med høyere aktivitet i oppussing og renovasjon, vil dette påvirke Byggmas drift i positiv favør.

Risiko: **HØY**

Økonomiske forhold

Den økonomiske dimensjonen presenterer nærmere direkte makroøkonomiske forhold som eksempelvis et lands BNP og valutasingninger (Investopedia.com, 2021). For Byggmas del vil konjunktursvingninger, renteforhold, lønnsnivå og prisnivå på byggemateriale være noen drivere til driften.

Konjunktursvingninger vil påvirke i større grad i en byggsektor enn for eksempel i matvarebransjen, siden oppussingsprosjekter ofte dreier seg om oppgradering kontra nødvendige rehabilitering. Gjør dette mønsteret at mange kan utsette denne luksusgoden. Dette vil være spesielt gjeldende for privatmarkedet, men også til dels proff markedet, siden sluttkunden vil være preget av økonomiske forhold.

Rentenivå er en annen økonomisk faktor som vil påvirke etterspørselen i byggmaterialbransjen. Styringsrenten har fra 7/5/2020 vært 0%, med en renteøkning 23/09 ifølge Norgesbank (2021) En lav styringsrente skal fungere som et middel for å høyne aktiviteten i økonomien, og vil dermed hjelpe Byggma med økt byggeaktivitet.

Andre økonomisk moment som vil påvirke er eksempelvis lønnsnivå og for Byggmasdel også prisnivå på byggvarer. SSB (2021a) viser til generell lønnsøkning på 2,2% fra 2019-2020 noe som gir økt kjøpekraft hos slutt kunder til Byggmas tjenester..

Selv om kjøpekraften til kunder går opp, vil det som antydnet i mikroøkonomiens verden bli mindre attraktivt å kjøpe en varer når prisene øker. Statistiske sentralbyrå (2021b) har samlet inn data for å undersøke dette fenomenet nærmere som vist i tabell nedenfor.

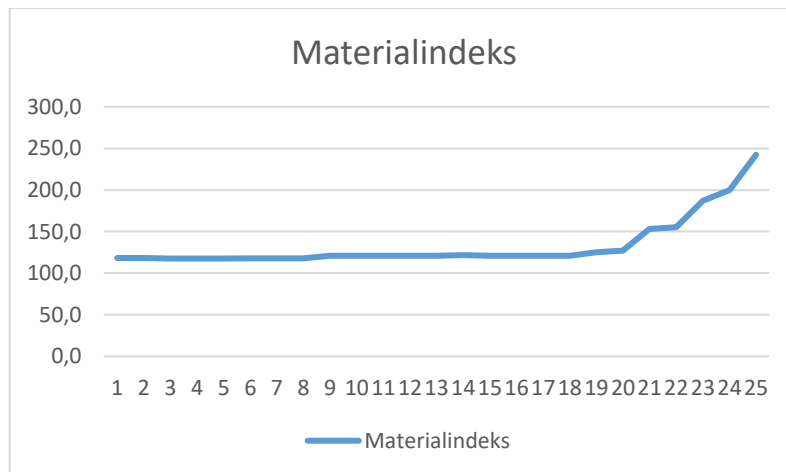
Dataen jeg har hentet her operer med en material-indeks hvor referanseåret er 2015 = 100. Dataene vil dermed antyde en økning på eksempelvis 18,4% fra referanse året ved en verdi på 118,4. utviklingen som vist nedenfor presenterer økning fra måned til måned (merket økning månedlig) og økning fra samme tid året før. Månedlig ser vi en økning på pluss-minus 3,6% fra august 2019 – mars 2021, noe som viser til lik utvikling årlig (3,6 poeng pr år i gjennomsnitt). Fra april 2021 kan vi derimot se en ekstra ordinær økning på hele 20,55% fra mars 2021-april 2021 og videre 1,37% i Mai, med ytterligere 20,49% fra mai - Juni og 21,38 fra juli-august. Slike ekstra ordinære tall skyldes naturligvis høy etterspørsel, men samtidig også antydes det her problematikk hos leverandører for å kunne levere materialer og råstoff. Årlig kan vi se en økning fra august 2019-august 2020 på 2,03%. Denne trenden opprettholdes fra til februar 2020- februar 2021, hvor vi ser tallene øke fra

6,19%, 7,72 i mars osv. helt opp til toppunktet på 100,66% i fra august 2020-august 2021.

Hele tabellen samt en grafisk framstilling kan sees nedenfor.

	Materialindeks	Økning i % (Månedlig)	Økning i % (Fra i fjor)
2019M08	118,4		
2019M09	118,4	0,00 %	
2019M10	117,6	-0,68 %	
2019M11	117,6	0,00 %	
2019M12	117,6	0,00 %	
2020M01	117,7	0,09 %	
2020M02	117,9	0,17 %	
2020M03	117,9	0,00 %	
2020M04	120,8	2,46 %	
2020M05	120,8	0,00 %	
2020M06	120,8	0,00 %	
2020M07	120,8	0,00 %	
2020M08	120,8	0,00 %	2,03 %
2020M09	121,8	0,83 %	2,87 %
2020M10	120,8	-0,82 %	2,72 %
2020M11	120,8	0,00 %	2,72 %
2020M12	120,8	0,00 %	2,72 %
2021M01	120,9	0,08 %	2,72 %
2021M02	125,2	3,56 %	6,19 %
2021M03	127,0	1,44 %	7,72 %
2021M04	153,1	20,55 %	26,74 %
2021M05	155,2	1,37 %	28,48 %
2021M06	187,0	20,49 %	54,80 %
2021M07	199,7	6,79 %	65,31 %
2021M08	242,4	21,38 %	100,66 %

Tabell 1: Material indeks 2019-2021

Figur 1: Material indeks

Oppsummert vil bransjen endre seg mye da det er gunstig høye etterspørsel og priser, slik at dette definitivt vil skape ringvirkninger.

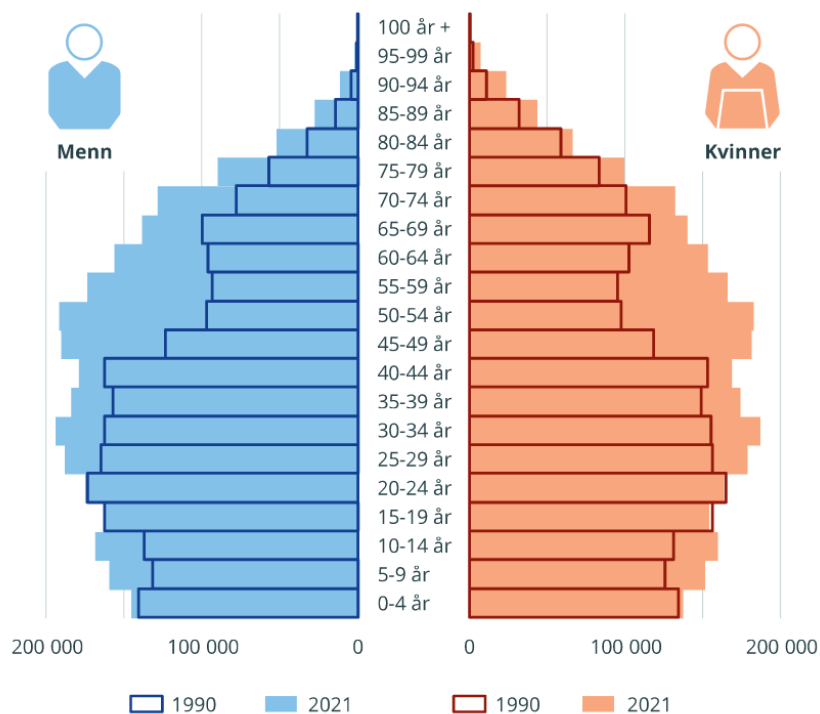
Trusselnivå: **HØY**

Sosiale forhold

Den sosiale dimensjonen viser til mer kulturelle og demografiske faktorer (Investopedia.com, 2021). Noen sosiale faktorer som vil påvirke Byggma er blant annet demografisk vekst, arbeidsledighet og bygg kultur og trender.

Fra et demografisk perspektiv kan vi se at den norske befolkningen øker som vist i grafene nedenfor. Dette antyder flere personer som trenger en plass å bo, noe som fremmer aktivitet i bygg bransjen. Alder er en annen faktor som vil ha en effekt da på når personer kjøper bolig, og når det eventuelt renoverer bolig, slik at alders gruppen fra 25-61 vil her bli ansett som den aktuelle aldersgruppen bygg materiell. Fra modell 2 nedenfor kan vi se at majoriteten av befolkningen er fra 0/49 for menn og kvinner, slik at både dagens kunder og fremtidens kunder vil er i majoritet.

Befolkningspyramide. 1990-2021

Figur 2: Befolkningspyramide fra 1990-2021 (Statistiske Sentral Byrå - SSB, 2021c)

Arbeidsledighet er et annet sosialt moment som vil påvirke Byggmas etterspørsel. Vi vet hvilke aldersgrupper som er mest aktuelle for Byggmas varer, men vi vet også at varenes

natur, er slik at dette er mer et luksusgode, enn en gode som kundene må ha, dermed vil arbeidsledighet være en viktig indikator på hvor mye etterspørselen etter varene vil være. Jeg har hentet ut tall fra NAV.no angående arbeidsledighet, og vi kan se nedenfor at 70 329 er helt arbeidsledige pr 14/09, mens 48 764 er delvis ledige pr 14/09 og tilslutt at 15 181 pr 14/09 er på arbeidssøker tiltak (NAV.no, 2021).

Ved nærmere undersøkelse kan vi se de ulike aldersgruppene mellom 25-59 utgjør størsteparten av gruppene med helt (77,41%, 54 446stk) og delvis arbeidsledige (82,53% (40 248stk) (NAV.no, 2021). Disse gruppene overlapper samtidig også med aldersgruppen som er mest aktuell for Byggmas produkter.

Totalt antall ledige – (NAV.no, 2021)

I alt	24.08.21	31.08.21	07.09.21	14.09.21
Helt ledige	79 888	75 806	73 042	70 329
Delvis ledige	48 509	49 729	49 445	48 764
Arbeidssøkere på tiltak	13 973	14 629	14 718	15 181

Tabell 2: Total oversikt over arbeidsledige per 14.09.21 (NAV.no, 2021)).

Helt arbeidsledig - (NAV.no, 2021)

I alt	24.08.21	31.08.21	07.09.21	14.09.21
I alt	79 888	75 806	73 042	70 329
19 år og under	1 767	1 771	1 732	1 710
20-24 år	8 645	8 259	8 032	7 749
25-29 år	10 379	9 995	9 643	9 266
30-39 år	23 967	22 811	21 920	21 221
40-49 år	16 223	15 226	14 640	13 986
50-59 år	11 657	10 872	10 429	9 973
60 år og over	7 250	6 872	6 646	6 424

Tabell 3: Oversikt over helt arbeidsledige per 14.09.21 (NAV.no, 2021).

Delvis arbeidsledig - (NAV.no, 2021)

I alt	24.08.21	31.08.21	07.09.21	14.09.21
I alt	48 509	49 729	49 445	48 764
19 år og under	335	316	314	291
20-24 år	3 531	3 474	3 393	3 362
25-29 år	5 176	5 172	5 107	4 997
30-39 år	12 804	13 129	13 079	12 780
40-49 år	11 821	12 249	12 181	12 066
50-59 år	10 297	10 595	10 519	10 405
60 år og over	4 545	4 794	4 852	4 863

Tabell 4: Oversikt over delvis arbeidsledige per 14.09.21 (NAV.no, 2021).

Et annet sosialt moment som utgjør en forskjell, er bygg trender og bygg historikk. Trendene i dagens marked er mye enkle slette plater, gjerne med et minimalistisk preg. Byggma's «Walls2Paint» og «Premium Ceiling» er 2 produkter til henholdsvis vegg og tak som oppfyller nettopp dette kriteriet, slik mange velger nettopp denne kombinasjonen. Privatmarkedssegmentet med «Gjør det selv» bølgen er samtidig også sterkt i vinden, hvor mange ønsker å gjøre mye selv, og nettopp dette reklamerer Byggma med på disse produktene.

Bygg kulturen i Norge vært hovedsakelig med treverk. Denne historikken veier positivt for leverandører som operer i dette segmentet, som Byggma. Andre materialer som sementbaserte løsninger, kan fort være en substitutt, som nevnt under Porters femfaktor modell (3.1.2), mens historiske bygg trender taler Byggmas sak.

Trussel nivå: **LAV**

Teknologiske forhold

Den teknologiske dimensjonen undersøker nærmere blant annet innovasjon og infrastruktur (Investopedia.com, 2021).

Byggma er ofte tidlig ute med å lansere nyheter til det norske markedet først, og dette skyldes naturlig nok investering i forskning og utvikling, for å styrke de teknologiske forholdene. Noen av innovasjonene Byggma har lansert siste årene, er blant annet Walls2Paint og Premium Ceiling til DIY markedet, som har blitt godt tatt imot som nevnt tidligere.

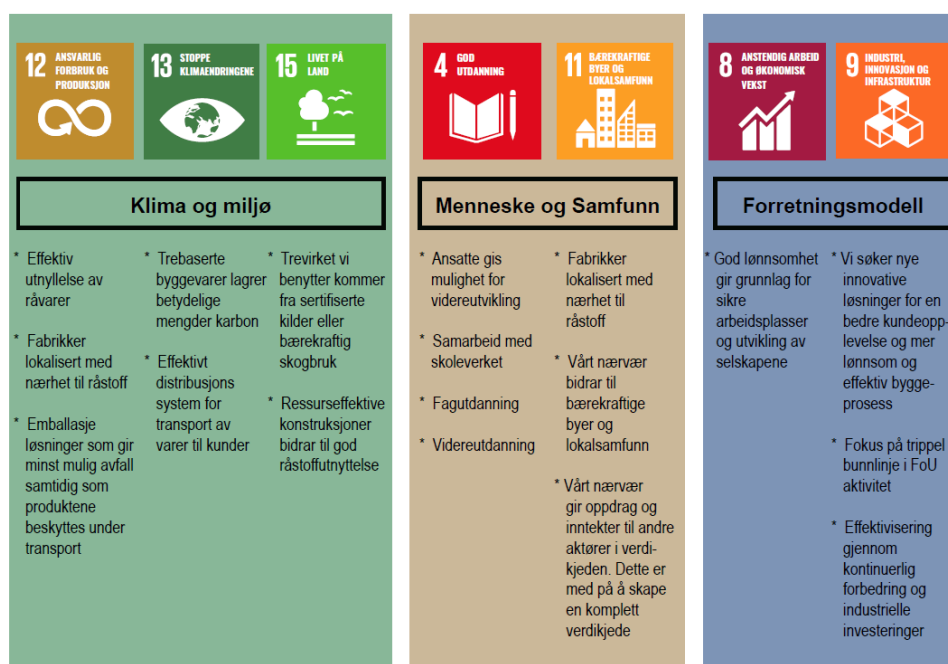
Med hensyn på infrastruktur, vil det trolig ikke være store teknologiske restriksjoner på hvordan lage Byggmas produkter, da maskineri kan antas å være tilnærmet standardiserte.

Trussel nivå: **MEDIUM**

Miljømessige forhold

De 2 siste faktorene er den miljømessige dimensjonen og den legale dimensjonen. Den miljømessige dimensjonen tar for seg eksempelvis fokus og viktigheten av praktisering av god miljøstyring mens den lovmessige faktoren undersøker nærmere hvilke lover og regler som vil påvirke selskapet (Investopedia.com, 2021).

Fra Byggmas bærekraft rapport (Byggma ASA, 2020)) argumenterer Byggma for deres bærekraft og ansvarlighet. Byggma skal også ifølge Byggmas konsernsjef, Geir Drangland, jobbe imot 7 av de 17 bærekraftsmålene fastsatt av FN's 2030 agenda. De 7 målene de har prioritert er som vist i figuren nedenfor. Oppsummert ser vi at de jobber sterkt og målrettet på feltene klima og miljø, menneske og samfunn og forretningsmodell (Byggma ASA, 2020). Siden Byggma jobber målrettet imot de miljømessige faktorene, vil jeg anslå denne risikofaktoren for lav

Figur 3: Illustrasjon av 7 av 17 FN's Bærekraftsmål i Byggmas bærekraft rapport (Byggma ASA, 2020).

Trussel nivå: **LAV**

Legale forhold

Den legale siden av PESTEL-rammeverket vil også kunne prege Byggma både fra et miljømessige synspunkt gjennom større krav til «grønn drift», og også nye krav til husstander i tråd med eksempelvis nybygg og liknende. Byggteknisk forskrift (TEK 17) presenter tekniske minimumskrav til byggverk for å kunne bygges lovlig i Norge (Direktoratet for Byggkvalitet, 2017). Dette er et fagfelt som kan skrives en masterutredning om alene, men siden denne oppgaven skal fokusere på det økonomiske aspektet av Byggma, vil ikke kravene og de tekniske spesifikasjonene fokuseres nærmere

på i denne oppgaven. Trusselnivået vil også settes til medium, da Byggmas profil anses som bevegelig og innovativ, slik den ikke anses som høy risiko

Trussel nivå: **LAV**

PESTEL-rammeverket vil nå oppsummeres kort i tabell 5 nedenfor. Fra tabellen kan vi se at den politiske og økonomiske risiko faktoren er høy, mens den teknologiske er medium, mens det resterende er lave.

PESTEL	Risiko
Politisk	HØY
Økonomisk	HØY
Sosial	LAV
Teknologisk	MEDIUM
Miljømessig	LAV
Legalt	LAV

Tabell 5: Pestel-rammeverke).

3.1.1.2 Porters fem faktor model

Porter's 5 faktor modell er en mer markedsorientert analyse som operer med 5 ulike dimensjoner; trusler fra nyetableringer, trusler fra substitutter, forhandlingsmakt hos leverandør, forhandlingsmakt hos kunder og intern konkurranse (Investopedia.com, 2021).

Trusler fra nyetableringer

I 2021 framstår byggmaterialindustrien som en industri med høye inngangsbarriere grunnet tilgang på råstoff samt høye etableringskostnader. Samtidig er industrien preget av sterke og etablerte aktører nasjonalt og internasjonalt, så fra et internasjonalt standpunkt kan denne trusselen være reell. Samtidig operer mange av selskapene som eksempelvis Rockwool, Assa Abloy, Saint Gobain etc. i samme marked, men i forskjellige produktsegmenter. Andre aktører som eksempelvis Kronospan, opererer direkte innenfor Byggmas segment og har etablert seg i det norske lavpris segmentet innenfor

gulvmarkedet igjennom varehus som Rusta og Biltema. Andre større aktører som Etex Buildign Perfomrnace GmbH, Steico SE og James Hardie Europe GmbH operer i Europa, og kan også utgjøre en trussel, som presisert tidligere vil også ved etablering i det norske markedet utgjør en stor trussel for Byggma

Trussel nivå: **High**

Trusler fra substitutter

Med hensyn på substituerer til bygg materiell vil både andre former for materialer utgjøre en trussel. Som underlag til gulv, vegg og tak vil støypte løsninger kunne erstatte treverk løsninger. I Norge er historisk sett treverk benyttet i stor grad, med en naturlig kombinasjon av støypte løsninger og trevirke løsninger. De ulike materialene vil naturlig nok ha forskjellige egenskaper med hensyn på brannsikkerhet, vedlikeholdsintervall, isoleringsevne for lyd og varme og komfort og opplevelse og mye mer. Med hensyn på brannsikkerhet vil rene sementbaserte løsninger naturlignok komme ut som den beste løsningen. Samtidig kan smarte løsninger som isolasjonsplater i steinull, hjelpe med brannsikkerhet (Rockwool Group, 2020). Samtidig vil slike typer isolasjonsløsninger også bidra til bedre isoleringsevne. Treverk vil også hjelpe for et bedre inneklima (Forskning.no, 2018) gitt den pustende naturen til treverk.

En annen potensiell substitutt er stål og aluminiumløsninger. Stål og aliminiumløsninger vil som sementløsninger ha andre egenskaper enn treverk. Styrke, vedlikeholds intervall, brannsikkerhet vil hos denne typen løsninger være bedre enn hos betong og treverk, men samtidig vil vekt, pusteegenskaper og opplevelse og komfort være mindre fordelaktige. Som med betongløsninger, er ofte aluminium og stålløsninger en del av et totalt byggprosjekt. Et konkret eksempel kan være i byggkonstruksjon hvor stålbjelke kan benyttes som drager eller konstruksjonsvirke, med større krav for styrke egenskaper. Hvilke egenskaper og styrker som trengs vil være mer ingeniørrettet, så dette vil ikke gås nærmere innpå.

Trussel nivå: **Medium**

Forhandlingsmakt hos leverandør

I henhold til Byggma leverandører sier Byggma selv det er en mer komplett leverandør en noen gang, og jeg velger derfor å gå videre med antagelsen om at Byggma står for mye av

råvarene til produksjonen selv også. På grunnlag av at mye av trematerialet fortsatt vil trolig være eid av en annen leverandør, velger jeg å sette trusselnivået til medium;

Trussel nivå: **Medium**

Forhandlingsmakt hos kunder

Med hensyn på Byggmas kunder har dette både egne forhandlere som Bygger'n E.A. Smith, Optimera Monter, Coop, Byggmix, XL Bygg, Maxbo som videre selger produktene til slutt kunder. Gitt Byggma's størrelse og posisjon i det norske markedet stiller Byggma sterkt, men som antydte tidligere kan både nasjonale og internasjonale aktører ta deler av markedet dersom Byggma skulle være mindre gunstige. Samtidig har Byggmas produkter en sterk posisjon i markedet, slik at kundene kjenner igjen produktet og ønsker produktene for både navnet og egenskapene det har. En potensiell faktor som kan styrke forhandlingsmakten til Byggmas kunder er trenden hvor forhandlere kjøper opp større kvantum av tilsvarende produkter og selger dette som egne merkevarer. Denne fremgangsmåten kan illustreres i malingsbransjen, hvor Gjøco AS selger større kvantum til Maxbo som videre selger navnet under deres eget varemerke, Harmoni. Coop (Infra) Optimera Monter (Opus).

Trusselnivå: **Høy**

Intern konkurranse.

I henhold til intern konkurranse vil selskaper som Arbor, Fibo, Moelven Industrier Fritzøe Treschow, Kronospan være blant selskaper som danner direkte intern konkurranse i det norske markedet.. Arbor vil her utgjøre en konkurrent på segmentene hos Huntonit, Forestia og Smart Panel. Fibo operer med våtromsløsninger, og Forestia, operer i samme segmentet. Moelven Industrier, Fritzøe Treschow og Kronospan operer alle med bygningsplater, hvor kryssfiner, OSB og MDF vil være konkurrerende produkter. De ulike selskapene er allikevel, som nevnt tidligere, i en annen størrelse kategori en Byggma, men gitt Byggmas produktbredde den interne konkurransen være reell på de gitte produktkategoriene. Forhandlingsmakten hos kunder vil også høyne den interne konkurransen som nevnt tidligere.

Trusselnivå: **Høyt**

Trusler fra nyetableringer	Høy
Trusler fra substitutter	Medium
Forhandlingsmakt hos leverandører	Medium
Forhandlingsmakt hos kunder	Høy
Intern konkurranse	Høy

Tabell 6: Oppsummering Porters 5 forces

3.1.2 Intern analyse og oppsummering

Den interne analysen vil gi oss en oversikt over faktorer som ligger innenfor selskapets rammer. De ulike analysen vil være en VRIO-analyse som sammen med den eksterne analysen danner grunnlaget for en SWOT-analyse.

3.1.2.1 VRIO rammeverk

VRIO-rammeverket er en ressurs eller evne analyse som spør 4 spørsmål for å evaluere ressurser. De 4 spørsmålene er: Hvor verdifull (Valuable), sjelden (Rare), imiterbar (Imitatable) og Organisatorisk (Organizational) er en ressurs eller egenskap. Resultatet av denne analysen kan hjelpe oss å avgjøre om selskapet har en konkurranse ulempe (Competitive disadvantage), en konkurranse paritet eller likevekt (Competitive Parity), en midlertidig konkurranse fortrinn (Temporary competitive advantage) eller et bærekraftig konkurransefortrinn (Strategic Management Insight , 2021). Dette kan videre fordele i 4 ulike kategoriseringer av ressurser; finansiell kapital, fysisk kapital, human kapital og organisasjons/arbeidskapital. Finansiell kapital viser her til raske omløpsmidler i form av likviditet og rask anvendbar kapital. Fysisk kapital viser til en annen side av regnskapet, hvor produksjonsfasiliteter, teknologi og liknende vil være gruppert. Human kapital tar for seg menneskene i organisasjonen, hvor erfaring, relasjoner, lederskap og liknende vil grupperes. Den siste dimensjonen er organisasjonskapital. Dette innebærer rennomme, verdikjede arbeidskultur og liknende (Strategic Management Insight , 2021). Med det fulle tablerete rammeverket kan vi nå se nærmere på Byggmas ressurser.

Finansiell kapital

I henhold til den finansielle kapitalen til Byggma kan vi se fra de ulike økonomiske analysene at Byggma har kortsiktige og langsiktige risikoelementer, hvor de ligger lavere enn markedet og enkelte teoretiske krav i flere kategorier (Kapittel 5 for mer detaljer). Fra resultatregnskapet, kan vi se at selskapet viser til positivt og økt resultat. Den finansielle kapitalen blir undersøkt fra flere vinkler fra kapittel 6-9, hvor det fremstilles nye tall og analyser. Fra et VRIO-perspektiv, vil jeg oppsummere denne kategorien slik at Byggmas finansielle kapital er verdifull, men hverken sjelden eller vanskelig å imitere.

Fysisk kapital

Under posten fysisk kapital vil vi se nærmere på Byggmas teknologiske attributter, lokasjon og produksjons fasiliteter.

Byggmas produkter har som nevnt tidligere en sterk posisjon i det norske markedet med sine innovative og minimalistiske stilarter, og man kan ved bruk av VRIO rammeverket kalle ressursen teknologi for verdifull. Med hensyn på hvor sjelden teknologien er kan vi se fra markedet konkurrenten Arbor, produserer sin imitasjon av Walls2paint «malingsklar». Dermed er heller ikke ressursen vanskelig å imitere. Rent organisatorisk vil teknologiske attributter skåre høyt, men dette hjelper naturlig nok ikke siden ressursen er hverken sjelden eller vanskelig å imitere.

Byggma's lokasjon til det norske og det skandinaviske markedet vil også være verdifullt for Byggma suksess til markedene, men ressursen kan ikke klassifiseres som hverken sjelden, vanskelig å imitere eller organisatorisk da ved konkurrenter kan opprette egen produksjon i Skandinavia/Norge å dermed imitere lokasjonen til konsernet.

Med hensyn på Byggmas produksjonsfasiliteter og råvaresituasjon, har jeg tatt forutsetning om Byggmas mål om å være en komplett leverandør, og jeg vil dermed anta at selskapet har tilgang til dette til en viss grad. Dersom dette er i høy grad, vil ressursen absolutt anses som verdifull fra en kontroll på verdikjede og kvalitetsperspektiv. Denne ressursen kan også være relativt vanskelig å imitere, da bransjen ikke har ubegrenset med råvarer, kan kontroll over råvarer skape et positivt maktforhold i Byggmas favør. Med hensyn på imiterbare, kan ressursen også være vanskelig å imitere, da det kan være en kostbar affære å skaffe ressursposisjonen selv.

Human kapital

Under human kapital vil vi snakke nærmere rundt menneskene i Byggma med hensyn på kompetanse og relasjoner. Rent teknisk sitter personene i Byggma på mye kompetanse

innenfor sine fagfelt, og som nevnt tidligere stilles det stadig høyere tekniske og miljømessige krav, og den kjernekompetansen som personene sitter med vil kunne klassifiseres som verdifull, men ikke sjelden og vanskelig å imitere da dette er harde fakta som kan læres.

Byggma nettverk og relasjoner til sine kunder og sine interessenter, vil kunne klassifiseres som verdifull, sjelden, vanskelig å imitere og organisatorisk, da dette er ressurser som tar tid å bygge, og er avhengig av riktige personer i riktige roller.

Organisasjonskapital

Fra et organisasjonsperspektiv skal vi se nærmere på punktene verdikjede og renommé Organisasjon. Byggma presentere seg som en mer komplett leverandør en noen gang (Byggma ASA, 2020), og med stor kontroll over verdikjeden kan man ved å benytte VRIO-rammeverket si at denne ressursen vil klassifiseres som verdifull, sjelden, vanskelig å imitere og naturligvis også organisatorisk.

Renommet til Byggma er som nevnt tidligere sterkt i det norske markedet, hvor kunder kan velge eksempelvis Walls2Paint siden det er merkevaren de kjenner. Denne ressursen vil selvsagt klassifiseres som både verdifull, sjelden, vanskelig å imitere og organisatorisk, da kvalitet i alle ledd hjelper Byggma å opprettholde renommet.

Oppsummert vil ressursene bli slik

	Verdifull	Sjelden	Imiterbar	Organisatorisk
Finansielle stilling	X			
Teknologi	X			X
Lokasjon	X			X
Produksjonsfasiliteter	X	X		X
Kompetanse	X			X
Relasjoner	X	X	X	X
Verdikjede	X	X	X	X
Renomme	X	X	X	X

Tabell 7: Oversikt over VRIO rammeverk oppsummert.

3.1.3 Oppsummering ekstern/intern analyse – SWOT analyse

De eksterne og interne egenskapene kan oppsummeres via en SWOT-analyse som vist nedenfor. I denne matrisen er styrker og svakheter hentet fra den interne analysen, mens

muligheter og trusler er fra den eksterne analysen. Dette vil hjelpe oss å danne Syntetisk Rating i 5.1.3.

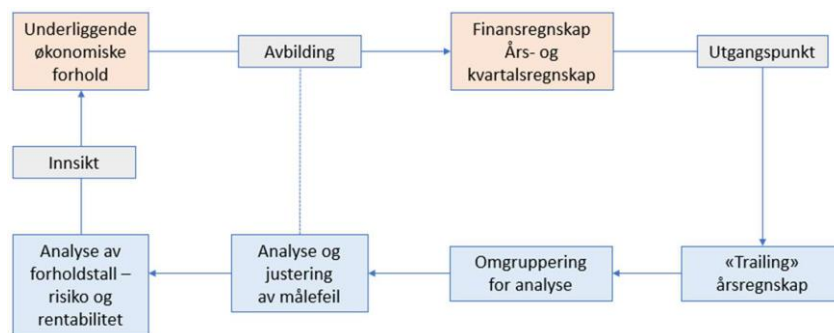
Stryker Karakter: Høy Teknologisk og innovativ bedrift Relasjoner Verdikjede og produksjons Renomme Sterkt fremme i miljøvennlig produksjon	Svakheter Karakter: HØY Mindre god finansiering Sterkt påvirkelig av politiske og økonomiske avgjørelser.
Muligheter Karakter: MEDIUM Markedsleder i det norske markedet og kan ved riktig opptreden opprettholde kundelojalitet og markedsandeler. Kan styrke kundeforhold og nå ut til store kundemengder med nye og eksisterende produkter	Trusler Karakter: HØY Politiske og økonomiske nedstengninger og restriksjoner kan ytterligere skade resultater Imitering av produktlinje og teknologi spiser av markedsandeler og profitt.

Tabell 8: SWOT-analyse.

4.0 Regnskapsanalyse

Denne regnskapsanalysen vil gjennomføre en kvantitativ analyse av finansregnskapet i tråd med Knivsflå (2021c). I dette kapittelet skal jeg først presentere rammeverket som blir benyttet (4.1.1), før analysenivå (4.1.1.1) og analyseperiode (4.1.1.2) blir undersøkt. Når dette er ivaretatt, vil jeg presenterer regnskapstall og starte prosessen i jakten på det omgrupperte regnskapstallene (4.1.4-4.1.6)

4.1.1 Knivsflå's rammeverk for regnskapsanalyse

Figur 4: Rammeverk for regnskapsanalyse (Knivsflå, 2021c)

Denne oppgaven vil følge rammeverket som vist ovenfor , hvor vi ser at tilgjengelig offentlig informasjon danner utgangspunkt for «trailing» årsregnskap (4.1.3.1) som sammen med historiske regnskapstall blir omgruppert for analyse. Senere vil resultatregnskap, balansen og kontantsrømmene bli benyttet til forholdstallsanalyse som skal danne innsikt i analyseselskapet.

4.1.1.1 Knivsflå's rammeverk – Valg av analysenivå

Et viktig første steget i innhenting av informasjon er ifølge Damodaran (2012) å forsikre at tallene som er hentet er korrekt i henhold til tidsperiode, selskap etc. En fallgrube her eksempelvis være å hente tall fra kvartal istedenfor hele året og eksempelvis hente tall på konsernnivå og ikke selskapsnivå. Når analyseselskapet er av en viss størrelse vil det ha både et konsernregnskap og regnskap for datterselskap. Byggma har flere datterselskap, slik at selskapet kan analyseres fra ulike potensielle vinkler og nivåer. En nedside når analysenivået blir mer spesifikt er derimot at tilgang og tilgjengelig offentlig

regnskapsinformasjonen kan være mer begrenset (Knivsflå, 2021d). Jeg skal som nevnt gjennomføre en fundamental analyse og skal ikke ta kontakt med analyseselskapet, og jeg vil derfor gjennomføre analysen i denne oppgaven på konsernnivå og dermed ta utgangspunkt i konsernregnskapet.

4.1.1.2 Knivsflå's rammeverk – Analyseperiode

Et annet viktig valg i regnskapsanalysen er analyseperioden. Knivsflå (2021d) presiserer her viktigheten av detaljert undersøkelse av selskapets stabilitet i henhold til drift og utvikling. Ved stabil drift kan analyseperioden være lenger, mens i utviklings/vekstfaser vil analyseperioden være kortere, siden de eldre regnskapstallene før og etter utviklingsfasen ikke samsvarer i like stor grad med dagens drift.

Byggma opererer i en bransje som er stabil og moden, men samtidig har også selskapet vært involvert i utvalg av eksempelvis Fibo Trespo i 2014, slik at jeg ikke vil benytte tall eldre og i nærheten av dette for å få reelle regnskapstall. Jeg anser derfor 2014 og 2015 som uaktuelle år, og ønsker derfor å analysere selskapet i en 5års periode, fra 2017-2021. Jeg vil også benytte enkelte balansetall fra 2016, og jeg anser balansetallene fra 2016 som siste aktuelle år for denne analysen. Regnskapstall for Byggma og sammenligningsgrunnlaget vil bli hentet fra årsrapporter for de ulike selskapene i analyseperioden.

4.1.2 Knivsflå's rammeverk – Komparative selskaper; Assa Abloy & Rockwool

Under valget med komparative selskaper, har jeg hatt ulike kriterier som jeg har ønsket oppfylt. Kriteriene skal naturligvis hjelpe meg i å danne et presist estimat for Byggma. Samtidig ønsker jeg å fange tall fra et større perspektiv enn bare Norge, og jeg kommer derfor til å benytte aktører i Byggmaterialbransjen i Skandinavia. Selskapene jeg har valgt her er fra henholdsvis Danmark og Sverige, og opererer med en bred definisjon i byggmaterialbransjen. Sammenligningsgrunnlaget vil dermed bestå av svenske Assa Abloy og danske Rockwool International. De 3 selskapene opererer i sammen i sine nasjonale markeder og i enkelte internasjonale markeder.

4.1.3 Rapport regnskapstall - Byggma

Dette delkapittelet vil presentere nærmere Byggma's regnskapstall fra 2017 -2021. Det vil først bli presentert en resultatoppstilling (5.1.3.1) og en balanseoppstilling (5.1.3.2). Videre vil regnskapstallene bli omgruppert for analyse (5.1.5). Jeg vil også hente ut rapporterte regnskapstall for Assa Abloy (Kapittel 14.1) og Rockwool (14.2) er plassert i vedlegg for ryddighetens skyld.

4.1.3.1 «Trailing» resultatregnskap – Byggma

Nedenfor kan vi se resultatregnskapet for Byggma de siste 5 årene. Tallene er hentet fra årsrapporter fra 2017-2020, samt kvartalsrapporter for Q1 og Q2 for 2021. Ideelt sett kunne denne oppgaven også tatt med Q3 for å skape et så presist estimat som mulig, men av tidsmessige årsaker og sen publisering av denne vil ikke dette bli hensyn tatt i min oppgave.

Fremgangsmåten for å estimere trailing årsregnskapet (T2021) er basert på Knivsfå's rammeverk (Knivsfå, 2021e). Regnskapstallene fra 2017-2020 er hentet direkte fra årsrapporter fra 2017-2020. Utrekningene for ulike poster i 2021T er som følger;

$$\begin{aligned} & Q1Q2\ 2021 + (\text{Årsregnskap}\ 2020 - Q1Q2\ 2020) \\ & \text{E.g. Salgsinntekter: } 1\ 166\ 400 + (2\ 052\ 4000 - 1\ 022\ 800) \\ & = 2\ 196\ 000 \end{aligned}$$

Denne oppgaven tar ikke utgangspunkt i vekstfaktoren på grunnlag av forutsatt normalisering av etterspørsel i bransjen vil spise opp vekstgrunnlaget, og dermed gjøre veksten minimal (Knivsfå, 2021e).

Skattekostnaden i «Trailing» årsregnskapet kan beregnes ved formelen nedenfor;

$$SK = dss \cdot DR + fiss \cdot (FI + UFR) - fkss \cdot RK$$

Formel skattesats «Trailing år (Knivsfå, 2021e)

Hvor,

SK er Skattekostnad,

DSS er driftsskattesatsen (estimert via formel (Knivsflå, 2021e)),

DR er driftsresultat, (Hentet fra regnskap)

FISS er finansinntektskattesats (Benytter tommelfingerregel som sier at denne er 2/3 av FKSS (Knivsflå, 2021e), dvs 15%)

FI er finansinntekt, (Hentet fra regnskap)

UFR er uvanlig finansiell renteinntekt/kostnad (Hentet fra regnskap)

FKSS er finanskostnadsskattesats (22% (Altinn, 2021))

I denne likningen vil DSS bli utregnet som vist nedenfor;

$$dss = \frac{\text{Normal skattekostnad} - \text{skatt på finansresultat}}{\text{Driftsresultat}}$$

Formel Driftsskattesats (Knivsflå, 2021e)

Siden oppsettet her tar utgangspunkt i kvartalsrapporter fra forskjellige år, må det her vektet ulikt (Knivsflå, 2021e). Denne vektingen vil variere utfra når kvartalsrapportene er hentet fra. I vårt tilfelle har vi benyttet Q1Q2 fra 2021, og vår vekting vil dermed være 50%-50%. Samlet sett vil oppsettet for å finne skattekostnaden bli som følger;

Utregning skattekostnad 2021T			
Skattesats finanskostnad (FKSS)	22 %		
Skattesats finansinntekt (FISS)	15 %		
Driftsskattesats 2020/2021 (DSS)	22 %	22 %	
Vekting skattekostnad	0,5	0,5	
Estimert driftsskattesats 2021	22 %		
Trailing Skattekostnad *	kr 22 140	kr 11 998	kr 35 276
			kr 45 418

Tabell 9: «Trailing» skattekostnad (Byggma ASA, 2021a-b)

Det totale «trailing årsregnskapet» for T2021, blir dermed;

Resultatregnskap (Alle beløp i NOK tusen)	Q1-Q2 2021	Q1-Q2 2020	Årsregnskap 2020	Trailing årsregnskap 2021
Salgsinntekter	kr 1 166 400	kr 1 022 800	kr 2 052 400	kr 2 196 000
Andre Inntekter	kr 11 600	kr 15 500	kr 23 100	kr 19 200
Sum Inntekter	kr 1 178 000	kr 1 038 300	kr 2 075 500	kr 2 215 200
Varekost og tilvirkningskostnader	-kr 603 600	-kr 520 500	-kr 954 900	-kr 1 038 000
Lønnskostnader	-kr 251 800	-kr 225 900	-kr 439 400	-kr 465 300
Avskrivninger og nedskrivninger	-kr 40 300	-kr 38 100	-kr 77 100	-kr 79 300
Frakt og reklamasjonskostnader	-kr 88 700	-kr 80 600	-kr 162 800	-kr 170 900
Markedsføringskostnader	-kr 35 000	-kr 36 000	-kr 92 700	-kr 91 700
Andre tap/gevinster - netto	kr 700	kr 2 100	kr 700	-kr 700
Andre driftskostnader	-kr 54 100	-kr 55 600	-kr 156 700	-kr 155 200
Sum driftskostnader	-kr 1 072 800	-kr 954 600	-kr 1 882 900	-kr 2 001 100
Driftsresultat	kr 105 200	kr 83 700	kr 192 600	kr 214 100
Finansinntekter	kr 7 100	kr 0	kr 0	kr 7 100
Finanskostnader	kr 9 700	kr 29 400	kr 32 800	kr 13 100
Netto finanskostnad/inntekt	-kr 2 600	-kr 29 400	-kr 32 800	-kr 6 000
Resultat før skattekostnad	kr 102 600	kr 54 300	kr 159 800	kr 208 100
Skattekostnad *	kr 22 400	kr 12 100	kr 34 800	kr 45 418
Minoritetsinteresser	kr 0	kr 0	kr 0	kr 0
Årsresultat	kr 80 200	kr 42 200	kr 125 000	kr 162 682
Annet fullstendig resultat	-kr 2 700	kr 8 900	kr 11 000	-kr 600
Fullstendig netto årsresultat	kr 77 500	kr 51 100	kr 136 000	kr 162 082

Tabell 10: Trailing årsregnskap 2021T (Byggma ASA, 2021a-b, 2020)

Hele resultatregnskapet fra 2017.2021 blir dermed som vist nedenfor;

Resultatregnskap (Alle beløp i NOK tusen)	2021 T*	2020	2019	2018	2017
Salgsinntekter	kr 2 196 000	kr 2 052 371	kr 1 783 388	kr 1 655 279	kr 1 619 451
Andre Inntekter	kr 19 200	kr 23 109	kr 23 448	kr 22 408	kr 17 543
Sum Inntekter	kr 2 215 200	kr 2 075 480	kr 1 806 836	kr 1 677 687	kr 1 636 994
Endring i beholdning av varer (Tilvirkning og ferdigvarer)	kr 0	kr 0	kr 13 389	kr 780	-kr 1 327
Varekost og tilvirkningskostnader	-kr 1 038 000	-kr 954 884	-kr 856 903	-kr 780 751	-kr 741 866
Lønnskostnader	-kr 465 300	-kr 439 432	-kr 424 154	-kr 404 622	-kr 387 205
Avskrivninger og nedskrivninger	-kr 79 300	-kr 77 064	-kr 70 132	-kr 54 227	-kr 54 415
Frakt og reklamasjonskostnader	-kr 170 900	-kr 162 831	-kr 146 396	-kr 143 453	-kr 135 467
Markedsføringskostnader	-kr 91 700	-kr 92 667	-kr 90 839	-kr 72 489	-kr 74 783
Andre tap/gevinster - netto	-kr 700	kr 715	-kr 3 060	kr 561	kr 5 797
Andre driftskostnader	-kr 155 200	-kr 156 732	-kr 156 215	-kr 158 960	-kr 153 967
Sum driftskostnader	-kr 2 001 100	-kr 1 882 895	-kr 1 734 310	-kr 1 613 161	-kr 1 543 233
Driftsresultat	kr 214 100	kr 192 585	kr 72 526	kr 64 526	kr 93 761
Finansinntekter	kr 7 100	kr 5 314	kr 7 388	kr 6 742	kr 6 015
Finanskostnader	kr 13 100	-kr 38 165	-kr 17 941	-kr 15 395	-kr 15 393
Netto finanskostnad/inntekt	-kr 6 000	-kr 32 851	-kr 10 553	-kr 8 653	-kr 9 378
Resultat før skattekostnad	kr 208 100	kr 159 734	kr 61 973	kr 55 873	kr 84 383
Skattekostnad *	kr 45 418	-kr 34 825	-kr 13 026	-kr 9 088	-kr 19 994
Minoritetsinteresser	kr 0	kr 0	kr 0	kr 0	kr 0
Årsresultat	kr 162 682	kr 124 909	kr 48 947	kr 46 785	kr 64 389

Tabell 11: Årsregnskap Byggma ASA, 2017- 2021T (Byggma ASA, 2020;2019;2018;2017)

4.1.3.2 Trailing balanseregnskap (MÅ SETTE INN OPPDATTERT MODELL)

Nedenfor kan vi se nærmere på balanseregnskapet for Byggma i analyseperioden 2017-2021. Også her tar vi utgangspunkt i Q1-Q2 2021 og Byggma's årsrapporter fra 2017-2020.

Ved oppsett av trailing balanse kan man ifølge Knivsflå (2021e) ta utgangspunkt i siste tilgjengelige balansetall for selskapet. Dette vil i mitt tilfelle være fra kvartalsrapport Q2, dvs. balansetall fra 30.06.2021. Dette gir følgende oppsett fra 2017-2021T

Balanse regnskap (Alle beløp i NOK tusen)	2021 T*	2020	2019	2018	2017
EIENDELER					
Anleggsmidler					
Varige driftsmidler	kr 929 200	kr 931 857	kr 933 134	kr 801 055	kr 759 724
Immaterielle eiendeler	kr 23 400	kr 25 002	kr 26 677	kr 25 956	kr 20 349
Utsatt skattefordel	kr 5 300	kr 6 863	kr 4 721	kr 4 990	kr 5 748
Finansielle derivater	0	kr 0	kr 2 753	kr 0	kr 0
Andre fordringer	kr 500	kr 200	kr 201	kr 252	kr 313
Sum anleggsmidler	kr 958 400	kr 963 922	kr 967 486	kr 832 253	kr 786 134
Omløpsmidler					
Varer	kr 278 800	kr 263 501	kr 289 179	kr 257 538	kr 216 637
Kundefordringer og andre fordringe	kr 446 200	kr 379 288	kr 236 007	kr 220 955	kr 189 058
Finansielle derivater		kr 0	186	kr 0	kr 0
Kontanter og kontantekvivalenter	kr 36 600	kr 525 222	kr 322 591	kr 377 039	kr 358 873
Sum omløpsmidler	kr 761 600	kr 1 168 011	kr 847 963	kr 855 532	kr 764 568
Sum Eiendeler	kr 1 720 000	kr 2 131 933	kr 1 815 449	kr 1 687 785	kr 1 550 702
EGENKAPITAL OG GJELD					
EGENKAPITAL					
EK tilordnet selskapets aksjonærer					
Aksjekapital og overkurs	kr 52 700	kr 52 652	kr 52 655	kr 52 772	kr 53 114
Annen egenkapital ikke resultatført	kr 14 200	kr 16 910	kr 5 907	kr 6 874	kr 9 890
Opptjent egenkapital	kr 442 300	kr 920 656	kr 802 865	kr 764 782	kr 735 877
Sum Egenkapital	kr 509 200	kr 990 218	kr 861 427	kr 824 428	kr 798 881
GJELD					
Langsiktig Gjeld					
Lån	kr 446 200	kr 452 774	kr 370 999	kr 353 364	kr 255 724
Finansielle derivater	kr 4 600	kr 9 671	kr 1 157	kr 2 785	kr 7 174
Utsatt skatt	kr 91 000	kr 89 949	kr 84 309	kr 77 005	kr 76 363
Pensjonsforpliktelser		kr 0	kr 0	kr 0	kr 0
Sum langsiktig gjeld	kr 541 800	kr 552 394	kr 456 465	kr 433 154	kr 339 261
Kortsiktig Gjeld					
Lev.gjeld og annen KG	kr 441 900	kr 409 138	kr 361 510	kr 385 222	kr 344 958
Betalbar skatt	kr 29 400	kr 33 015	kr 4 230	kr 8 006	kr 19 105
Lån	kr 197 500	kr 144 230	kr 131 553	kr 35 782	kr 47 564
Finansielle derivater	kr 200	kr 2 940	kr 263	kr 1 193	kr 932
Sum Kortsiktig Gjeld	kr 669 000	kr 589 323	kr 497 556	kr 430 203	kr 412 559
Sum Gjeld	kr 1 210 800	kr 1 141 717	kr 954 021	kr 863 357	kr 751 820
Sum Egenkapital og Gjeld	kr 1 720 000	kr 2 131 935	kr 1 815 448	kr 1 687 785	kr 1 550 701

Tabell 12: Balanseregnskap Byggma ASA, 2017-2021T (Byggma ASA, 2020;2019;2018;2017)

4.1.4 Omgruppering for analyse

I dette kapitlet skal vi omgruppere regnskapstallene for investororientert analyse. Knivsflå (2021e) presiserer at omgruppering fungerer som et medium for å skreddersy regnskapsoppstillinger til en investororientert analyse. Hvordan dette gjøres vil vises under omgrupperingen av resultatoppstillingen i 5.1.4.1 og deretter omgrupperingen av balanseoppstillingen i 5.1.4.2 og kontantstrømmen i 5.1.4.3.

4.1.4.1 Omgruppering av resultat

Omgrupperingen av resultatregnskapet kan ifølge Knivsflå (2021f) deles i 4 steg som vist nedenfor. De ulike stegene vil bli videre illustrert i detalj i dette delkapittelet.

Figur 5: Omgruppering av resultatregnskap (Knivsflå, 2021f).

Steg 1 – Identifisere det fullstendige nettoresultatet

Det Fullstendige NettoResultatet (FNR) kan ifølge Knivsflå (2021h) regnes ut ved summere rapportert årsresultat (RES), Annet fullstendig resultat (AFR) og «Dirty Surplus» DSP som vist i formelen nedenfor.

$$FNR = RES + AFR + DSP$$

De ulike postene er her hentet fra resultatregnskapet og årsrapportene for gjeldende år. Årsresultatet er hentet direkte fra omgrupperingen som vist ovenfor, mens AFR er hentet fra endringer i EK i års og kvartalsrapporter 2017-2021. «Dirty surplus», som vist nedenfor, er betegnet som brudd på kongurensprinsippet (Knivsflå, 2021h), hvor inntekter og kostnader er ført direkte imot egenkapitalen. Byggma operer som nevnt tidligere under IFRS, og som presisert av Knivsflå (2021h) skal selskaper som følger dette lovsettet etter

definisjonen ikke ha «Dirty Surplus». Det kan derimot oppstå ved endringer regnskapsløsninger eller ved eksempelvis en aksjeemisjon (Knivsflå (2021h)). Ifølge Byggmas årsrapport 2017 (2017) kan vi se at den eneste endringene i basisprinsippene vil være den som følger IFRS. Endringen i 2017 er presisert for Byggma å være IAS 7, IAS 12 og IFRS 12. IAS 7 stiller ifølge Byggma (2017) høyere krav til oppstillingen av kontantstrømmer, hvor de nå har et noteopplysningskrav. Dette vil ifølge Byggma ikke ha noen regnskapsmessig effekt. IAS 12 omhandler endring på inntektsskatt (2017). Heller ikke denne endringen vil få noen regnskapsmessig effekt sier Byggma (2017). Den siste endringen er ifølge Byggma (2017) IFRS 12, som omhandler opplysninger rundt endringer i andre foretak i form av høyere krav til noter. Denne endringen vil heller ikke skape noen regnskapsmessig effekt (Byggma ASA, 2017).

I 2018 ble også Byggmas regnskapsprinsippet endret ved endring med å gå vekk fra IAS39 (Bytter til IFRS 9) og IAS 18 og IAS 11 (Erstattet av IFRS 15). Endringen til IFRS 9 forenkler oppsettet i IAS 39, med en modell som nå har 2 klassifiseringer (Amortisert kost og virkelig verdi) (Byggma ASA, 2018). Denne endringen vil heller ikke skape noen regnskapsmessig effekt. Implementeringen av IFRS 15 skal ifølge Byggma (2018) gi større kontroll rundt inntektsføringer. Denne endringen vil heller ikke ha noen regnskapsmessig effekt (Byggma ASA, 2018).

Byggmas årsrapport 2019 (2019) viser til en endring ved implementering av IFRS 16 som har erstattet IAS 17. Denne endringen påvirker leie og leasingavtaler ved at leiekostnader ikke lenger er under andre driftskostnader. Dette har ifølge Byggma (2019) hatt en regnskapsmessig effekt, hvor selskapet nå kan vise til økt total balansesum, (114,4MNOK), EBITDA (19MNOK), og driftsresultatet (2MNOK) men påvirket resultatregnskapet negativt (-2MNOK). Denne effekten på resultatet kan ses i tabellen nedenfor under «Dirty Surplus» 2019.

I år 2020 sier Byggma (2020) at det ikke har vært noen prinsippendringer, og presiserer også i kvartalsrapport Q2 for 2021, at det vises til regnskapsprinsipp for 2020, slik det ikke forventes noen regnskapsmessig effekt her.

Ved nærmere undersøkelse av Byggma's publiserte rapporter ser vi samtidig at det ikke har vært noen aksjeopsjoner som også kan generere dirty surplus. Samlet sett finner vi dermed annet fullstendige resultat (AFR) i notene for Byggmas rapporter i egne tabeller siden de benytter IFRS. Når vi har nå identifisert de ulike postene kan vi nå samle informasjonen og finne fullstendig netto årsresultatet som vist i tabellen nedenfor.

Resultatregnskap (Alle beløp i NOK tusen)	2021 T*	2020	2019	2018	2017
Årsresultat (RES)	kr 162 682	kr 124 909	kr 48 947	kr 46 785	kr 64 389
Annet fullstendig resultat (AFR)	-kr 600	kr 11 003	-kr 967	-kr 3 015	kr 6 183
"Dirty Surplus" (DSP)	0	0	-2000	0	0
Fullstendig netto årsresultat (FNR)	kr 162 082	kr 135 912	kr 45 980	kr 43 770	kr 70 572

Tabell 13: Fullstendig netto årsresultat for Byggma, 2027-2021T

Steg 2 – Fordel det fullstendige nettoresultatet på alle kapitaler i balansen

Det neste steget er ifølge Knivsflå (2021i) å fordele FNR på alle kapitaler i balansen, som vist i figuren nedenfor.

Figur 6: Fordeling av FNR (Knivsflå, 2021i).

Dette gjennomføres for å finne kildene til verdiskapning og fordelingene med hensyn på de ulike postene nedenfor. I vår oppgave kan vi fra resultatregnskapet se at driftsrelaterte og finansrelaterte poster er delt inn kronologisk og de trenger dermed ikke nærmere forklaring.

Annet fullstendig resultat (AFR) og Dirty Surplus (DSP) er derimot ikke like tydelig og vil bli presisert nærmere. Knivsflå (2021i) understreker at disse postene kan være både knytt til drift og finans. I vårt tilfelle kan vi ved nærmere undersøkelse av Byggmas rapporter se at postene knytt til AFR, under noter knytt til omregningsdifferanser, se at dette er knytt til valutaomregning. Denne posten vil dermed her bli regnet under finans. Dirty Surplus for 2019 er også knytt til finans, som vist under (Tabell 14). Fullstendige tabeller blir dermed som vist nedenfor:

Fullstendig driftsresultat før skatt for Byggma 2017-2021	2021 T*	2020	2019	2018	2017
Driftsinntekter	kr 2 215 200	kr 2 075 480	kr 1 806 836	kr 1 677 687	kr 1 636 994
Driftskostnader	-kr 2 001 100	-kr 1 882 895	-kr 1 734 310	-kr 1 613 161	-kr 1 543 233
Driftsresultat fra egen virksomhet	kr 214 100	kr 192 585	kr 72 526	kr 64 526	kr 93 761
Nettoresultat fra driftstilknnytt virksomhet					
Driftsrelatert AFR	kr 0	kr 0	kr 0	kr 0	kr 0
Driftsrelatert DSP	kr 0	kr 0	kr 0	kr 0	kr 0
Fullstendig driftsresultat før skatt	kr 214 100	kr 192 585	kr 72 526	kr 64 526	kr 93 761

Tabell 14: Fullstendig driftsresultat før skatt for Byggma, 2017-2021T

Fullstendig finansresultat før skatt for Byggma 2017-2021	2021 T*	2020	2019	2018	2017
Finansinntekter	kr 7 100	kr 5 314	kr 7 388	kr 6 742	kr 6 015
Finanskostnader	kr 13 100	-kr 38 165	-kr 17 941	-kr 15 395	-kr 15 393
Finansresultat	kr 20 200	-kr 32 851	-kr 10 553	-kr 8 653	-kr 9 378
Resultat fra diskontinuerlig virksomhet					
Finansrelatert AFR	-kr 600	kr 11 003	-kr 967	-kr 3 015	kr 6 183
Finansrelatert DSP	kr 0	kr 0	-kr 2 000	kr 0	kr 0
Fullstendig finansresultat før skatt	kr 19 600	-kr 21 848	-kr 13 520	-kr 11 668	-kr 3 195

Tabell 15: Fullstendig finansresultat før skatt for Byggma, 2017-2021T

Steg 3 – identifisering av normale og unormale poster

I prosessen med å utarbeide fremtidsregnskapet må vi ytterligere dykke ned i regnskapstallene, for å identifisere de normale og de unormale postene i regnskapet for å finne hvilke poster som kan danne et representativt bilde for fremtiden (Knivsflå, 2021j). Normale poster er ifølge Knivsflå (2021j) poster som forventes å komme igjen hver regnskapsperiode, mens unormale motsetning dukker opp i en periode og ikke forventes å komme igjen i regnskapsperiodene. For å ytterligere identifisere forløpene vil jeg også dele postene med hensyn på finansielt og driftsrelatert opphav.

De driftsrelaterte postene vil her være hentet fra ulike noter i ulike årsrapporter. Den første unormale driftsposten vil her være gevinst/tap på salg av varige driftsmidler. Tabellen nedenfor oppsummerer funnene fra årsrapportene, hvor vi ser tap på salg av varig driftsmiddel i 2020, 2018 og 2017, mens det ble en gevinst i 2019. Selv om denne posten har en type trend, er ikke dette en post som forventes å komme igjen og framstår sporadisk, så denne vil derfor bli definert som unormal. Nedskrivninger er også ifølge Knivsflå (2021j) ofte definert som unormal på grunnlag av vanskelighet å predikere og utydelig mønster med hensyn på trend, derfor er også denne posten unormal.

Driftsrelatert AFR og driftsrelatert DSP er ofte definert som unormale, men i vårt tilfelle er begge postene 0, slik at dette ikke vil påvirke det unormale netto driftsresultatet.

De 2 siste postene, unormal driftsskatt på normalt driftsresultat og unormal skattekostnad er også involvert her for å hjelpe oss å finne unormalt netto driftsresultat som vist i tabell nedenfor.

Unormale driftsposter	2021 T*		2020		2019		2018		2017		
Gevinst/tap på salg av varig driftsmidler	kr	-	-kr	55	kr	5	-kr	664	-kr	1 973	
Nedskrivning for tap kundefordringer	kr	-	-kr	2 900	-kr	2 560	-kr	2 453	-kr	2 321	
Unormalt driftsresultat før skatt	kr	-	-kr	2 955	-kr	2 555	-kr	3 117	-kr	4 294	
Skatt unormal driftsresultat	kr	-	-kr	650	-kr	562	-kr	717	-kr	1 031	
Driftsrelatert AFR		kr	0	kr	0	kr	0	kr	0	kr	0
Driftsrelatert DSP		kr	0	kr	0	kr	0	kr	0	kr	0
Unormal driftsskatt på normalt driftsresultat	-kr	51 878	-kr	46 664	-kr	17 573	-kr	15 635	-kr	22 719	
Unormal skattekostnad	kr	-	-kr	392	kr	-	-kr	3 124	-kr	3 130	
Unormalt netto driftsresultat	-kr	51 878	-kr	47 707	-kr	18 136	-kr	19 476	-kr	26 879	

Tabell 16: Unormale driftsposter for Byggma, 2017-2021T

Hos de finansielle unormale postene har det blitt identifisert ulike poster.

- Urealisert tap/gevinst derivat - Mangler tydelig trendmønster og er vanskelig å predikere. Defineres derfor som unormal. For «trailingen» har det her blitt gjort en forutsetning hvor 2021T er estimert å være 70% av posten for 2020 (14 129 x 70%).
- Andre renteinntekter – Framstår ikke tydelig hva denne posten innebærer. Posten er ifølge Knivsflå (2021j) ofte definert som unormal, og vil også her bli definert så. 2021T er her også forutsatt verdi på 6351 som er funnet ved å finne gjennomsnittet for 2019 og 2020 ((5314+7388) / 2)
- Andre rentekostnader og Andre finanskostnader har samme argumenter som andre renteinntekter. Posten andre rentekostnader er forutsatt være 20% høyere, for å danne et rettviseende bilde. Andre finanskostnader er hentet direkte fra årsrapporter som vist nedenfor

Unormale finansposter	2021 T*		2020		2019		2018		2017	
Urealisert tap/gevinst derivat*	kr	9 890	kr	14 129	-kr	5 496	-kr	4 128	-kr	3 301
Andre renteinntekter*	kr	6 351	kr	5 314	kr	7 388	kr	6 742	kr	6 015
Andre rentekostnader*	-kr	436	-kr	363	-kr	337	-kr	2 246	-kr	2 036
Andre finanskostnader	-kr	900	-kr	1 213	-kr	1 179	-kr	1 008	-kr	738
Unormalt finansresultat før skatt	kr	14 906	kr	17 867	kr	376	-kr	640	-kr	60
Skatt på unormalt finansresultat	kr	3 279	kr	3 931	kr	83	-kr	147	-kr	14
Resultat fra diskontinuerlig verksemd										
Finansrelatert AFR	-kr	600	kr	11 003	-kr	967	-kr	3 015	kr	6 183
Finansrelatert DSP	kr	0	kr	0	-kr	2 000	kr	0	kr	0
Unormalt netto finansresultat	kr	2 679	kr	14 934	-kr	2 884	-kr	3 162	kr	6 169

Tabell 17: Unormale finansposter for Byggma, 2017-2021T (Byggma, 2021).

Steg 4 – Fordel skattekostnaden på alle resultatene

Det fjerde og siste steget i omgrupperingen av resultatet er fordeling av skattekostnaden. Denne fordelingen vil bli gjort for det normale og unormale resultatet. Prosessen her er først identifisering av selskapsskatten (sss) for perioden.

Skattesats (sss)	2021 T*	2020	2019	2018	2017
	22,00 %	22,00 %	22,00 %	23,00 %	24,00 %

Tabell 18: Skattesats 2017-2021T, regjeringen.no (2021;2020;2019;2018;2017)

Selskapsakten ovenfor vil videre bli benyttet for å finne finansskattesatsen, fiss, som vist i tabellen nedenfor. Knivsflå operer som nevnt tidligere med en tommelfingerregel, hvor 2/3 av sss er et godt estimat på fiss. Med denne reglen får vi følgende satser;

Finansinntektsskattesats (fiss)	2021 T*	2020	2019	2018	2017
	14,67 %	14,67 %	14,67 %	15,33 %	16,00 %

Tabell 19: Finansinntektsskattesats 2017-2021T (Knivsflå, 2021j).

Neste steg når vi har både når vi har både selskapskattesatsen (sss) og finansinntektssatsen (fiss) er ifølge Knivsflå (2021j) å regne ut netto finanskostnad (NFK) og nettofinansinntekt (NFI). De 2 finanspostene kan regnes ut ved å benytte følgende formler;

$$NFK = (1-sss) \times fk$$

$$NFI = (1-fiss) \times fi + rfd$$

Netto finansinntekt (nfi)	2021 T*	2020	2019	2018	2017
Finansinntekt - normal	kr 7 100	kr 5 314	kr 7 388	kr 6 742	kr 6 015
Finansinntektsskatt - normal	kr 1 041	kr 779	kr 1 084	kr 989	kr 882
Netto finansinntekt	kr 6 059	kr 4 535	kr 6 304	kr 5 753	kr 5 133

Tabell 20: Netto finansinntekt for Byggma 2017-2021T (Byggma, 2021).

Netto finanskostnad (nfk)		2021 T*		2020		2019		2018		2017
Finanskostnad - normal	kr	13 100	-kr	38 165	-kr	17 941	-kr	15 395	-kr	15 393
Finanskostnadsskatt	kr	1 921	-kr	5 598	-kr	2 631	-kr	2 258	-kr	2 258
Netto finanskostnad	kr	11 179	-kr	32 567	-kr	15 310	-kr	13 137	-kr	13 135

Tabell 21: Netto finanskostnad for Byggma 2017-2021T (Byggma 2021).

Med NFK og NFI kan vi nå regne ut den driftsskattesatsen, samt den gjennomsnittlig og median driftsskattesatsen (NDSS). Dette gjøres ved å benytte formelen for dss, som presisert ved Knivsfå (2021j). I formelen blir vi kjent med noen nye begrep; NSK (Rapportert skattekostnad), FI (Normale finansinntekter), UFR (unormalt finansresultat), FK (Normale finanskostnader), DR (Normalt driftsresultat) og Unormalt driftsresultat (Knivsfå, 2021j)

$$dss = \frac{NSK - f_{iss} \cdot (FI + UFR) + s_{ss} \cdot FK}{DR + UDR}$$

Ved hjelp av formelen kan vi utarbeide følgende tabell;

dss, ndss & unormal dss	2021 T*	2020	2019	2018	2017
Driftsskattesats (dss)	21,05 %	24,59 %	25,88 %	22,09 %	27,54 %
Gjennomsnittlig driftsskattesats (ndss)	24,23 %				
Median driftsskattesats (ndss)	24,59 %				
Unormal driftsskattesats	-3,18 %	0,36 %	1,65 %	-2,14 %	3,31 %

Tabell 22: Driftsskattesats, normal driftsskattesats og unormal driftsskattesats for Byggma 2017-2021T

Vi kan lese fra tabellen at vi nå har fått en driftsskattesats (dss) som varierer fra 21,05%-27,54%, mens den gjennomsnittlige og median driftsskattesatsen (ndss) ligger på 24,23% og 24,59%. selskapsskatten for 2021 er 22%, og var 24% i 2017 og 23% i 2018. Verdien her omtaler dermed at den gjennomsnittlige driftsatsen vil være den som kan gi oss det mest presise utfallet, så jeg vil derfor benytte denne satsen videre i kalkylene i fordeling av skattekostnad (tabell 23) og endring egenkapital (tabell 24).

	2021 T*		2020		2019		2018		2017	
Normal driftsskatt	kr	47 102	kr	42 369	kr	15 956	kr	14 841	kr	22 503
Unormal driftsskatt på normalt driftsresultat	-kr	51 877	-kr	46 663	-kr	17 573	-kr	15 635	-kr	22 718
Skatt på unormal driftskostnad	-kr	12 570	-kr	11 559	-kr	4 394	-kr	4 719	-kr	6 513
Skatt på finansinntekter	kr	1 041	kr	779	kr	1 084	kr	1 034	kr	962
Skatt på finanskostnader	kr	2 882	-kr	8 396	-kr	3 947	-kr	3 541	-kr	3 694
Skatt på unormalt finansresultat	-kr	880	kr	6 377	kr	3 715	kr	3 394	kr	3 425
Unormal skatt	kr	-	-kr	392	kr	-	-kr	3 124	-kr	3 130
Skattekostnad	-kr	14 301	-kr	17 486	-kr	5 160	-kr	7 749	-kr	9 165

Tabell 23: Fordeling av skattekostnad for Byggma 2017-2021T

Den fullstendige omgrupperte resultatregnskapet kan dermed ses i tabell 24 nedenfor.

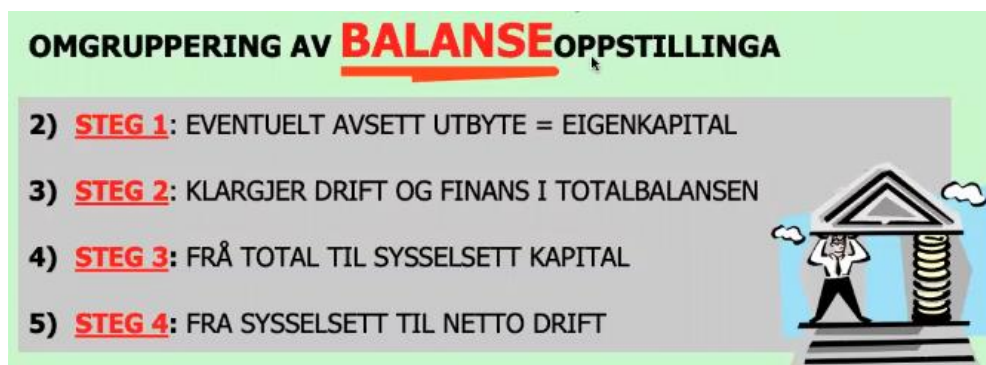
	2021 T*		2020		2019		2018		2017	
Salgsinntekter	kr	19 200	kr	2 052 371	kr	1 783 388	kr	1 655 279	kr	1 619 451
Andre Inntekter	kr	2 215 200	kr	23 109	kr	23 448	kr	22 408	kr	17 543
Sum Inntekter	-kr	1 038 000	kr	2 075 480	kr	1 806 836	kr	1 677 687	kr	1 636 994
Endring i beholdning av varer (Tilvirkning)	kr	0	kr	0	kr	13 389	kr	780	-kr	1 327
Varekost og tilvirkningskostnader	-kr	465 300	-kr	954 884	-kr	856 903	-kr	780 751	-kr	741 866
Lønnskostnader	-kr	79 300	-kr	439 432	-kr	424 154	-kr	404 622	-kr	387 205
Avskrivninger og nedskrivninger	-kr	170 900	-kr	77 064	-kr	70 132	-kr	54 227	-kr	54 415
Frakt og reklamasjonskostnader	-kr	91 700	-kr	162 831	-kr	146 396	-kr	143 453	-kr	135 467
Markedsføringskostnader	-kr	700	-kr	92 667	-kr	90 839	-kr	72 489	-kr	74 783
Andre tap/gevinster - netto	-kr	155 200	kr	715	-kr	3 060	kr	561	kr	5 797
Andre driftskostnader	-kr	2 001 100	-kr	156 732	-kr	156 215	-kr	158 960	-kr	153 967
Sum driftskostnader	kr	214 100	-kr	1 882 895	-kr	1 734 310	-kr	1 613 161	-kr	1 543 233
Driftsresultat fra egen verksemd	kr	7 100	kr	192 585	kr	72 526	kr	64 526	kr	93 761
Driftsrelatert skattekostnad	kr	1 720	kr	46 663	kr	17 573	kr	15 635	kr	22 718
Netto driftsresultat fra egen verksemd	kr	5 380	kr	145 922	kr	54 953	kr	48 891	kr	71 043
Nettoresultat fra tilknytt verksemd	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Netto driftsresultat	kr	5 380	kr	145 922	kr	54 953	kr	48 891	kr	71 043
Finansinntekt	kr	6 059	kr	4 535	kr	6 304	kr	5 753	kr	5 133
Nettoresultat fra sysselsatt kapital	kr	11 438	kr	150 456	kr	61 257	kr	54 644	kr	76 175
Netto finanskostnad	kr	11 179	-kr	32 567	-kr	15 310	-kr	13 137	-kr	13 135
Netto minoritetsresultat	kr	-	kr	-	kr	-	kr	-	kr	-
Nettoresultat til egenkapital	kr	260	kr	183 024	kr	76 567	kr	67 782	kr	89 311
Unormalt netto driftsresultat	-kr	51 877	-kr	47 706	-kr	18 135	-kr	19 476	-kr	26 879
Unormalt netto finansresultat	kr	2 687	kr	14 934	-kr	2 884	-kr	3 162	kr	6 169
Fullstendig nettoresultat til egenkapital	-kr	48 930	kr	150 252	kr	55 547	kr	45 144	kr	68 600
Netto betalt utbytte	-kr	551 600	-kr	6 982	-kr	7 028	kr	7 028	kr	7 160
Endring i egenkapital	-kr	600 530	kr	143 270	kr	48 519	kr	52 172	kr	75 760

Tabell 24: Fullstendig omgruppert resultatregnskap

4.1.4.2 Omgruppering av balanse

Dette delkapittelet vil omhandle omgruppering av balanseregnskapet. Formålet med denne omgrupperingen er blant annet å identifisere eiendelene og kapitalen som driver Byggmas

verdiskaping, og samtidig gjøre oppstillingen mer investororientert kontra kreditororientert (Knivsflå, 2021k). Knivsflå (2021k) presentere et rammeverk for hvordan dette kan gjøres i 4 steg som vist i figuren nedenfor:

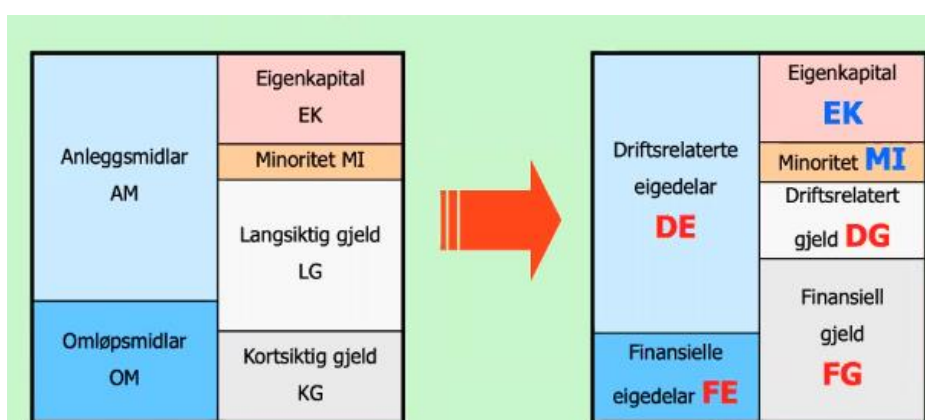
Figur 7: Omgruppering av balanseoppstillingen (Knivsflå, 2021k).

Steg 1: Avsetting av eventuelt utbytte

Byggma operer etter IFRS, og dette regnskapsvalget gjør at det ikke er avsatt utbytte, slik en omgruppering ikke vil være nødvendig her (Knivsflå, 2021l).

Steg 2: Klargjør drift og finansiering i totalbalansen

Steg 2 i Knivsflås rammeverk skal skille mellom driftseiendeler, finansielle eiendeler og finansiell gjeld og driftsrelatert gjeld (Knivsflå, 2021m) som ytterligere illustrert i figuren nedenfor.

Figur 8: Fra kreditor- til investororientert total balanse (Knivsflå, 2021m).

De ulike postene også dekomponeres ytterligere som vist i tabell 25 nedenfor

Driftsrelaterte eiendeler (DE) Driftsrelaterte anleggsmiddel (DAM) Driftsrelaterte omløpssmiddel (DOM)   Finansielle eiendeler (FE) Finansielle anleggsmiddel (FAM) Finansielle omløpssmiddel (FOM)   Driftsrelatert gjeld (DG) Langsiktig driftsrelatert gjeld (LDG) Kortsiktig driftsrelatert gjeld (KDG)   Finansrelatert gjeld (FG) Langsiktig finansrelatert gjeld (LFG) Kortsiktig finansrelatert gjeld (KFG)

Tabell 25: Ytterligere spesifisering av eiendeler og gjeld

Driftsrelaterte eiendeler kan ifølge Knivsflå (2021m) bli definert som «*eiendeler som inngår i driftssyklusen eller representerer infrastruktur til denne*» (Knivsflå, 2021m). DAM vil her dermed innebære infrastruktur, mens DOM vil inneholde varer i arbeid og liknende.

FE er ifølge Knivsflå (2021m) definert som pengeplasseringer, hvor FAM bli definert som langsiktige likvide finansielle eiendeler, mens FOM blir definert som kortsiktige likvide finansielle eiendeler. Omgrupperingen hos Byggma blir dermed som vist i tabell 26 nedenfor, hvor;

- Driftsrelaterte eiendeler består her av varige driftsmidler, immaterielle eiendeler og andre fordringer.
- Varer og kundefordringer og andre fordringer utgjør de driftsrelaterte omløpsmidlene
- Utsatt skatt og finansielle derivater utgjør de finansielle anleggsmidlene
- Finansielle derivater og kontanter og kontantekvivalenter utgjør de finansrelaterte omløpsmidlene.

Omgrupperte eiendeler (Alle beløp i NOK tusen)	2021 T*	2020	2019	2018	2017
EIENDELER					
Driftsrelaterte eiendeler					
Varige driftsmidler (DAM)	kr 929 200	kr 931 857	kr 933 134	kr 801 055	kr 759 724
Immaterielle eiendeler (DAM)	kr 23 400	kr 25 002	kr 26 677	kr 25 956	kr 20 349
Andre fordringer (DAM)	kr 500	kr 200	kr 201	kr 252	kr 313
Driftsrelaterte anleggsmidler (∑ DAM)	kr 953 100	kr 957 059	kr 960 012	kr 827 263	kr 780 386
Varer (DOM)	kr 278 800	kr 263 501	kr 289 179	kr 257 538	kr 216 637
Kundefordringer og andre fordringer (DOM)	kr 446 200	kr 379 288	kr 236 007	kr 220 955	kr 189 058
Driftsrelaterte omløpsmidler (∑ DOM)	kr 725 000	kr 642 789	kr 525 186	kr 478 493	kr 405 695
Driftseiendeler (DE)	kr 1 678 100	kr 1 599 848	kr 1 485 198	kr 1 305 756	kr 1 186 081
Finansrelaterte eiendeler					
Utsatt skattefordel (FAM)	kr 5 300	kr 6 863	kr 4 721	kr 4 990	kr 5 748
Finansielle derivater (FAM)	0	kr 0	kr 2 753	kr 0	kr 0
Finansrelaterte anleggsmidler (∑ FAM)	kr 5 300	kr 6 863	kr 7 474	kr 4 990	kr 5 748
Finansielle derivater (FOM)	kr 0	kr 0	186	kr 0	kr 0
Kontanter og kontantekvivalenter (FOM)	kr 36 600	kr 525 222	kr 322 591	kr 377 039	kr 358 873
Finansrelaterte omløpsmidler (∑ FOM)	kr 36 600	kr 525 222	kr 322 777	kr 377 039	kr 358 873
Finansielle eiendeler (FE)	kr 41 900	kr 532 085	kr 330 251	kr 382 029	kr 364 621

Tabell 26: Omgruppert balanse - eiendeler Byggma 2017- 2021T

De neste postene som undersøkes er gjeldssiden av balansen; DG og FG. Den driftsrelaterte gjelden klassifiseres ifølge Knivsflå (2021m) som «lån som er tatt opp som en del av driftssyklusen». LDG og KDG vil her være langsiktig -og kortsiktig driftsrelatert finansiell gjeld mens det LFG og KFG er finansrelaterte langsiktig -og kortsiktig finansiell gjeld.

Den fullstendige omgrupperingen av egenkapital og gjeld blir dermed som vist i tabell 27 nedenfor, hvor;

- Utsatt skatt og pensjonsforpliktelser blir definert som langsiktig driftsrelatert gjeld som argumentert ved Knivsflå (2021).
- Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld vil her bli satt som kortsiktig driftsrelatert gjeld.
- Lån og langsiktige finansielle derivater blir her satt som langsiktig finansrelatert gjeld
- Betalbarskatt, kortsiktig lån og finansielle derivater blir dermed satt som kortsiktig finansrelatert gjeld.

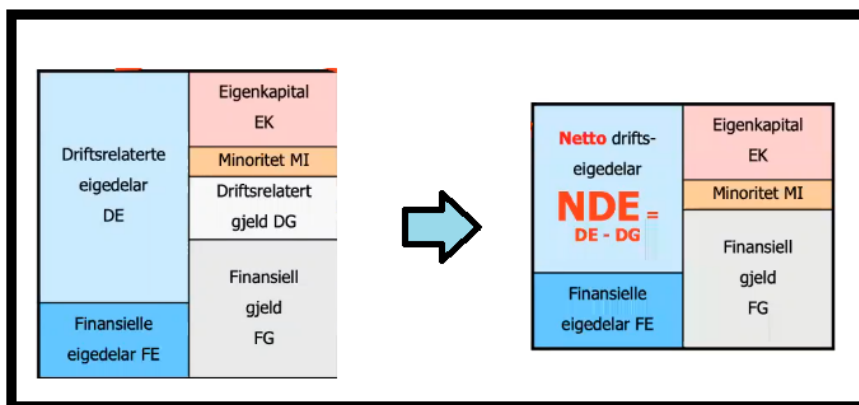
Omgruppert EK og gjeld (Alle beløp i NOK tusen)	2021 T*	2020	2019	2018	2017
EGENKAPITAL					
EK tilordnet selskapets aksjonærer					
Aksjekapital og overkurs	kr 52 700	kr 52 652	kr 52 655	kr 52 772	kr 53 114
Annen egenkapital ikke resultatført	kr 14 200	kr 16 910	kr 5 907	kr 6 874	kr 9 890
Opptjent egenkapital	kr 442 300	kr 920 656	kr 802 865	kr 764 782	kr 735 877
Sum Egenkapital	kr 509 200	kr 990 218	kr 861 427	kr 824 428	kr 798 881
GJELD					
Driftsrelatert gjeld (DG)					
Utsatt skatt (LDG)	kr 91 000	kr 89 949	kr 84 309	kr 77 005	kr 76 363
Pensjonsforpliktelse (LDG)	kr 0	kr 0	kr 0	kr 0	kr 0
Langsiktig driftsrelatert gjeld (∑ LDG)	kr 91 000	kr 89 949	kr 84 309	kr 77 005	kr 76 363
Lev.gjeld og annen KG (KDG)	kr 441 900	kr 409 138	kr 361 510	kr 385 222	kr 344 958
Kortsiktig driftsrelatert gjeld ((∑ KDG)	kr 441 900	kr 409 138	kr 361 510	kr 385 222	kr 344 958
Driftsrelatert gjeld (∑ LDG+KDG)	kr 532 900	kr 499 087	kr 445 819	kr 462 227	kr 421 321
Finansrelatert gjeld (FG)					
Lån (LFG)	kr 446 200	kr 452 774	kr 370 999	kr 353 364	kr 255 724
Finansielle derivater (LFG)	kr 4 600	kr 9 671	kr 1 157	kr 2 785	kr 7 174
Langsiktig finansrelatert gjeld (∑ LFG)	kr 450 800	kr 462 445	kr 372 156	kr 356 149	kr 262 898
Betalbar skatt (KFG)	kr 29 400	kr 33 015	kr 4 230	kr 8 006	kr 19 105
Lån (KFG)	kr 197 500	kr 144 230	kr 131 553	kr 35 782	kr 47 564
Finansielle derivater (KFG)	kr 200	kr 2 940	kr 263	kr 1 193	kr 932
Kortsiktig finansrelatert gjeld (∑ KFG)	kr 227 100	kr 180 185	kr 136 046	kr 44 981	kr 67 601
Finansrelatert gjeld (∑ LFG+KFG)	kr 677 900	kr 642 630	kr 508 202	kr 401 130	kr 330 499
Total Gjeld (∑ DG + FG)	kr 1 210 800	kr 1 141 717	kr 954 021	kr 863 357	kr 751 820
Sum Egenkapital og Gjeld	kr 1 720 000	kr 2 131 935	kr 1 815 448	kr 1 687 785	kr 1 550 701

Tabell 27: Omgruppert balanse - egenkapital og gjeld Byggma 2017-2021T

Steg 3: Fra totalkapital til sysselsatt kapital

Totalkapital begrepet fanger mye av den driftsrelatert og den finansrelaterte aktiviteten, men den driftsrelaterte gjelden (DG) er som argumentert av Knivsfå (2021n) ikke sysselsatt kapital.

Knivsfå (2021n) presenterer en løsning på dette problemet, ved å flytte DG over til eiendelsiden i balansen, slik driftseiendeler (DE) – driftsgjeld (DG) gir oss NDE (netto drift eiendeler). Dette utgjør vår nykomponerte balanse er satt opp som vist i figuren 9 nedenfor

Figur 9: Nykomponert balanse (Knivsflå, 2021n).

NDE kan ifølge Knivsflå (2021n) videre fordeles i 2 typer netto driftseiendeler;

$$\text{Netto anleggsmiddel (NAM)} = \text{DAM} - \text{LDG}$$

$$\text{Driftsrelatert arbeidskapital (DAK)} = \text{DOM} - \text{KDG}$$

Netto anleggsmiddel er her knytt til infrastruktur, mens driftsrelatert arbeidskapital er knytt til driftssyklusen (Knivsflå, 2021n)

Sysselsatt kapital kan ifølge Knivsflå (2021n) beregnes ved å benytte følgende fremgangsmåte;

$$\begin{aligned} \text{SSK} &= \text{SSE} \\ &= (\text{DE} - \text{DG} + \text{FE}) \\ &= \text{NDE} + \text{FE} \end{aligned}$$

Dersom vi setter formlene nå i praksis kan vi beregne SSK-balansen som vist nedenfor.

SSK -BALANSEN (Alle beløp i NOK tusen)	2021 T*	2020	2019	2018	2017
Driftsrelaterte anleggsmiddel (∑ DAM)	kr 953 100	kr 957 059	kr 960 012	kr 827 263	kr 780 386
Langsiktig driftsrelatert gjeld (∑ LDG)	kr 91 000	kr 89 949	kr 84 309	kr 77 005	kr 76 363
Netto anleggsmiddel (NAM) = DAM - LDG	kr 862 100	kr 867 110	kr 875 703	kr 750 258	kr 704 023
Driftsrelaterte omløpsmidler (∑ DOM)	kr 725 000	kr 642 789	kr 525 186	kr 478 493	kr 405 695
Kortsiktig driftsrelatert gjeld (∑ KDG)	kr 441 900	kr 409 138	kr 361 510	kr 385 222	kr 344 958
Driftsrelatert arbeidskapital (DAK) = DOM - KDG	kr 283 100	kr 233 651	kr 163 676	kr 93 271	kr 60 737
Netto driftseiendeler(NDE) = NAM - DAK	kr 1 145 200	kr 1 100 761	kr 1 039 379	kr 843 529	kr 764 760
Finansielle eiendeler (FE)	kr 41 900	kr 532 085	kr 330 251	kr 382 029	kr 364 621
Sysselsatte eiendeler (SSE) = NDE + FE	kr 1 187 100	kr 1 632 846	kr 1 369 630	kr 1 225 558	kr 1 129 381
Sum Egenkapital	kr 509 200	kr 990 218	kr 861 427	kr 824 428	kr 798 881
Langsiktig finansrelatert gjeld (∑ LFG)	kr 450 800	kr 462 445	kr 372 156	kr 356 149	kr 262 898
Kortsiktig finansrelatert gjeld (∑ KFG)	kr 227 100	kr 180 185	kr 136 046	kr 44 981	kr 67 601
Finansiell Gjeld (∑ DG + FG)	kr 1 210 800	kr 1 141 717	kr 954 021	kr 863 357	kr 751 820
Sysselsatt kapital (SSK) = EK + FG	kr 1 720 000	kr 2 131 935	kr 1 815 448	kr 1 687 785	kr 1 550 701

Tabell 28: SSK balanse Byggma 2017-2021T

Steg 4: Fra sysselsatt kapital til netto drift

I steg 4 skal vi gå fra sysselsatt kapital til netto drift som vist i figuren nedenfor. Knivsflå (2021o) presenterer her et likt oppsett som fra steg 3, hvor vi nå flytter de finansielle eiendelene (FE) over på gjeld siden for å finne netto finansiell gjeld. Dette regnes ut på følgende måte;

$$NFG = FG - FE$$

Med denne justeringen har vi nå en eiendelside som gjenspeiler nettodriften (NDE) som er finansiert med EK og netto finansiell gjeld.

Jeg skal nå finne netto driftskapital ved å benytte følgende formel (Knivsflå, 2021o);

$$NDK = EK + MI + NFG$$

NDK -BALANSEN (Alle beløp i NOK tusen)	2021 T*	2020	2019	2018	2017
Netto anleggsmiddel (NAM) = DAM - LDG	kr 862 100	kr 867 110	kr 875 703	kr 750 258	kr 704 023
Driftsrelatert arbeidskapital (DAK) = DOM - KDG	kr 283 100	kr 233 651	kr 163 676	kr 93 271	kr 60 737
Netto driftseiendeler(NDE) = NAM - DAK	kr 1 145 200	kr 1 100 761	kr 1 039 379	kr 843 529	kr 764 760
Sum Egenkapital	kr 509 200	kr 990 218	kr 861 427	kr 824 428	kr 798 881
Netto finansiell gjeld (NFG) = FG - FE	kr 636 000	kr 110 545	kr 177 951	kr 19 101	-kr 34 122
Netto driftskapital (NDK) = EK + MI + NFG	kr 1 145 200	kr 1 100 763	kr 1 039 378	kr 843 529	kr 764 759

Tabell 29: Netto driftskapital Byggma 2017-2021T

4.1.5 Omgruppering av kontantstrøm

Vi har til nå omgruppert både regnskapsoppstillingen og balanseoppstillingen, og nå er det kontantstrømoppstillingen som står for tur. Kontantstrømmene som vi møter i årsrapporter og liknende er mest kreditororientert, og vi vil derfor omgruppere denne slik den får et mer investororientert preg og samtidig hjelpe oss å framheve driftsaktivitetene. Dette kan ifølge Knivsflå (2021q) gjøres ved å ta kontantstrømmen fra drift og trekke fra driftsinvesteringene, slik vi finner den «frie» kontantstrømmen fra driften. Den frie kontantstrømmen er ifølge Knivsflå (2021q) definert som kapitalgenerert kontantstrøm etter reinvesteringer.

Nå kan vi også finne den frie kontantstrømmen til egenkapitalen ved å trekke fra den frie kontantstrømmen til nettofinansiell gjeld og den frie kontantstrømmen til minoriteten som vist i figur 10 nedenfor.

	Kontantstrøm frå drift	KFD
-	Kontantstrøm til driftsinvestering	KTDI
=	Fri kontantstrøm frå drift	FKD
-	«Fri» kontantstrøm til netto finansiell gjeld	FKNFG
-	«Fri» kontantstrøm til minoritet	FKMI
=	Fri kontantstrøm til egenkapital	FKE

Figur 10: Omgruppert investororientert kontantstrøm (Knivsflå, 2021q).

Den fullstendige omgrupperte kontantstrømmen blir om vist nedenfor. Endring netto driftseiendeler, finansielle eiendeler og finansiell gjeld er funnet ved finne endringen fra 20x0-20x1 (e.g. 2021-2020), hvorav de andre postene er hentet direkte fra omgruppert resultatregnskap og omgruppert balanse.

Omgruppert Kontantstrøm (Alle beløp i NOK tusen)	2021 T*	2020	2019	2018	2017
Netto driftsresultat	kr 5 380	kr 145 922	kr 54 953	kr 48 891	kr 71 043
Unormalt netto driftsresultat	-kr 51 877	-kr 47 706	-kr 18 135	-kr 19 476	-kr 26 879
Endring i netto driftseiendeler	kr 44 439	kr 61 382	kr 195 850	kr 78 769	kr 143 363
Fri kontantstrøm fra drift	-kr 90 936	kr 36 834	-kr 159 032	-kr 49 353	-kr 99 199
Netto finansinntekt	kr 6 059	kr 4 535	kr 6 304	kr 5 753	kr 5 133
Unormale finansinntekter	kr 2 687	kr 14 934	-kr 2 884	-kr 3 162	kr 6 169
Endring i finansielle eiendeler	kr 490 185	-kr 201 834	kr 51 778	-kr 17 408	-kr 35 411
Fri kontantstrøm fra finansielle eiendeler	-kr 572 375	kr 258 136	-kr 207 390	-kr 29 354	-kr 52 487
Fri kontantstrøm fra sysselsatte eiendeler	-kr 663 311	kr 294 970	-kr 366 422	-kr 78 708	-kr 151 686
Rentekostnader	kr 11 179	-kr 32 567	-kr 15 310	-kr 13 137	-kr 13 135
Endring i finansiell gjeld	-kr 69 083	-kr 187 696	-kr 90 664	-kr 111 537	-kr 62 100
Fri kontantstrøm til finansiell gjeld	-kr 80 262	-kr 155 129	-kr 75 354	-kr 98 400	-kr 48 965
Netto minoritetsresultat	kr -	kr -	kr -	kr -	kr -
Endring i minoritet	kr -	kr -	kr -	kr -	kr -
Fri kontantstrøm til minoritet	kr -	kr -	kr -	kr -	kr -
Fri kontantstrøm til egenkapital	-kr 743 573	kr 139 842	-kr 441 777	-kr 177 108	-kr 200 651

Tabell 30: Omgruppert kontantstrøm Byggma 2017-2021T ((Byggma ASA, 2020;2019;2018;2017)

4.1.6 Analyse av målefeil og justering

Dette delkapittelet har som formål å kvalitetssikre regnskapstallene ved å identifisere eventuelle målefeil og eventuelt justere hvor dette kan være hensiktsmessig for å få dette så nært virkeligheten som mulig.

Justering kan ifølge Knivsflå (2021) blir identifisert som endring av rapporterte regnskapstall slik de i større grad reflekterer underliggende økonomiske forhold. Hvorvidt en justering skaper høyere kvalitet på underliggende økonomiske forhold eller potensielt skaper mer støy har ikke konsensus hos forskerne på feltet (Knivsflå, 2021). På grunnlag av dette argumentet og faktumet at Byggma benytter statsautoriserte revisorfirma, PwC, og er reviderte pr 31.12, velger jeg i denne oppgaven å ikke å justere tallene ytterligere, men heller benytte tallmaterialet som er hentet fra de finansielle rapportene.

Vi har nå omgruppert regnskapstallene og det neste steget nå vil være å gjennomføre analyse av risiko (kap 6).

5.0 Analyse av risiko

Risikoanalysen er en essensiell del av den fundamentale analysen, for å danne et korrekt bilde av avkastningskravet som videre blir benyttet ved diskontering av den fremtidige kontantstrømmen og rentabilitetsanalysen. Risiko ifra et bedriftsperspektiv vil her være konkursfare, hvor vi da vil benytte ulike teknikker for å undersøke dette fenomenet. Dette gjøres gjennom både kortsiktige og langsiktige risikoanalyser, for å danne kortsiktig og et langsiktig bilde. Den kortsiktige risikoanalysen benytter likviditetsanalyser (5.1.1) mens den langsiktige risikoanalysen benytter soliditetsanalyser (5.1.2) som vist nedenfor. Risikoanalysene vil oppsummeres i 5.1.3 hvor jeg skal finne en syntetiske rating for Byggma.

5.1.1 Analyse av kortsiktig risiko – Likviditetsanalyse

Den kortsiktige likviditetsanalysen har som formål å undersøke om selskapet har midler til dekke kortsiktige krav (Knivsflå, 2021r). Knivsflå (2021r) presenterer ulike fremgangsmåter (Jamført kap. 5.1.1.1- 5.1.1.4) og sammenligningsgrunnlag. For sammenligningsgrunnlaget benytter jeg 3 krav hvor de er tilgjengelige. Kravene her er tidsutvikling, «benchmark» for bransjen og en teoretiske nedregrenser for «gode» forholdstall (Knivsflå, 2021r).

Forholdstallene i sammenligningsgrunnlaget følger en praktisk intuitiv metodikk, hvor forholdstall fra et tidsutviklingsperspektiv anses som positivt ved en avtagende risikotrend, mens stigende forholdstall som måler lønnsomhet anses som positivt. Dette gjelder også for et bransjesnitt hvor det sammenlignes trender med sammenligningsgrunnlaget, hvor det er positivt for selskapet å ligge på riktig side av graven med hensyn på lønnsomhet og risiko. Forholdstall målt imot et teoretisk krav, anses som «gode» forholdstall når de er høyere en kravet..

Et annet viktig moment ifølge Knivsflå (2021r) å skille mellom fullstendige og normaliserte tall i denne typen analyser. Fullstendige tall, benytter både normale og det unormale tall, mens det normaliserte benytter de normale postene. Det vil dermed antas at normaliserte tall er mer relevant for en verdivurdering på grunnlag av at tallene ikke er unormale. Denne oppgaven vil derfor benytte normaliserte tall og verdier

De 4 kortsiktige risiko analyseperspektivene er Likviditetsgrad 1 (6.1.1.1), Likviditetsgrad 2 (6.1.1.2), finansiell gjeldsdekningsgrad (6.1.1.3) og rentedekningsgrad (6.1.1.4);

5.1.1.1 Likviditetsgrad 1

Likviditetsgrad 1 ser nærmere på de mest likvide eiendelene dividert på den kortsiktige gjelden som vist nedenfor (Knivsflå, 2021s).

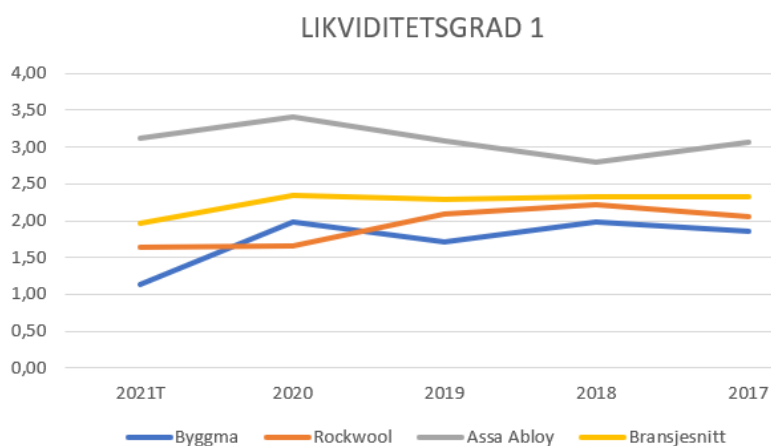
$$\text{Likviditetsgrad 1} = \frac{\text{Omløpsmidler}}{\text{Kortsiktig gjeld}} = \frac{(DOM + FOM)}{(KDF + KFG)}$$

Som nevnt ovenfor er det ulike «krav» eller pekepinner på hva som er gode verdier. Det teoretiske kravet for likviditetsgrad 1 er $lg1 > 2$ (Knivsflå, 2021s), men for å ytterligere styrke analysen vil vi også undersøke Byggmas resultater i lys av gjennomsnittet i bransjen og imot et tidsvektet snitt for selskapet og bransjen.

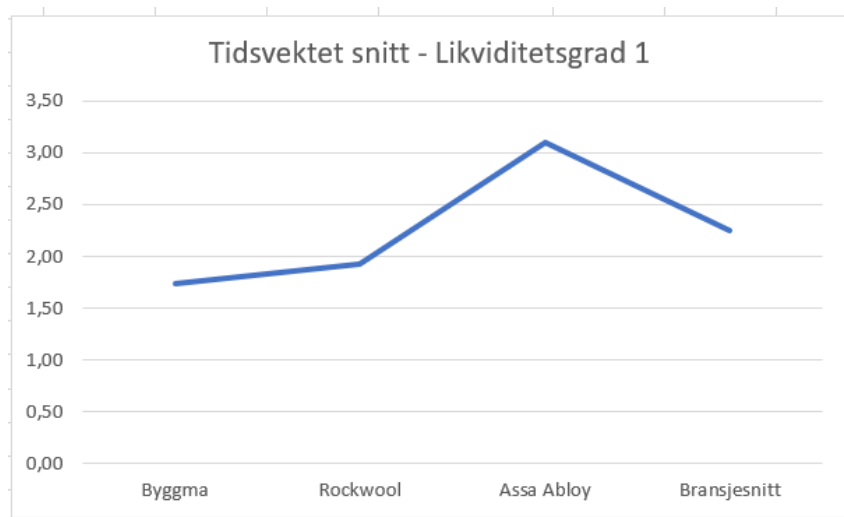
Resultatene for likviditetsgraden er som vist i tabell 31, hvor vi kan se at Byggma skårer under både det teoretiske minstekravet på 2 og samtidig under både det tidvektede snittet og bransjesnittet. Dette er ytterligere illustrert grafisk nedenfor i graf 2 og 3 og tabell 31 nedenfor.

Likviditetsgrad 1 (Krav: > 2)	Formel: Omløpsmidler / Kortsiktig gjeld					Tidsvektet snitt
	2021T	2020	2019	2018	2017	
Byggma	1,14	1,98	1,70	1,99	1,85	1,73
Rockwool	1,64	1,65	2,09	2,22	2,06	1,93
Assa Abloy	3,13	3,42	3,09	2,79	3,07	3,10
Bransjesnitt	1,97	2,35	2,29	2,33	2,33	2,25

Tabell 31: Likviditetsgrad 1 2017-2021T

Graf 2: Likviditetsgrad 1 2017-2021T – Byggma og bransjen

Graf 3: Tidsvektet snitt for Likviditetsgrad 1

5.1.1.2 Likviditetsgrad 2

Likviditetsgrad 2 ser også nærmere på omløpsmidlene, hvor den ser på forholdet mellom de finansielle omløpsmidlene (FOM) og den kortsiktige gjelde (KDG+KFG) som vist nedenfor (Knivsflå, 2021s).

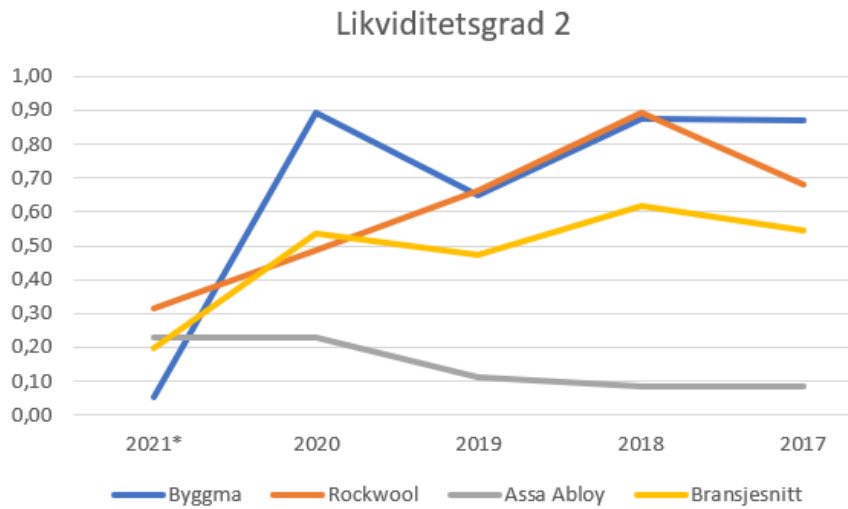
$$\text{Likviditetsgrad 2} = \frac{\text{Finansielle omløpsmidler}}{\text{Kortsiktig gjeld}} = \frac{\text{FOM}}{\text{KDG} + \text{KFG}}$$

En tommelfingerregel sier at kravet for likviditetsgrad 2 er $lg2 > 1$ (Knivsflå, 2021s).

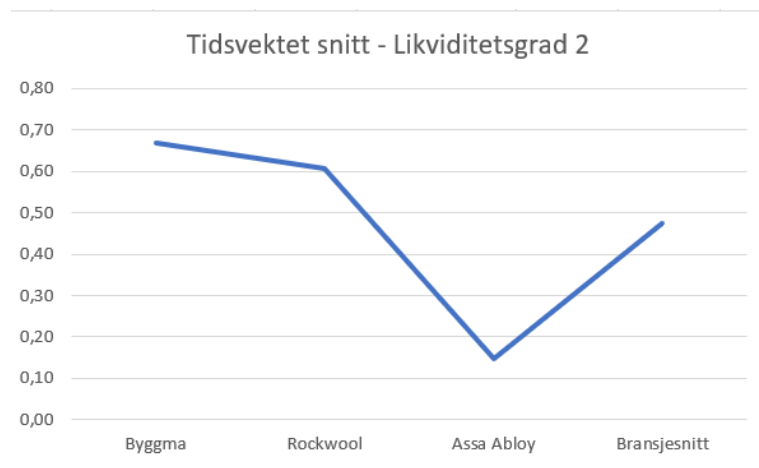
Byggma og bransjen skårer her sterkt lavere en kravet på 1, men siden byggmaterialbransjen er karakterisert av selskap med høy grad av omløpsmidler som er bundet i kundefordringer og varelager, vil jeg ikke anse dette som en varselampe, men heller se resultatene fra bransjesnittet og det tidsvektede snittet. Fra tabellen nedenfor ser vi at Byggmas resultater er over bransjesnittet med unntak fra 2021 hvor kontantbeholdningen er veldig lav. Oppsummert kan vi en historisk god likviditetsgrad 2, men en svak likviditet ifølge Q2 2021. Denne trenden er ytterligere illustrert i graf 4 og 5 med hensyn på bransjesnittet og konkurrentene og tabell 32 med hensyn på det tidsvektede snittet.

Likviditetsgrad 2 Krav >1	Formel: (Omløpsmidler - Varelager) / Kortsiktig gjeld					Tidsvektet snitt
	2021*	2020	2019	2018	2017	
Byggma	0,05	0,89	0,65	0,88	0,87	0,67
Rockwool	0,32	0,49	0,66	0,89	0,68	0,61
Assa Abloy	0,23	0,23	0,11	0,09	0,09	0,15
Bransjesnitt	0,20	0,54	0,47	0,62	0,55	0,47

Tabell 32: Likviditetsgrad 2 2017-2021T Byggma og bransjer

Graf 4: Likviditetsgrad 2 2017-2021T, Byggma og bransjer.

Graf 5: Tidsvektet snitt for Likviditetsgrad 2, Byggma og bransje.

5.1.1.3 Finansiell gjeldsdekningsgrad

Dette forholdstallet bør ifølge Knivsflå (2021s) være over 1 for at selskapet kan innfri hele den finansielle gjelden ved hjelp av de finansielle eiendelene. Samtidig gir denne analysen også et litt lenger tidsperspektiv, som vil gi oss en styrket kortsiktig analyse med et forlenget tidsperspektiv (Knivsflå, 2021s).

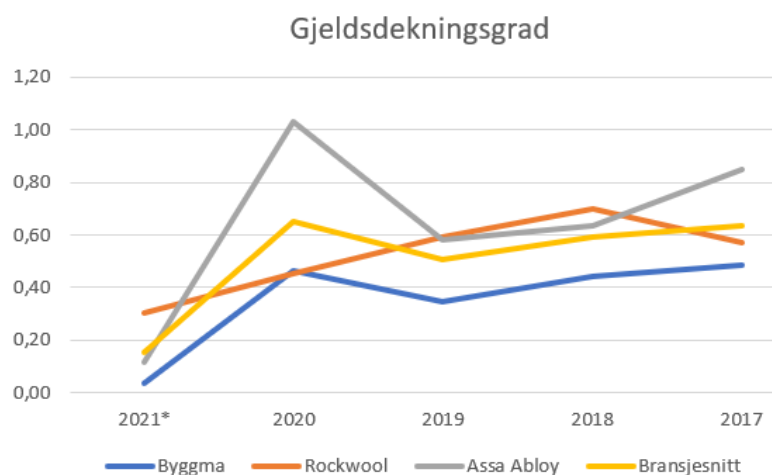
Knivsflå (2021s) presiserer at den finansielle gjeldsdekningsgraden undersøker forholdet mellom de finansielle eiendelene (FE) og den finansielle gjelden (FG) som vist i likningen nedenfor.

$$\text{Finansiell gjeldsdekningsgrad} = \frac{\text{Finansielle eiendeler}}{\text{Finansiell gjeld}} = \frac{FE}{FG}$$

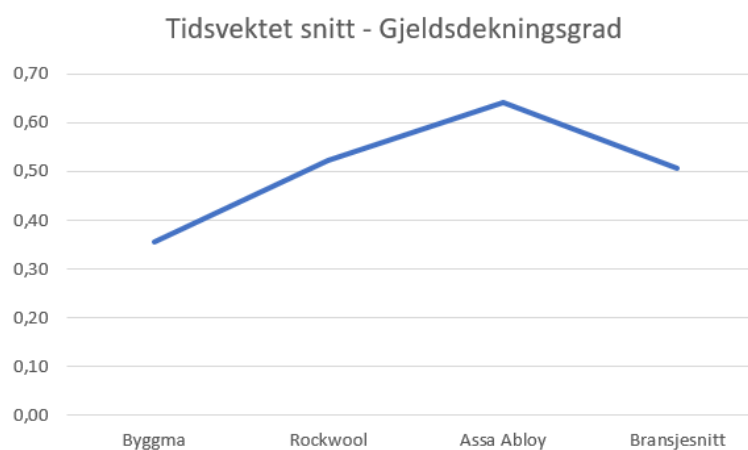
For Byggma og de andre i bransjen kan vi se at ingen av de utvalgte selskapene i bransjen innfrir kravet. Dette kan argumenteres å skyldes naturen til bransjen, da byggmaterialbransjen er ansett som kapitalintensiv, vil dette tallet forventes å ligge under det teoretiske kravet. Jeg vil derfor som hos tidligere analyser sammenligne med bransjesnittet og det tidsvektede snittet. Resultatene fra tabell 33 indikerer her at Byggma har ligget litt under begge snittene fra 2017-2020, hvor Byggma i 2021, har sterkt redusert kontantbeholdning som ytterligere svekker de finansielle eiendelene (FE). Den reduserte kontantbeholdningen vil naturlig nok betraktelig svekke Byggmas bevegelighet i markedet, men vi kan se fra balansen at selskapet har økt sine kortsiktige lånebetingelser og sine kundefordringer og andre fordringer som vist i resultatregnskapet. Det samlede gjeldsdekningsresultatet kan undersøkes nærmere i tabell (33) og grafisk (Graf 6 &7) nedenfor.

Gjeldsdekningsgrad	Krav > 1	Formel: Finansiell eiendeler / Finansiell gjeld					Tidsvektet snitt
		2021*	2020	2019	2018	2017	
Byggma		0,03	0,47	0,35	0,44	0,48	0,35
Rockwool		0,30	0,45	0,59	0,70	0,57	0,52
Assa Abloy		0,11	1,03	0,58	0,63	0,85	0,64
Bransjesnitt		0,15	0,65	0,51	0,59	0,64	0,51

Tabell 33: Gjeldsdekningsgrad 2017-2021T, Byggma og bransje.

Graf 6: Gjeldsdekningsgrad 2017-2021T, Byggma og bransje.

Graf 7: Tidsvektet snitt for gjeldsdekningsgrad, Byggma og bransje.

5.1.1.4 Rentedeckningsgrad

Rentedekningsgrad utgjør den siste likviditetsanalysen, og denne undersøker forholdet mellom nettoresultatet fra sysselsatt kapital og netto finanskostnader (Knivsflå, 2021s) som vist i formelen nedenfor.

$$\text{Rentedeckningsgrad} = \frac{\text{Nettoresultat fra sysselsatt kapital}}{\text{Netto finanskostnad}}$$

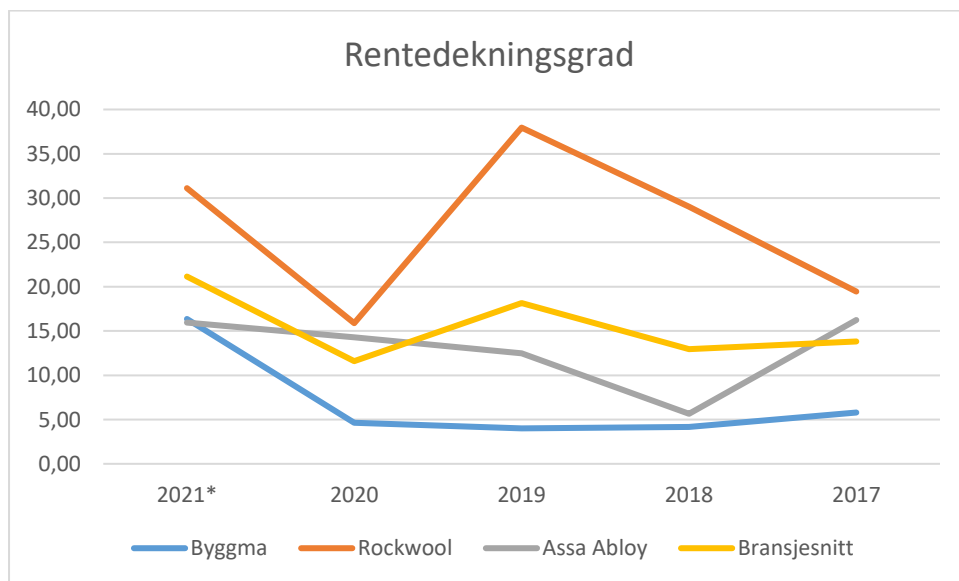
Dette forholdstallet skal gi en pekepinn på selskapets muligheter til å påta seg mer renteforpliktelser (Knivsflå, 2021s). Det teoretisk minste kravet her er > 3 , men som

tidligere vil vi legge hovedvekt på bransjesnittet og tidsutviklingen i vurderingen av dette nøkkeltallet.

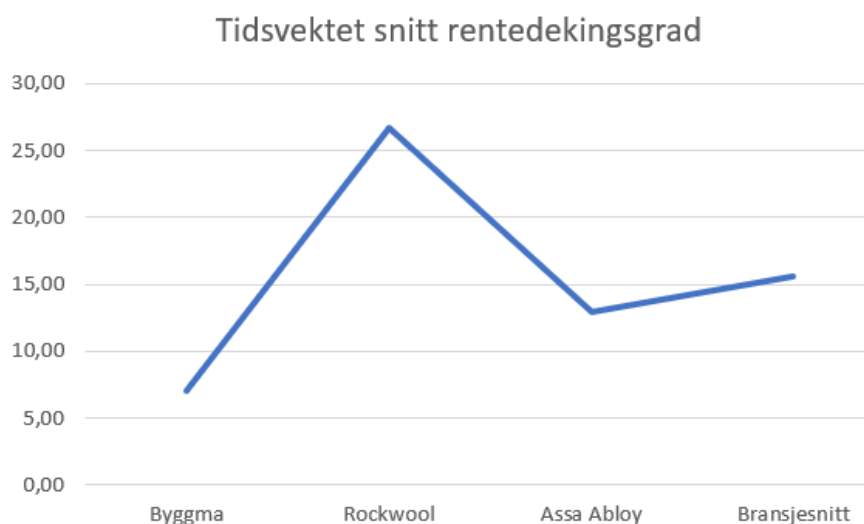
Fra tabell 34 kan vi se at Byggma skårer over det teoretiske kravet fra 2017-2020, hvor det rentedekningsgraden ligger lavere i 2021. Samtidig kan vi se at med hensyn på bransjen - og tidssnittet ligger Byggma betraktelig lavere her. Med hensyn på konkurrisiko, vil Byggma fortsatt ligge innenfor det teoretiske kravet, så jeg vil ikke anse dette som en risiko, men sammenlignet med bransjen og tidsutviklingen skårer Byggma mindre godt i denne kategorien. Denne utviklingen kan ses i tabell 34 og graf 8 nedenfor.

Rentedekningsgrad	2021*	2020	2019	2018	2017	Tidsvektet snitt
Byggma	16,36	4,62	4,00	4,16	5,80	6,99
Rockwool	31,14	15,88	37,96	29,03	19,45	26,69
Assa Abloy	15,94	14,28	12,49	5,65	16,23	12,92
Bransjesnitt	21,14	11,59	18,15	12,95	13,83	15,53

Tabell 34: Rentedekningsgrad 2017-2021T, Byggma og bransje.

Graf 8: Rentedekningsgrad 2017-2021T, Byggma og bransje.

Graf 9: Tidsvektet snitt for rentedekningsgrad, Byggma og bransje.

5.1.2 Analyse av langsiktig risiko – Soliditetsanalyse

Den langsiktige kreditrisikoanalysen skal som den kortsiktige analysen forsøke å identifisere risiko. Denne analysen ønsker å avdekke om bedriften har finansielle midler for å dekke et lenger tidsperspektiv med tap (Knivsflå, 2021t)

For å avdekke den langsiktige risikoanalysen vil jeg benytte egenkapitalprosent, netto driftsrentabilitet og finansieringsmatrise som presentert under Knivsflå (2021t). Med hensyn på sammenligningsgrunnlag og tall for analyse vil oppgaven benytte samme utgangspunkt som ved kortsiktig kreditrisikoanalyse.

De 3 analysene vil nå bli presentert nærmere

5.1.2.1 Egenkapitalprosent

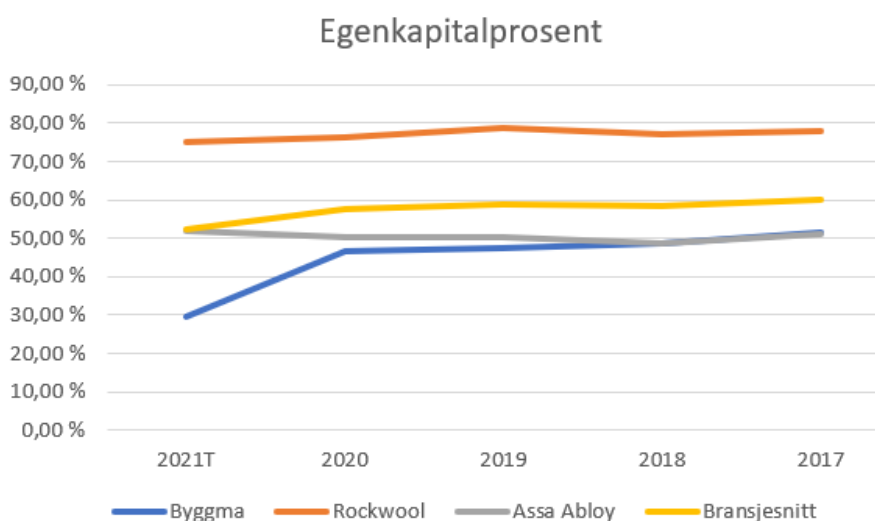
Egenkapitalprosenten kan regnes ut ved å ta egenkapitalen multiplisert med 100 og dividere summen med egenkapital pluss gjeld. Dette forholdstallet forteller oss i hvilken grad selskapet er finansiert med egenkapital og gjeld. En tommelfingerregel for dette forholdstallet er at det skal bør ligge mellom 20 og 30%, men desto høyere desto bedre (Knivsflå, 2021t).

$$EK\% = \frac{\text{Egenkapital}}{\text{Egenkapital} + \text{Gjeld}} \times 100\%$$

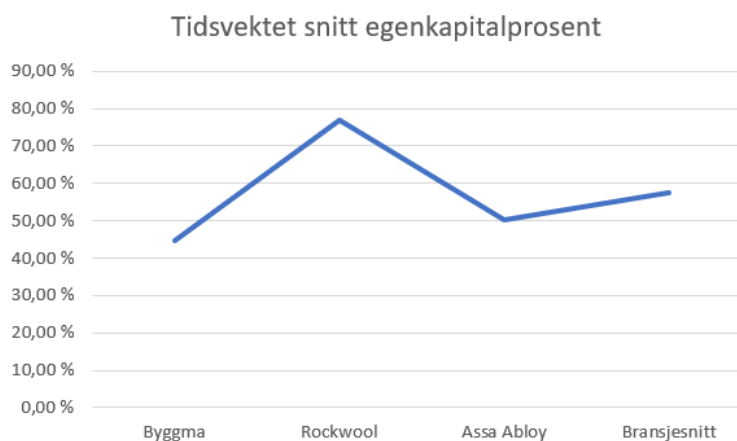
Fra Byggmas del kan vi se at de skårer over egenkapitalprosentkravet i høy grad i 2017-2020, hvor de faller til 29,60% i 2021. Dette er fortsatt i øvrekant av det teoretiske kravet, men derimot om vi undersøker nærmere bransje og det tidvektede snittet kan vi at Byggma ligger kravene. På grunnlag av hvor høyt Byggma ligger i forhold til det teoretiske kravet, anser jeg ikke denne egenkapitalprosenten som et faretegn, men samtidig vil de her få lavere skår totalt sett som sett under syntetisk rating (6.1.3) Den samlede EK-prosent utviklingen kan ses grafisk i tabell 35 og graf 10.

EK% (Krav >20-30%)	(EK / (EK+G) x 100%)					
Egenkapitalprosent	2021T	2020	2019	2018	2017	Tidsvektet snitt
Byggma	29,60 %	46,45 %	47,45 %	48,85 %	51,52 %	44,77 %
Rockwool	75,14 %	76,24 %	78,62 %	77,21 %	77,84 %	77,01 %
Assa Abloy	52,07 %	50,14 %	50,11 %	48,70 %	50,94 %	50,39 %
Bransjesnitt	52,27 %	57,61 %	58,73 %	58,25 %	60,10 %	57,39 %

Tabell 35: Egenkapitalprosent 2017-2021T, Byggma og bransje

Graf 10: Egenkapitalprosent 2017-2021T, Byggma og bransje.

Graf 11: Tidsvektet snitt for egenkapitalprosent, Byggma og bransje

5.1.2.2 Netto driftsrentabilitet

Et annet viktig forholdstall er netto driftsrentabilitet (ndr). Dette nøkkeltallet viser oss lønnsomheten i form av avkastning for nettodriftskapital til selskapet (Knivsflå, 2021t). Dette kan ifølge Knivsflå (2021t) regnes ut ved følgende formel;

$$ndr = \frac{NDRt}{NDKt - 1 - (\Delta NDK - NDRt)/2}$$

Hvor;

NDRt er netto driftsresultat for år t,

NDKt-1 er netto driftskapital for år t -1 og

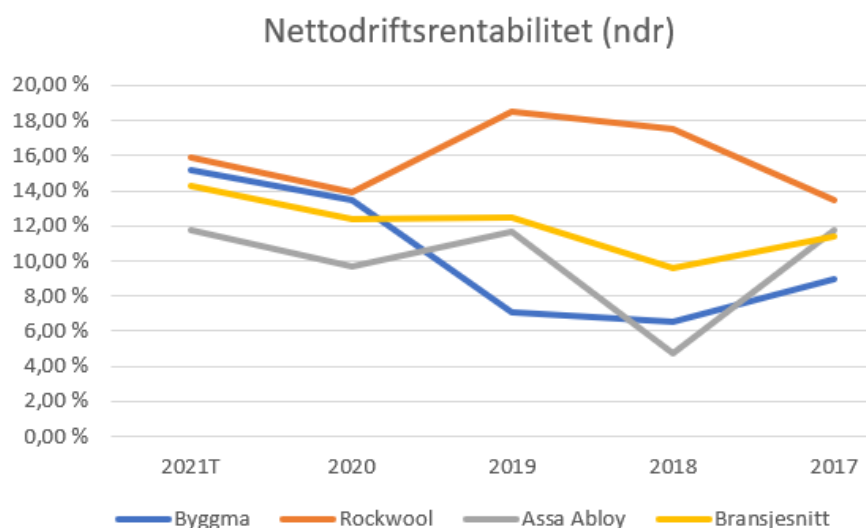
ΔNDK er endring nettodriftskapital

Kravet til dette nøkkeltallet vil være bransje-tidssnitt, av samme årsaker som tidligere. Når vi setter inn formelen får vi følgende resultater;

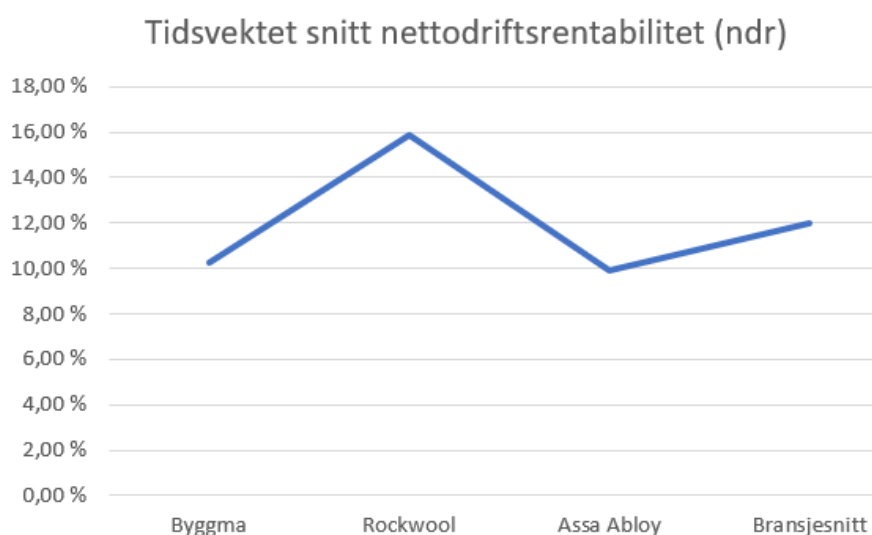
Nettodriftsrentabilitet (ndr)	2021T	2020	2019	2018	2017	Tidsvektet snitt
Byggma	15,15 %	13,49 %	7,11 %	6,52 %	9,01 %	10,26 %
Rockwool	15,85 %	13,95 %	18,50 %	17,48 %	13,49 %	15,85 %
Assa Abloy	11,80 %	9,67 %	11,70 %	4,76 %	11,72 %	9,93 %
Bransjesnitt	14,27 %	12,37 %	12,44 %	9,59 %	11,41 %	12,01 %

Tabell 36: Nettodriftsrentabilitet 2017-2021T, Byggma og bransje.

Tabell 36 ovenfor og graf 12 og 13 indikerer en positiv trend, hvor Byggma har gått fra lavere ndr med hensyn på bransjesnitt og tidsvektet snitt fra 2017-2019, hvor denne har snudd i 2020 og 2021, hvor Byggma nå skårer over snittet.

Graf 12: Nettodriftsrentabilitet 2017-2021T, Byggma og bransje.

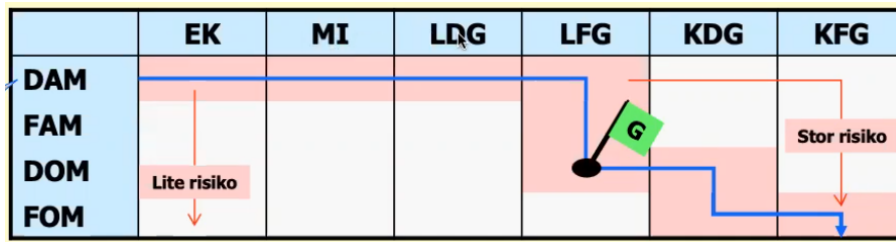

Graf 13: Tidsvektet snitt Nettodriftsrentabilitet, Byggma og bransje.

5.1.2.3 Finansieringsmatrise

En finansieringsmatrise er ifølge (Knivsfå, 2021t) en statisk finansieringsanalyse som illustrerer hvordan eiendelene (DAM, FAM, DOM & FOM) er finansiert med hensyn på; EK, MI, LDG, LFG, KDG og KFG. Som vist i figuren nedenfor, indikerer en høy grad av EK-finansiering liten risiko, mens en høy grad av KFG finansiering indikerer høy risiko. Matrisen er videre strukturert slik de mest illikvide eiendelene er rangert etter grad av ikke

likvid (DAM -> FAM -> DOM -> FOM), og fra mest trygg (EK) til minst trygg (KFG) kapital.

Figur 11: Finansieringsmatrise (Knivsflå, 2021t).

Dersom vi plotter våre regnskapstall for 2021 inni matrisen får vi tabellene som vist nedenfor. I denne tabellen kan vi se at 53,43% av de driftsrelaterte anleggsmidlene (DAM) er finansiering med egenkapital mens de resterende prosentene er finansiert med langsiktig driftsrelatert og finansrelatert gjeld. De finansielle anleggsmidlene (FAM) er 100% finansiert med LFG, mens de driftsrelaterte omløpsmidlene (DOM) og 100% av de finansielle omløpsmidlene (FOM) er finansiert med kortsiktig finansiell gjeld. Situasjonen med omløpsmidlene hvor over 85% er av de driftsrelaterte og 100% av de finansielle omløpsmidlene er finansiert med dyrere og mer risikofylt kortsiktig gjeld, er ikke veldig gunstig for Byggma. idere kan vi se at hele anleggssiden er finansiert med EK+LDG+LFG, slik at vi ser at de minst likvide eiendelene i alle fall er finansiert med relativt «rask» kapital.

BYGGMA	EK	MI	LDG	LFG	KDG	KFG	TE
DAM	kr 509 200		kr 91 000	kr 352 900			kr 953 100
FAM				kr 5 300			kr 5 300
DOM				kr 92 600	kr 441 900	kr 190 500	kr 725 000
FOM						kr 33 600	kr 33 600
TK	kr 509 200	kr -	kr 91 000	kr 450 800	kr 441 900	kr 227 100	kr 1 717 000

Tabell 37: Finansieringsmatrise Byggma - Hele tall

BYGGMA	EK	MI	LDG	LFG	KDG	KFG	TE
DAM	53,43 %		9,55 %	37,03 %			55,51 %
FAM				100,00 %			0,31 %
DOM				12,77 %	60,95 %	26,28 %	42,22 %
FOM						100,00 %	1,96 %
TK	29,66 %	0,00 %	5,30 %	26,26 %	25,74 %	13,23 %	100 %

Tabell 38: Finansieringsmatrise Byggma - Prosent (Byggma, 2021).

Til sammenligning med bransjen kan vi se fra finansieringsmatrisen i prosenttall nedenfor at Byggma har lavere andel egenkapital finansiering enn bransjesnittet, hvor snittet ligger på høye 52,29% kontra Byggmas 29,66% for EK-finansiering og 6,04% kontra 5,3% for den langsiktige driftsrelaterte gjelden (LDG). For KDG og KFG kan vi se at Byggma ligger faretruende høyt med KDG, hvor den er 25,74% kontra 13,54%, mens KFG er under snittet med 13,23% kontra 13,57%. Oppsummert fra finanseringsmatrisen kan vi se at Byggmas egenkapital burde vært høyere kontra gjelden for å matche bransjesnittet, men samtidig ligger Byggmas verdier innenfor Ek-prosent tallet som argumentert i 6.1.2.1.

BRANSJESNITT	EK	MI	LDG	LFG	KDG	KFG	TE
DAM	76,37 %	0,00 %	6,40 %	17,23 %	0,00 %	0,00 %	64,03 %
FAM	33,33 %	0,00 %	0,00 %	66,67 %	0,00 %	0,00 %	1,67 %
DOM	7,68 %	0,00 %	8,38 %	28,06 %	31,49 %	24,39 %	29,88 %
FOM	0,00 %	0,00 %	0,00 %	15,56 %	17,78 %	66,67 %	4,42 %
TK	52,29 %	0,00 %	6,04 %	19,79 %	13,54 %	13,57 %	100 %

Tabell 39: Finansieringsmatrise bransjen i prosent (Byggma, 2021).

5.1.3 Oppsummering – Syntetisk rating

Som en oppsummering av risikoanalysen skal jeg nå benytte likviditet -og solditetsanalysen for å anslå syntetiske ratingen til Byggma. Syntetisk rating er ifølge Knivsflå (2021) prosessen for å gi en karakter for et selskap, og det er det dette delkapittelet skal gjennomføre. Det er gjort flere empiriske studier som argumenterer for linken mellom forholdstall og syntetisk rating (Knivsflå, 2021u).

Syntetiske ratinger benytter en karakterskalaer og analyserer forholdstall for å finne hvor bedriften rangerer i dette systemet. I denne oppgaven vil jeg benytte Standard & Poor's karakterskala som går fra AAA-D, hvor AAA er beste karakter og D er laveste.

For å supplere å forenkle utregningene fester jeg tallverdier til karakterene hvor AAA = 10 AA= 9 osv.

Knivsflå (2021) har i sitt undervisningsopplegg hentet ut 4 utvalgte forholdstall; likviditetsgrad, rentedekningsgrad, egenkapitalprosent og netto driftsrentabilitet som tidligere regnet ut ovenfor.

Rating	Likviditets- grad lg	Rentedekningsgrad (etter skatt) rdg	Egenkapitalprosent (I forhold til TK) ekp	Netto drifts- rentabilitet ndr
AAA	11,400	16,900	0,934	0,330
	8,700	11,600	0,886	0,288
AA	6,000	6,300	0,837	0,246
	4,400	4,825	0,738	0,196
A	2,800	3,350	0,638	0,146
	2,150	2,755	0,527	0,111
BBB	1,500	2,160	0,417	0,076
	1,250	1,690	0,358	0,062
BB	1,000	1,220	0,300	0,048
	0,850	1,060	0,252	0,034
B	0,700	0,900	0,204	0,020
	0,550	0,485	0,162	0,006
CCC	0,400	0,070,	0,120	-0,008
	0,350	-0,345	0,096	-0,022
CC	0,300	.0,760	0,073	-0,036
	0,250	-1,170	0,028	-0,050
C	0,200	-1,580	-0,018	-0,064
	0,150	-1,995	-0,090	-0,078
D	0,100	-2,410	-0,161	-0,092

Tabell 40: Karakterskala (Knivsflå, 2021t)

Basert på forholdstallene og skalaen fra Knivsflå (2021t) som vist ovenfor har jeg nå dannet en syntetisk rating for Byggma (tabell 40) og for bransjen (Tabell 41). Utfallet her viser at Byggma får en samlet skår på BBB, fra 2017-2021 og tidsvektet. Karakteren fra AAA-BBB ligger ifølge Knivsflå (2021t) under kategorien «investment grade» hvor selskapene anslås som sterkt kredittsikre. Den vanligste karakteren for selskaper som blir vurdert i henhold til denne skalaen BBB (Knivsflå, 2021u), noe som anslår at Byggma ligger på det generelle snittet.

Med hensyn på bransjen kan vi derimot se at Byggma skårer dårlige enn bransjen, hvor bransjen har et tidsvektetsnitt på A med A-karakter fra 2017-2021. Denne ligger en karakter over Byggma, og antyder samtidig at Byggma ligger under vårt bransjesnittet.

Byggma	2017	2018	2019	2020	2021	Tidsvektet
Likviditet						
Likviditetsgrad 1	1,85	1,99	1,70	1,98	1,14	1,73
Rating	BBB	BBB	BBB	BBB	BB	BBB
Rentedekingsgrad	5,8	4,16	4,00	4,62	16,36	6,99
Rating	A	A	A	A	AAA	AA
Soliditet						
Egenkapital prosent	0,5152	0,4885	0,4745	0,4645	0,2960	0,4477
Rating	BBB	BBB	BBB	BBB	B	BBB
Netto driftsrentabilitet	0,091	0,0652	0,0711	0,1349	0,1515	0,1026
Rating	BBB	BBB	BBB	A	AA	BBB
Samlet vurdering	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB
Rating i tall (AAA = 10, D = 1)	7,25	7,25	7,25	7,5	7,25	7,3

Tabell 41: Syntetisk rating Byggma 2017-2021T.

Bransjesnitt	2017	2018	2019	2020	2021	Tidsvektet
Likviditet						
Likviditetsgrad 1	2,33	2,33	2,29	2,35	1,97	2,25
Rating	A	A	A	A	BBB	A
Rentedekingsgrad	13,83	12,95	18,15	11,59	21,14	15,53
Rating	AAA	AAA	AAA	AA	AAA	AAA

Soliditet						
Egenkapital prosent	0,6010	0,5825	0,5873	0,5761	0,5227	0,5739
Rating	A	A	A	A	BBB	A
Netto driftsrentabilitet	0,1141	0,0959	0,1244	0,1237	0,1427	0,1201
Rating	A	BBB	A	AA	A	A
Samlet vurdering	A	A	A	A	A	A
Rating i tall (AAA = 10, D = 1)	8,5	8,25	8,5	8,5	8	8,35

Tabell 42: Syntetisk rating Bransjen 2017-2021T.

Vurderingen basert på regnskapsanalysen anslår dermed Byggma for å være på BBB. Får å undersøke ratingen nærmere vi jeg nå diskutere funn fra den strategiske analysen.

Byggma anses som en sterk aktør og jeg vil derfor rangere selskapets styrker på AA basert på argumentene fra SWOT-analysen, for det skandinaviske markedet.

Mulighetene vil også bli klassifisert som høy, og dermed få karakter A basert på argumentasjonen ovenfor.

Svakhet og trusler vil derimot skade selskapets syntetiske rating, da selskapets finansielle stilling pr 2021, ikke er spesielt konkurransedyktig sett fra både et teoretisk og et bransjemessig perspektiv. Samtidig kan selskapet vise til bedre resultater fra tidligere år, så ratingen vil ikke være helt i bunn, men rangert som BB basert på argumentasjon i kapittel 4, under SWOT-analysen.

Den siste faktoren er trusler, og også her må Byggma se den syntetiske ratingen bli ytterligere skadet, da politiske og økonomiske effekter anses som store trusler på eksempelvis befolkningsatferd og bedriftsmessig atferd. Samtidig vil markedsdynamikken med hensyn på imitasjoner være en risikofaktor, slik at denne ratingen vil bli klassifisert på B.

Sammenlagt vil selskapet få en rating på BBB fra det strategiske analysen. Totalt sett vil selskapet få en strategisk rating på «BBB» for Byggma med hensyn på SWOT-analysen og den finansielle stillingen.

6.0 Analyse av historisk avkastningskrav

Det neste steget i denne analysen er å beregne avkastningskravene til videre rentabilitetsanalyse (Kapittel 7) og diskontering av fremtidige kontantstrømmer (8-11)). Avkastningskravet vil bli beregnet ved å beregne avkastningskrav for egenkapital (6,1) og gjeld (6,2).

6.1 Krav til egenkapital

I jakten på kravet til egenkapitalen ville vi vanligvis også funnet et krav til minoritetskapitalen, men da denne er 0 i vårt regnskap, vil ikke dette bli vurdert nærmere. Avkastningskravene til egenkapitalen derimot, kan bli beregnet ved ulike metodikker, men jeg har valgt å benytte den klassiske kapitalverdimetoden eller CAPM-metoden. Denne teorien bygger på forutsetninger om et perfekt kapitalmarked hvor usystematisk risiko er diversifisert bort (Knivsflå, 2021v). Modellen kan ifølge Knivsflå (2021v) uttrykkes ved følgende formel

$$ekk = r_f \cdot (1-s) + \beta_{EK} \cdot (r_m - r_f \cdot (1-s)) + arp_{EK}$$

hvor;

r_f er risikofri rente,

β_{EK} , er egenkapitalbeta

R_m , er aksjemarkedsavkastning

Og arp_{EK} er annen risikopremie for EK

Egenkapital kravet og de ulike variablene vil nå bli gjennomgått i detalj i de kommende delkapitlene

6.1.1 Risikofri rente

Betegnelsen risikofri rente kan virke noe idealistisk, da ingen investeringer er uten risiko, så risikofri rente defineres dermed som en investering med så lav risiko som mulig.

Knivsflå (2021w) viser til 2 ulike metoder for å estimere risikofri rente; statsobligasjoner

og NIBOR renter. Det er argumenter for og imot å benytte de ulike teknikkene, men jeg velger her å benytte 3 måneders NIBOR renter fra 2017-2021 da denne gir muligheter for å fange et mer tidsvektet krav (Statistisk Sentral Byrå - SSB, 2021). Den risikofrie renten etter skatt kan dermed beregnes ved å først finne den 3måneders NIBOR-renten før skatt og deretter trekke ut den korte kredittrisikopremien ($0,04 / (1-ss)$) og deretter trekke ut skatten (SS) for det gjeldende året.

Dette har blitt gjennomført i tabell 44 nedenfor.

	2021T	2020	2019	2018	2017	Gjennomsnitt
Gjennomsnittlig bankrating	AA	AA	AA	AA	AA	AA
NIBOR - rente, 3 måneder	0,089	0,01	0,016	0,066	0,035	0,043
Kredittrisikopremie	0,005	0,005	0,005	0,005	0,005	0,005
Risikofri rente før skatt	0,084	0,005	0,011	0,061	0,030	0,038
Skatt	0,018	0,001	0,002	0,014	0,007	0,009
Risikofri rente etter skatt	0,065	0,004	0,008	0,047	0,023	0,029

Tabell 43: Risikofri rente etter skatt.

Det neste steget nå er å undersøke Ek-risikopremie

6.1.2 Markedets risikopremie (mrp)

MRP kan regnes ut med forskjellige utgangspunkt og metoder. Denne oppgaven vil benytte forhåndsutregnede verdier fra Knivsflå (2021), på grunnlag av samvariasjon med pwc's tall (PwC, 2020). MRP er tidligere kjent fra likning for ekk ovenfor, og er uttrykt nedenfor;

$$(r_m - r_f \cdot (1-s))$$

Knivsflå (2021w) benytter i sine kalkulasjoner et kortsiktig og et langsiktig perspektiv ved beregningen, og har i sine kalkulasjoner hjulpet oss til følgende tabell;

	2021T	2020	2019	2018	2017	Gjennomsnitt
Løpende risikopremie	0,046	0,046	0,051	0,05	0,047	0,048

Tabell 44: Markedets risikopremie Byggma 2017-2021T.

6.1.3 Egenkapitalbeta

Den neste variabelen som vil undersøkes er egenkapitalbetaen, β_{EK} . Egenkapitalbetaen er et mål på den systematiske risiko som oppstår i en aksjehandel. Denne regnes ut ved å sammenligne avkastningen hos et selskap oppimot en indeks. Jeg vil i denne oppgaven sammenligne Byggmas (BMA) oppimot Oslo Børs (OSEBX) med hensyn på månedlige gjennomsnittlige børsavkastning i analyseperioden, 2017-2021. Børsdataene vil videre bli plottet i en regresjonsmodell som vist i tabell 46 nedenfor.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	
1	SUMMARY OUTPUT									
2										
3	Regression Statistics									
4	Multiple R	0,419415292								
5	R Square	0,175909188								
6	Adjusted R	0,160925718								
7	Standard E	0,154074501								
8	Observatic	57								
9										
10	ANOVA									
11		df	SS	MS	F	Significance F				
12	Regressior	1	0,278700455	0,278700455	11,74021742	0,001164168				
13	Residual	55	1,305642347	0,023738952						
14	Total	56	1,584342802							
15										
16		Coefficients	Standard Error	t Stat	P-value	Lower 95%	Upper 95%	Lower 95,0%	Upper 95,0%	
17	Intercept	-0,04536439	0,020575467	-2,204780572	0,031670211	-0,086598548	-0,004130233	-0,086598548	-0,004130233	
18	X Variable	0,548308443	0,160024642	3,426400067	0,001164168	0,227611895	0,869004991	0,227611895	0,869004991	

Tabell 45: Utkast fra regresjonsanalysen for Byggma.

I regresjonsanalysen ovenfor er «X variable 1» egenkapitalsbetaen (0,1435). For regresjonsanalysen vil 0,5483 indikere at 1% månedlig avkastning på OSEAX, gir 0,5483% avkastning for Byggmas aksje. Skjæringspunktet (intercept) vises ovenfor som -0,045%, som antyder at ved 0% avkastning på OSEBX får Byggmas aksje en avkastning på -0,045%.

Et annet viktig moment vi får innsikt i ved regresjonsanalysen er forklaringskraften, R^2 . Dette forholdstallet gir oss informasjon om forholdet mellom systematisk og usystematisk risiko, hvor vi kan se at vår R^2 forklarerer 17,59% den systematiske risikoen, mens det resterende 82,41% er usystematisk.

Knivsfå (2021w) og andre eksperter på feltet presiserer at egenkapitalbetaer konvergerer mot markedsbetaen som er 1. Får å fange opp dette momentet kan man da justere betaverdiene her formelen nedenfor (Knivsfå, 2021w);

$$\beta_{juster} = \beta_{marked} \times \frac{1}{3} + \beta_{EK} \times \frac{2}{3}$$

$$\beta_{juster} = 1 \times \frac{1}{3} + 0,5483 \times \frac{2}{3}$$

$$\beta_{juster} = 0,6988$$

Den justerte betaverdien er dermed 0,6988. Denne justerte betaverdien vil være konstant for analyseperioden på grunnlag av Miller – Modigliani proposition 1, som sier at verdien av et selskap er ikke avhengig av hvordan selskapet er finansiert.

For å ytterligere vurdere betaverdiene kan vi undersøke andre aktører som presenterer Betaverdier som eksempelvis Dagens næringsliv, E24 m.f. Med hensyn på vårt estimat kan vi se at vi har et lavere estimat enn kalkuleringer fra Dagens Næringsliv (2021) og E24 (2021) at begge de har en 1årig betaverdi på 1,14. Det er verdt å merke seg at dette er 1 års periode og ikke for en 5 års periode som denne oppgaven har.

For bransjen kan vi beregne selv vårt bransjesnitt eller benytte bransjetall fra eksempelvis Damodaran (2021) for videre analyse. Bransjebetaen er ifølge Damodaran (2021) et vektet snitt av X selskaper fra Y bransje. Siden Byggma, Rockwool og Assa Abloy vektet under «building materials» sammen med 39 andre selskaper, velger jeg her å benytte Damodarans bransjebeta for videre kalkulasjon på grunnlag av at denne omfavner et større utvalg bransjen. Fra tabell 47, kan vi se at bransjebeta verdien er på 0,91.

Industry Name	Number of firms	Unlevered bet	Unlevered beta corrected for cash	Unlevered beta corrected for cash - Over time					Average (2016-21)
				2016	2017	2018	2019	2020	
Building Materials	42	0,91	0,97	0,98	0,87	0,99	0,91	1,02	0,96

Tabell 46: Bransjebeta (Damodaran, 2021)

6.1.3.1 Årlig egenkapitalbeta

Egenkapitalbetaen som er beregnet tidligere, tilsvarer den gjennomsnittlige egenkapitalbetaen for selskapet. Da denne vil endres over tid, jamfør, må vi finne de årlige egenkapitalbetaene for årene i analyseperioden (Knivsflå, 2021x). Miller og Modigliani kan hjelpe oss for å finne de årlige egenkapitalbetaene, med preposisjon 1, som argumenterer for at verdien på et selskap ikke er påvirket av finansieringen (Knivsflå, 2021x). Dette betyr at også netto driftsbeta (β_{ndk}) er upåvirket (konstant). Dette er

relevant for oss siden egenkapitalbetaen (Merket aksjebeta nedenfor) inngår i formelen for nettdriftsbeta, β_{NDK} . Dersom vi beregner dette for bransjen, og benytter Miller og Modigliani's forutsetning, kan vi dermed sette NDK-beta lik for alle år, slik vi får en likning som kan løses for X (Knivsflå, 2021x). Tabell 48 og likningen nedenfor viser veien til nettdriftsbetaen og tabell 48 viser hvordan jeg regner meg frem til årlige aksjebetaer/EK-beta.

$$\beta_{NDK} = \frac{EK+MI}{NDK} \cdot \beta_{EK} + \beta_{EK} \frac{NFG}{NDK} \cdot \beta_{EK}$$

Fra formelen ovenfor mangler vi 2 variabler, nfg og ndk. De regnes ut i kapittel 6.3. Vi kan dermed regne ut NDE-beta. Fra utklippene nedenfor kan vi bemerke oss at aksjebetaen for Byggma er lavere en bransjebetaen

NDK	Selskap					Tidsvektet snitt	Bransje Tidsvektet snitt
	2021T	2020	2019	2018	2017		
Bransjebeta						0,913	
Aksjebeta	1,024	0,513	0,555	0,474	0,445	0,602	0,913
EK/NDK	0,445	0,900	0,829	0,977	1,045	0,839	0,821
MI-beta	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,548	0,548
MI/NDK	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
NFG-beta	0,015	0,026	0,024	0,023	0,027	0,023	0,055
NFG/NDK	0,555	0,100	0,171	0,023	-0,045	0,161	0,179
NDK-beta	0,509	0,509	0,509	0,509	0,509	0,509	0,760
Netto driftsbeta (Vekting: bransjebeta (50%), aksjebeta (50%))						0,7577	

Tabell 47: Nettdriftsbeta.

Årlig aksjebeta		
2017	$X \cdot 1,045 + (0,027 \cdot -0,045) = 0,464$	X = 0,4451
2018	$X \cdot 0,977 + (0,023 \cdot 0,023) = 0,464$	X = 0,4743
2019	$X \cdot 0,829 + (0,024 \cdot 0,171) = 0,464$	X = 0,5547
2020	$X \cdot 0,900 + (0,026 \cdot 0,100) = 0,464$	X = 0,5126
2021	$X \cdot 0,445 + (0,015 \cdot 0,555) = 0,464$	X = 1,0239

Tabell 48: Årlig aksjebeta/egenkapital beta.

6.1.3.2 Annen risiko premie for EK (Illikviditetspremie)

ARP eller illikviditetspremien skal ifølge Knivsflå (2021w) være en samlepost hvor elementer som ikke blir ivaretatt via CAPM blir fanget. Dette fenomenet mangler en enkel teori, og er ofte skjønnsbasert, men størrelsen vil avhenge av ulike elementer som for eksempel, bransje og selskapsrisiko, selskapsstørrelse, lokasjon, omløpshastighet på aksjer etc. (Knivsflå, 2021).

For Byggma kan vi se fra risikoanalysen (kapittel 5) at Byggma ligger under bransjesnittet i flere kategorier, men samtidig ligger innenfor det teoretiske kravet i enkelte kategorier. Med hensyn på størrelse på selskap har vi sett fra regnskapstallene (Kapittel 4) at Byggma kan klassifiseres som et stort selskap, med aksjer som kan meldes å være lett omsettelige. Volumtall fra Oslo Børs, som antydes i tabell 50 nedenfor, viser at Byggma aksjen ble solgt i 10 929 777 antall, som tilsier 910815 pr måne i snitt og 29 945 pr dag. Basert på denne informasjonen foretar jeg en skjønsmessig vurdering og setter likviditetspremien til 1%.

Antall aksjer solgt (05.04.2020-08.31.2021)	
Årlig	10929777
Månedlig	910815
Daglig	29945

Tabell 49: Antall aksjer solgt (Euronext.com, 2021)

6.1.4 Egenkapitalkrav

Siden vi nå har regnet ut årlige aksjebetaer, kan vi nå regne ut egenkapitalkravet (ekk) via følgende formel og oppsett;

$$ekk = r_f \cdot (1-s) + \beta_{EK} \cdot (r_m - r_f \cdot (1-s)) + arp_{EK}$$

EKK	Selskap					Tidsvektet snitt	Bransje Tidsvektet snitt
	2021T	2020	2019	2018	2017		
Risikofri rente etter skatt	0,065	0,004	0,008	0,004	0,003	0,017	0,017
Aksjebeta	1,024	0,513	0,555	0,474	0,445	0,602	0,913
Risikopremie etter skatt	0,046	0,046	0,051	0,050	0,047	0,048	0,000
Egenkapitalkrav	0,113	0,027	0,037	0,028	0,024	0,046	0,017
Annen risiko likviditetspremie	0,010	0,010	0,010	0,010	0,010	0,010	0,010
Egenkapitalkrav etter skatt	0,123	0,037	0,047	0,038	0,034	0,056	0,027

Tabell 50: Egenkapitalkrav Byggma og bransje.

6.2 Finansiell gjelds krav

Nå som vi har funnet kravene til egenkapitalen er det fremmedkapitalen som står for tur. Under finansielle gjeldskrav skal vi finne 3 krav; finansielt gjeldskrav (fgk), finansielt eiendelskrav (fek) og til slutt den vektete differansen, netto finansielt gjeldskravet (nfgk). De ulike kravene vil bli gjennomgått i delkapitlene 6.2.1-6.2.3 nedenfor.

6.2.1 Finansielt gjeldskrav (fgk)

Det finansielle gjeldskravet tar utgangspunkt i risikofri rente etter skatt og en kredittrisikopremie. Denne risikopremien er basert på den «syntetiske ratingen» og kan leses av i tabell 52 nedenfor. Denne tabellen er hentet i sin helhet fra Knivsflå (2021x), og er tabulert til eget formål.

Rating	Kort krp etter skatt	Lang KRP etter skatt
AAA	0,002	0,004
	0,003	0,005
AA	0,004	0,006
	0,005	0,008
A	0,006	0,009
	0,009	0,012
BBB	0,011	0,014
	0,020	0,024
BB	0,029	0,033
	0,037	0,041
B	0,044	0,049
	0,065	0,071
CCC	0,086	0,092
	0,122	0,128
CC	0,157	0,164
	0,193	0,200
C	0,228	0,236
	0,264	0,272
D	0,299	0,307

Tabell 51: Risikopremie (Knivsflå, 2021x)

Fra tabellen kan vi se fra Byggma finansieringsstruktur at de har majoriteten kortsiktig gjeld, slik vi her benytter kort kreditrisikopremie etter skatt. Endelig utregninger kan ses i tabell 53 nedenfor.

FGK	Selskap					Bransje	
	2021T	2020	2019	2018	2017	Tidsvektet snitt	Tidsvektet snitt
KRAV							
Rating	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB	A
Risikofri rente	0,065	0,004	0,008	0,004	0,003	0,017	0,017
Kreditrisikopremie	0,011	0,011	0,011	0,011	0,011	0,011	0,006
FG-KRAV	0,076	0,015	0,019	0,015	0,014	0,028	0,023

Tabell 52: Finansielt gjeldskrav Byggma og bransjen

6.2.2 Finansielt eiendelskrav

Det finansielle eiendelskravet (fek) blir regnet ut ved å se nærmere på 3 ulike aspekter; kontanter (KON/FE), fordringer (FOR/FE) og investeringer (INV/FE) sitt forhold til de finansielle eiendelene. Utregningen har 2 forutsetninger (Knivsflå, 2021x); hvor det forutsettes at fordringene har rating BBB (dvs. kortsiktig 1,1% gjennomsnittlig), jamfør tabell 54. Den andre forutsetningen er innimot investeringene, hvor det forutsettes at; $\beta_{INV} = 1$ eller $\beta_{INV} = \beta_{NDK}$ og $arp_{INV} = 0$ (Knivsflå, 2021x) Det finansielle eiendelskravet kan dermed regnes ut med formelen nedenfor;

$$fek = r_f \cdot (1 - s) \cdot (KON/FE) + (r_f \cdot (1 - s) + krp_{FOR}) \cdot (FOR/FE) + (r_f \cdot (1 - s) + \beta_{INV} \cdot erp + arp_{INV}) \cdot (INV/FE)$$

Hvor Knivsflå (2021x) definerer begrepene på følgende metoder;

fek er finansielt eiendelskrav,

KON er kontantbeholdning,

FOR er finansielle fordringer

INV er finansielle investeringer

KRP_{for} er kreditrisikopremie fordringer,

β_{INV} er finansiell investeringsbeta som er summen av markedsetsrisikopremien, MRP, og

risikofri rente, r_f

arp_{INV} er annen risikopremie for investeringer

Dersom vi setter formelen ovenfor i praksis, kan vi utforme tabell 54 nedenfor, som gir oss følgende;

FEK	Selskap					Tidsvektet snitt	Bransje Tidsvektet snitt
	2021T	2020	2019	2018	2017		
KRAV							
Kontantkrav	6,54 %	0,38 %	0,85 %	0,45 %	0,28 %	1,70 %	1,70 %
KON/FE	0,874	0,987	0,977	0,987	0,984	0,962	0,679
Fordringskrav	7,54 %	1,38 %	1,85 %	1,45 %	1,28 %	2,70 %	2,70 %
FOR/FE	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Investeringskrav	11,14 %	4,98 %	5,95 %	5,45 %	4,98 %	6,50 %	6,50 %
INV/FE	0,000	0,000	0,009	0,000	0,000	0,002	0,114
FE-Krav	5,714 %	0,375 %	0,881 %	0,441 %	0,272 %	1,537 %	1,893 %

Tabell 53: Finansielt eiendelskrav (FE-krav).

6.2.3 Netto finansielt gjeldskrav (nfgk)

Nå som vi har funnet det finansielle gjelds kravet (nfk) og det finansielle eiendelskravet (FEK) kan vi nå regne ut netto finansielt gjeldskrav. Dette kan gjøres ved hjelp av formelen nedenfor (Knivsflå, 2021x)

$$Nfgk = fgk \cdot (FG/NFG) - fek \cdot (FE/NFG)$$

Dersom vi setter formelen i praksis, kan vi utrede tabell 55 nedenfor, hvor vi ser tall for selskapet og bransjen.

FGFK	Selskap					Tidsvektet snitt	Bransje Tidsvektet snitt
	2021T	2020	2019	2018	2017		
KRAV							
Finansielt gjeldskrav (FGK)	7,64 %	1,48 %	1,95 %	1,55 %	1,38 %	2,80 %	2,30 %
Finansiell gjeld / NFG	1,904	10,328	5,361	45,200	-22,033	8,152	5,507
Finansielt eiendelskrav (FEK)	5,71 %	0,38 %	0,88 %	0,44 %	0,27 %	0,015	1,40 %
Finansielle eiendeler / NFG	0,066	4,813	1,856	20,000	-10,686	3,210	2,045
FGFK	14,17 %	13,48 %	8,81 %	61,10 %	-27,42 %	14,03 %	9,80 %

Tabell 54: Netto finansielt gjeldskrav (nfgk) for Byggma og bransjer.

6.3 Beta til netto finansiell gjeld

Beta til netto finansiell gjeld kan følge Knivsflå (2021x) regnes ut ved formelen nedenfor,

$$B_{NFG} = \beta_{FG} \cdot \left(\frac{FG}{NFG}\right) - \beta_{FE} \cdot \left(\frac{FE}{NFG}\right)$$

Vi mangler her dermed beta FG og beta FE, dermed vil de bli kalkulert i kapittel 6.3.1 (β_{FG}) og kapittel 6.3.2 (β_{FE}).

6.3.1 Beta til finansielle gjeld (FEK)

Beta til finansielle gjeld kan ifølge Knivsflå (2021x) regnes ut ved å regne ut produktet av markedsrisikodelen (mrd) og kreditrisikopremien (krp) og dividere summen på markedsrisikopremien (mrp) som vist nedenfor (Knivsflå, 2021x)

$$\beta_{fg} = \frac{mrd \cdot krp}{mrp}$$

Vi har fra tidligere av definert kreditrisikopremien (0,005) og markedsrisikopremien (0,046) slik vi nå mangler markedsrisikodelen. Denne kan regnes ut på forskjellige måter, blant annet ved å benytte R^2 for aksjebetaregresjonen (Knivsflå, 2021x). Knivsflå (2021x) presiserer at R^2 må vektet med (1/3) for å gi et passende estimat for mrd. I tabellen nedenfor finner vi dermed beta til finansiell gjeld slik;

FG-beta	Selskap						Bransje
	2021T	2020	2019	2018	2017	Tidsvektet snitt	Tidsvektet snitt
Rating	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB	A
Løpetid lån K/L	L	L	L	L	L	L	L
Kreditrisikopremie, L	0,011	0,011	0,011	0,011	0,011	0,011	0,006
Markedsrisikodel ($R^2 \times 1/3$)	0,059	0,059	0,059	0,059	0,059	0,059	0,059
Markedsrisikopremie	0,046	0,046	0,051	0,05	0,047	0,048	0,048
Finansiell gjeldsbeta	0,014	0,014	0,013	0,013	0,014	0,013	0,007

Tabell 55: Finansiell gjeldsbeta Byggma og bransje.

6.3.2 Beta til finansielle eiendeler

Beta til finansielle eiendeler kan ifølge Knivsflå (2021x) beregnes ved følgende formel

$$\beta_{FE} \cdot FE = \beta_{KON} \cdot KON + \beta_{FOR} + \beta_{INV} \cdot INV$$

Hvor;

$$\beta_{FE} = \frac{\beta_{FOR} \cdot x_{for} + \beta_{INV} \cdot Inv}{FE}$$

$$\beta_{KON} = 0$$

$$\beta_{FOR} = \frac{KRP \text{ for fordringer} \cdot mrd}{mrp}$$

$$\beta_{INV} = \beta_B$$

I oppsettet her forutsettes det at kontanter er risikofrie ($\beta_{KON} = 0$), finansielle fordringer er utsatt for kredittrisiko og finansielle investeringer har $\beta_{INV} = \beta_{bransjesnitt}$.

FE-beta	Selskap					Bransje	
	2021T	2020	2019	2018	2017	Tidsvektet snitt	Tidsvektet snitt
KON-Beta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
KON/FE	0,874	0,987	0,977	0,987	0,984	0,962	0,679
FOR BETA (K, BBB)	0,005	0,005	0,005	0,005	0,005	0,005	0,005
FOR/FE	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
INV BETA	0,91	0,91	0,91	0,91	0,91	0,910	0,910
INV/FE	0,000	0,000	0,009	0,000	0,000	0,002	0,114
FE-Beta	0,000	0,000	0,008	0,000	0,000	0,002	0,104

Tabell 56: Finansielt eiendelskrav.

6.3.3 Beta til netto finansiell gjeld

Beta til finansiell gjeld kan ifølge Knivsflå (2021) regnes ut ved følgende formel;

$$\beta_{NFG} = \beta_{FG} \cdot \left(\frac{FG}{NFG}\right) - \beta_{FE} \cdot \left(\frac{FE}{NFG}\right)$$

Videre kan vi dermed bergene tabell 58 nedenfor.

NFG	Selskap					Bransje	
	2021T	2020	2019	2018	2017	Tidsvektet snitt	Tidsvektet snitt
FG-KRAV	0,014	0,014	0,013	0,013	0,014	0,013	0,007
FG/(FG-FE)	1,036	1,873	1,529	1,794	1,942	1,635	1,429
FE-KRAV	0,000	0,000	0,008	0,000	0,000	0,002	0,104
FE/(FG-FE)	0,036	0,873	0,529	0,794	0,942	0,635	0,429
NFG-KRAV	0,0145	0,0263	0,0236	0,0231	0,0266	0,0230	0,0548

Tabell 57: Finansielt eiendelskrav.

6.4 Selskapskrav - krav til netto driftskapital

Nå som vi har regnet ut betaverdiene og andre aktuelle krav. Jeg velger i denne oppgaven å finne krav til netto driftskapital, da jeg ønsker å benytte dette nøkkeltallet til videre analyse. Det vektete snittet av netto driftskravet kan ifølge Knivsflå (2021y) regnes ut ved følgende likning;

$$\text{ndk} = \text{ekk} \cdot \frac{EK}{NDK} + \text{MIK} \cdot \frac{MI}{NDK} + \text{nfgk} \cdot \frac{NFG}{NDK}$$

Vi har tidligere i kapittelet regnet ut alle de nødvendige variablene, og vi kan dermed utrede tabell 59, som vist nedenfor:

NDK	Selskap					Bransje	
	2021T	2020	2019	2018	2017	Tidsvektet snitt	Tidsvektet snitt
EK-krav	3,738 %	4,677 %	3,819 %	3,368 %	5,589 %	4,238 %	2,699 %
EK/NDk	0,445	0,900	0,829	0,977	1,045	0,839	0,821
MI-Krav	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
MI/NDK	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
NFG-krav	1,452 %	2,626 %	2,363 %	2,314 %	2,665 %	2,492 %	2,526 %
NFG/NDK	0,555	0,1004	0,1712	0,0226	-0,0446	0,062	0,179
NDK -krav (WACC)	0,025	0,045	0,036	0,033	0,057	0,037	0,027

Tabell 58: Netto driftskapital krav for Byggma og bransje.

Fra tabell 59 ovenfor kan vi se at Byggmas WACC var høyest i 2017 og 2020 på grunnlag av høye krav til egenkapitalen. Vi kan samtidig også se at Byggmas WACC er høyere en bransjens WACC, som jeg vil komme nærmere innpå senere. Tallene som er regnet her, vil nå bli benyttet til videre analyse av avkastning.

7.0 Analyse av lønnsomhet

I dette kapitlet skal jeg danne et bilde av Byggmas lønnsomhet. Dette gjøres ifølge Knivsflå (2021) ved å koble den strategiske analysen (Kap 4) til de økonomiske variablene rundt selskapet. Dette gjøres via rentabilitetsanalyser og vekst analyser i henhold til Knivsflås rammeverk (2021). En rentabilitet gir oss en indikator på avkastning på en utvalgt kapital og fungerer som et verktøy for å sammenligne selskaper nasjonalt og internasjonalt (Knivsflå, 2021). Generelt sett kan en rentabilitet bli regnet ut forskjellige kapitaler som eksempelvis egenkapital, sysselsett kapital, fremmedkapital osv. Rentabilitet kan på generell basis formuleres som vist nedenfor (Knivsflå, 2021z);

$$\text{Rentabilitet, } r = \frac{\text{Resultat til kapital}}{\text{Kapital}}$$

En rentabilitet vil måles imot et avkastningskrav, hvor en rentabilitet > avkastningskravet vil defineres som en strategisk fordel.

7.1.1 Strategisk fordel

En strategisk fordel for egenkapitalen blir uttrykt som egenkapitalrentabilitet, ekr . ekr , blir målt imot avkastningskravet, og hvis $ekr > avkastningskravet$, defineres tilstanden som superrentabilitet. ekr kan videre formuleres som vist nedenfor (Knivsflå, 2021A);

$$ekr = \frac{NRE_t}{EK_{t-1} + (\Delta EK_t - NRE_t)/2}$$

hvor;

$NRE_t = \text{nettoresultat til egenkapital}$

$EK_{t-1} = \text{egenkapital (inngående balanse)}$

$\Delta EK_t = \text{Endring i egenkapital}$

Resultatene for analyse kan være både fullstendige og normaliserte, og Knivsflå (2021A) argumenterer som nevnt tidligere at de normaliserte resultattallene vil være mest relevant siden det skal opprettes et fremtidsregnskap og budsjett senere i oppgaven. Tabulert finner vi ekr ved å sette inn formelen og utrede tabell 60 om vist nedenfor.

Egenkapitalrentabilitet (ekr)		Selskap								
		2021T	2020	2019	2018	2017	Tidsvektet snitt			
Netto resultat til egenkapital (NRE _t)	kr	171 651	kr	183 024	kr	76 567	kr	67 782	kr	89 311
Δ egenkapital (t)	-kr	429 138	kr	143 270	kr	48 519	kr	52 172	kr	75 760
Inngående balanse, EK _(t-1)	kr	990 218	kr	861 427	kr	824 428	kr	798 881	kr	764 109
Egenkapitalrentabilitet (ekr)		24,88 %		21,75 %		9,45 %		8,57 %		11,79 %
Egenkapitalkrav etter skatt (ekkk)		12,25 %		3,74 %		4,68 %		3,82 %		3,37 %
Superrentabilitet		12,63 %		18,01 %		4,77 %		4,75 %		8,42 %

Tabell 59: Egenkapitalrentabilitet Byggma.

For Byggma kan vi se fra tabell 60 at Byggma har superrentabilitet fra 2017-2021, hvor den er klart høyest i 2020 med 18,01 %, og 12,63% i 2021. Byggma har her nytt godt av høynet etterspørsel i markedet, og samtidig både politiske og styresett som argumentert tidligere. Vi kan videre også se et fall i ifra 2017-2018, hvor Byggma hadde 4,7% superrentabilitet.

Knivsfå (2021A) viser til muligheten for ytterligere dybde ved å dekomponere strategiske fordeler ved å skille mellom driftsfordel (7.1.1.1) og finansieringsfordel (7.1.1.2). Jeg skal nå presentere og kalkulere de ulike fordelene nedenfor.

7.1.1.1 Driftsfordel

Driftsfordeler kan ifølge Knivsfå (2021B) deles i strategisk fordel fra drift (SFD) og gearingsfordel fra drift (GFD), hvor

$$\text{Strategisk fordel drift} = \text{Bransjefordel drift} + \text{ressursfordel drift} + \text{Gearingsfordel}$$

$$SFD = BFD + RFD + GFD$$

$$SFD = (ndr_B - ndk_B) + (ndr - ndr_B + ndk_B - ndk) + (ndr - ndk) \cdot (nfgg)$$

Som vi ser ovenfor mangler vi her ulike tall og begreper før vi kan vurdere den strategiske fordel på driften. Jeg vil derfor nå presentere nærmere bransjefordel drift, ressursfordel drift og gearing fordel fra drift (

Bransjefordel

Bransjefordel fra drift oppstår ifølge Knivsfå (2021C) når netto driftsrentabiliteten for bransjen > bransjekravet. Dette kan uttrykkes som formel slik;

$$BFD = ndr_B - ndk_B$$

Bransjefordelen vil her naturlig nok øke og bli redusert ved muligheter og trusler. Dette beregnes videre ved å finne netto driftsrentabilitet (ndr_B) ved hjelp av følgende formel.

$$ndr_B = \frac{NDRb}{NDKb} = \frac{NDRbt}{NDKbt - 1 + (\Delta NDKbt - NDRbt)2}$$

Dersom vi setter inn formelen for ndr for de Byggma, Rockwool og Assa Abloy, og deretter tar gjennomsnittet for selskapene, får vi nettodriftsrentabilitetstallene nedenfor. Nettodriftskravet kan enten forutsettes å være likt analyseselskapet, eller så kan tallet regnes ut selv. Jeg har valgt å beregne denne selv for å få et så reelt bilde av markedet som mulig. Utregningen kan ses i tabulert form nedenfor i tabell 61.

NDK-krav	Selskap					Tidsvektet snitt
	2021T	2020	2019	2018	2017	
Risikofri rente	0,065	0,004	0,008	0,004	0,003	0,02
NDK beta	0,755	0,755	0,755	0,755	0,755	0,75
ERP	0,046	0,046	0,051	0,05	0,047	0,05
Annen risiko premie	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
NDK - krav	0,11	0,05	0,06	0,05	0,05	0,06

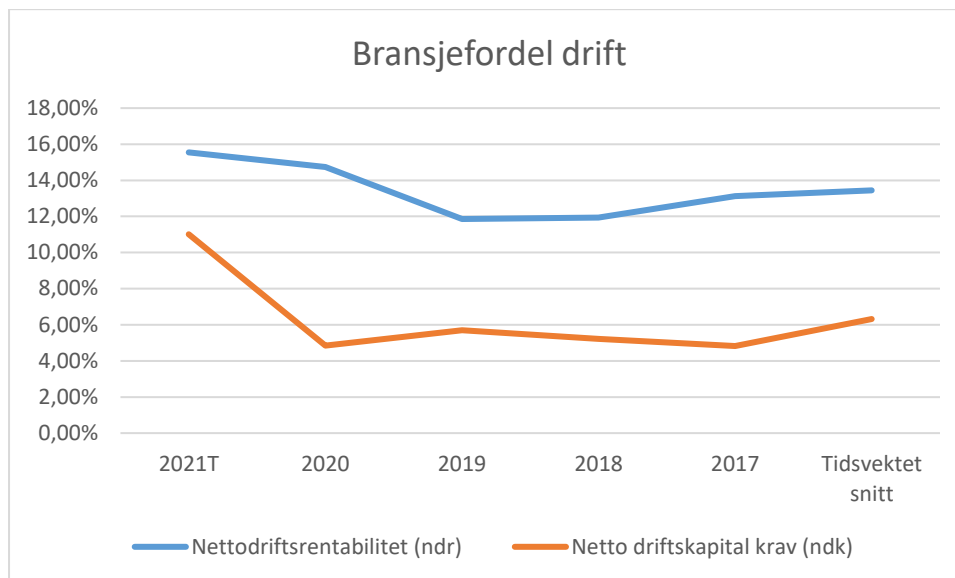
Tabell 60: Utregning NDK, krav for bransjen.

Nå som vi har regnet ut ndr og ndk kan vi finne differansen som vist i tabell 62 nedenfor.

Bransjefordel drift (Utregnet for bransje)	Selskap					Tidsvektet snitt
	2021T	2020	2019	2018	2017	
Nettodriftsrentabilitet (ndr)	15,55 %	14,73 %	11,86 %	11,94 %	13,12 %	13,44 %
Netto driftskapital krav (ndk)	11,01 %	4,85 %	5,70 %	5,22 %	4,82 %	6,32 %
Bransjefordel drift, BFD	4,54 %	9,88 %	6,16 %	6,72 %	8,30 %	7,12 %

Tabell 61: bransjefordel drift

Tabellen og grafen nedenfor indikerer enn bransjefordel som er høyere en bransjekravet, hvor vi ser toppunkt i 2017 og 2020. Grunlaget for økningen og verdiene i BFD, kan antas å være blant annet grunnet makroøkonomisk medvind og høy aktivitet i bransjen.

Graf 14: Bransjefordel drift.

Ressursfordel

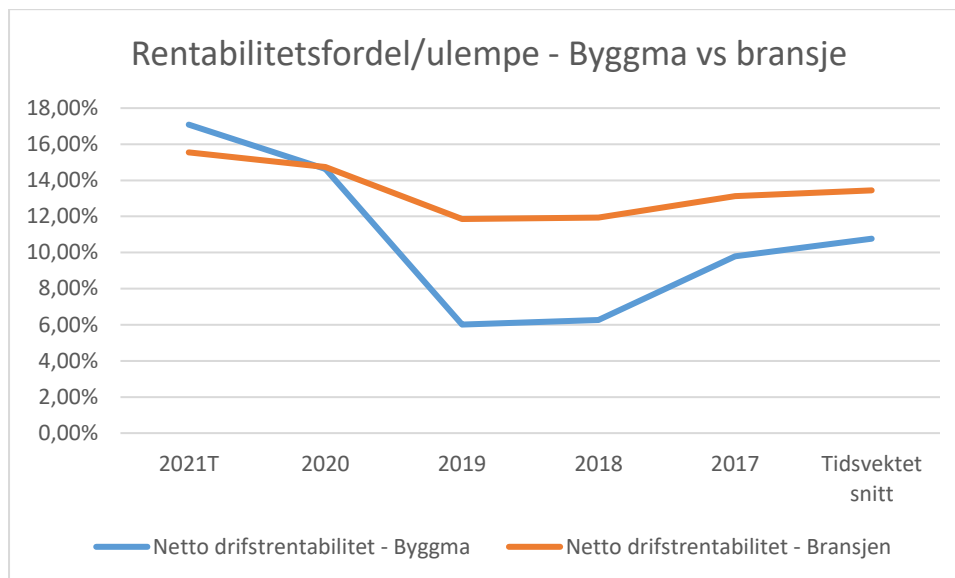
Ressursfordelen vil som bransjefordelen, øke i situasjonen hvor selskapet har styrker og bli redusert der hvor selskapet har svakheter (Knivsflå, 2021C). Ressursfordelen kan ifølge Knivsflå (2021C) uttrykkes slik;

$$RFD = ndr - ndr_B$$

ndr og ndr_B er tidligere beregnet i bransjefordelsanalysen ovenfor, slik tallene kan videre plottes i en tabell, for å finne ressursfordel/ressurs ulempe. Tabellen og grafen nedenfor indikerer at Byggma har en bransjefordel i 2021, men basert på de resterende årene kan ikke Byggma vise til en fordelaktig ndr. Fra grafen nedenfor kan vi se tydelig at Byggma lå omtrent likt i 2019, men var bak i 2017-2019. Dette kan trolig skyldes ekstra mye makromedvind for Byggma og eksempelvis fordelaktig norsk kronekurs

Rentabilitetsfordel/ulempe - (Byggma vs bransjen)						
	2021T	2020	2019	2018	2017	Tidsvektet snitt
Byggma	17,09 %	14,63 %	6,01 %	6,27 %	9,80 %	10,76 %
Bransje	15,55 %	14,73 %	11,86 %	11,94 %	13,12 %	13,44 %
Rentabilitetsfordel/ulempe	1,54 %	-0,10 %	-5,84 %	-5,67 %	-3,32 %	-2,68 %

Tabell 62: Rentabilitetsfordel/ulempe, Byggma vs bransjen.

Graf 15: Rentabilitetsfordel/ulempe, Byggma vs bransjen.

Netto driftsrentabilitet kan ifølge Knivsflå (2021C) videre dekomponeres i netto driftsmargin (Ndm) og omløpshastigheten til netto driftseiendeler (onde).

$$Ndm = \frac{NDR}{DI}$$

$$Onde = \frac{DI}{NDE}$$

Hvor,

NDR er netto driftsresultat,

Di er driftsinntekter,

NDE er netto driftseiendeler

Netto driftsmargin er ifølge Knivsflå (2021C) et lønnsomhetsmål som er definert som «Evne til å skape netto driftsresultat per krone i driftsinntekt» (Knivsflå, 2021C).

Omløpshastigheten til netto driftseiendeler (ONDE) er et effektivitetsmål og er definert Evne til å skape driftsinntekt pr krone investert i drift (Knivsflå, 2021C).

For å dykke ytterligere ned i konseptene, kan vi dekomponere ressursfordel i marginfordel og omløpsfordel, slik vi får følgende likning (Knivsflå, 2021C);

$$RFD = MF + OF$$

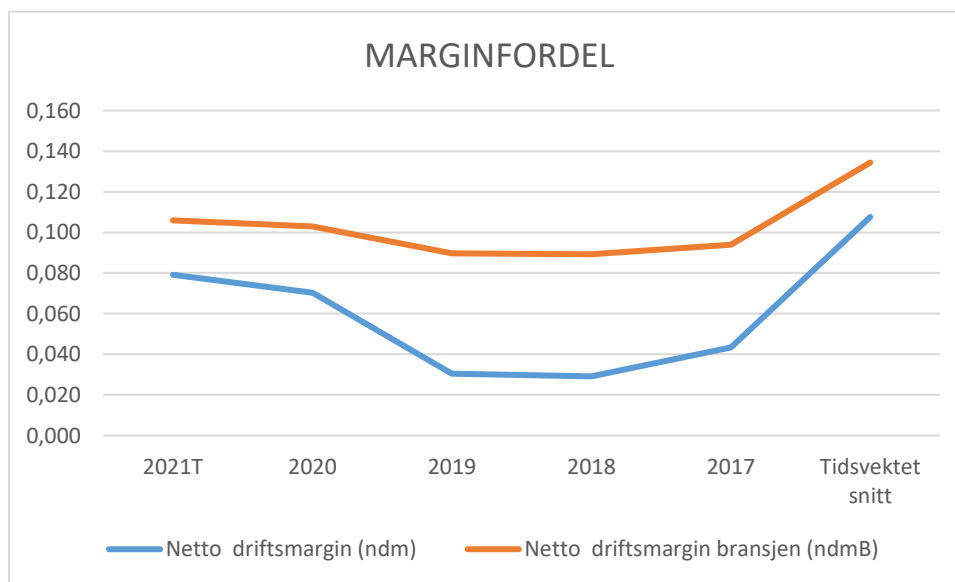
$$ndr - ndr_B = (ndm - ndm_B) \cdot onde + (onde - onde_A) \cdot ndm_B$$

Marginfordel (Tabell 64) og omløpsfordel (Graf 16) kan dermed beregnes som vist nedenfor.

For marginalfordel kan vi se at selskapet har en margin ulempe i hele analyseperioden. Vi kan samtidig se at denne blir redusert fra 2018-2021, som indikerer en positiv trend for Byggma. Rent praktisk kan dette indikerer at Byggmas streben etter kvalitet og effektivitet hjelper selskapet. Netto driftsmargin sier som nevnt tidligere at selskapets driftskostnader pr krone blir redusert. Det kan antas at denne effekten også kommer fra bransjen, men dersom vi ser på bransjesnittet i tabell 64 og konsulterer grafen i modell 16, ser vi at bransjemarginen har holdt seg stabil. Dette indikerer med andre ord at Byggmas lønnsomhetsevne er voksende, men fortsatt under bransjen lønnsomhetsevne.

Marginfordel - Byggma						
	2021T	2020	2019	2018	2017	Tidsvektet snitt
Netto driftsmargin (ndm)	0,079	0,070	0,030	0,029	0,043	0,108
Netto driftsmargin bransjen (ndmB)	0,106	0,103	0,090	0,089	0,094	0,134
Marginfordel (MF) - uvektet	-0,027	-0,033	-0,059	-0,060	-0,051	-0,027
Omløpet til netto driftseiendeler (ONDE)	1,951	1,885	1,738	1,989	2,141	1,941
Marginfordel (MF) - vektet	-0,052	-0,062	-0,103	-0,120	-0,108	-0,089

Tabell 63: Marginfordel Byggma.

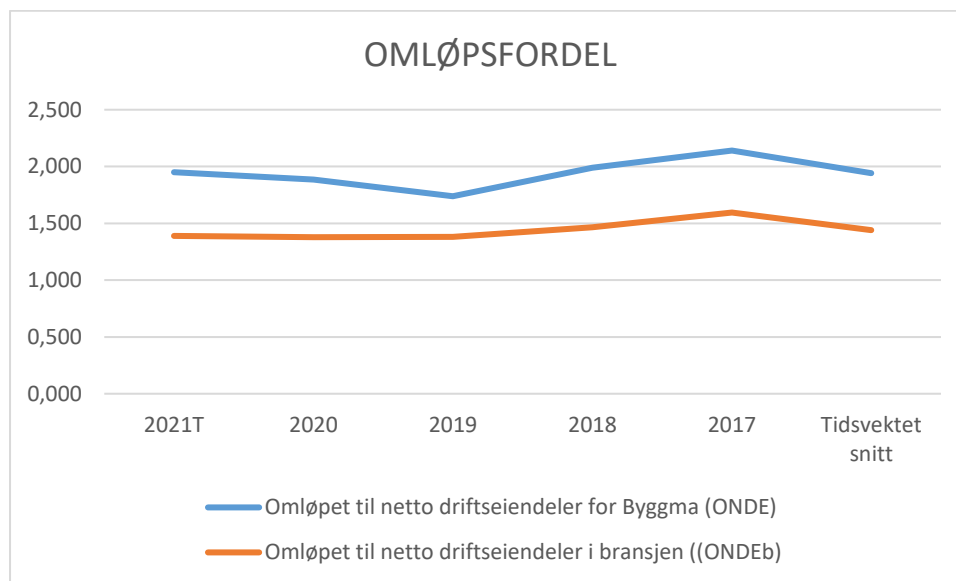
Graf 16: Marginfordel Byggma.

Omløpsfordelen er som nevnt tidligere et mål på effektivitet. Vi kan se fra graf 17 og tabell 65 at Byggma ligger her over bransjen og har dermed en omløpsfordel i form av høyere effektivitet og høyere avkastning på investert kapital (Knivsflå, 2021C).

En av styrkene hos Byggma som nevnt i kap 4 den komplette verdikjeden de opererer med. Denne løsningen kan antas å være sterkt påvirkende for økt effektivitet.

Omløpsfordel - Byggma						
	2021T	2020	2019	2018	2017	Tidsvektet snitt
Omløpet til netto driftseiendeler for Byggma (ONDE)	1,951	1,885	1,738	1,989	2,141	1,941
Omløpet til netto driftseiendeler i bransjen ((ONDEb)	1,388	1,378	1,380	1,465	1,595	1,441
Omløpsfordel (OF) - uvektet	0,563	0,508	0,358	0,524	0,546	0,500
Netto driftsmargin bransjen (ndmB)	0,106	0,103	0,090	0,089	0,094	0,096
Omløpsfordel (OF) - vektet	0,060	0,052	0,032	0,047	0,051	0,048

Tabell 64: Omløpsfordel – Byggma

Graf 17: Omløpsfordel Byggma.

Gearingfordel drift

Knivsflå (2021D) definerer gearingfordel (GFD) som «en skalering av strategisk fordel i drift» faktoren netto finansiell gjeldsgrad (nfgg) (Knivsflå, 2021D). Dette kan formuleres på følgende måte;

$$GFD = (ndr - ndK) \cdot nfgg$$

Hvor,

$$Nfgg = \frac{NFG}{EK}$$

Utfra tabellen nedenfor kan vi se at det er en giringsfordel for Byggma fra 2018-2021, hvor denne er klart høyest i 2021. Denne effekten vil bli videre benyttet i kapittel 8, når jeg skal framskrive fremtidsregnskapet, så jeg vil derfor ikke kommentere denne fordelten noe nærmere nå. I neste kapittel vil jeg nå gå nærmere innpå finansieringsfordelen, FF.

Giringfordel - Byggma						
	2021T	2020	2019	2018	2017	Tidsvektet snitt
Nettodriftsrentabilitet (ndr)	0,155	0,147	0,119	0,119	0,131	0,134
Netto driftskapital krav (ndk)	0,110	0,049	0,057	0,052	0,048	0,063
Strategisk driftsfordel	0,045	0,099	0,062	0,067	0,083	0,071
Netto finansiell gjeldsgrad (nfgg)	1,249	0,112	0,207	0,023	-0,043	0,310
Giringfordel drift	0,057	0,011	0,013	0,002	-0,004	0,016

Tabell 65: Giringfordel – Byggma

7.1.1.2 Finansieringsfordel

Finansieringsfordelen for majoritet kan ifølge Knivsflå (2021D) uttrykkes ved formelen nedenfor;

$$(nfgk - ngr) \cdot nfgg$$

Hvor,

Nfgk er definert som netto finansielt gjeldskrav (Kap 6.2)

Nfgg er netto finansiell gjeldsgrad (Kap 6.2)

$$Ngr = \text{netto finansiell gjeldsrente} = \frac{NFK - NFI}{NFG}$$

Finansieringsfordelen vil til motsetning fra driftsfordelen ikke dekomponeres, på grunnlag av at det er vanskelig å oppnå unormal avkastning da finansieringsdelen ikke anses som strategisk (*Knivsflå, 2021D*). Tabulert får vi dermed følgende tabell;

Finansieringsfordel - Byggma						
	2021T	2020	2019	2018	2017	Tidsvektet snitt
Netto finansielt gjeldskrav (nfgk)	0,142	0,135	0,088	0,611	-0,274	0,140
Netto finansiell gjeldsrente (nfr)	0,008	-0,336	-0,121	-0,989	0,535	-0,181
Finansieringsfordel før giring	0,134	0,470	0,210	1,600	-0,810	0,321
Netto finansiell gjeldsgrad (nfgg)	1,249	0,112	0,207	0,023	-0,043	0,310
Finansieringsfordel (FF)	0,167	0,053	0,043	0,037	0,035	0,067

Tabell 66: Finansieringsfordel Byggma

Fra tabellen kan vi se at Byggma har hatt en finansieringsfordel fra 2017-2021, på grunnlav av høy nettofinansiell gjeldsrente (nfgr) på 6,7% i snitt. Årlig kan vi se at finansieringsfordelen var svært høy i 2021 (16,7%). Dette kan være på grunnlag av svært lav gjeldsrente og stabilt gjeldskrav. En forklaring på den høye finansieringsfordelen er sterkt knytt til den store reduksjonen av kontanter og kontantekvivalenter, hvor denne har blitt redusert med 93%. En slik reduksjon har gjort at Byggma viser til en utrolig høy finansieringsfordel her.

7.1.2 Oppsummering strategisk fordel

I dette delkapittelet skal jeg nå vise tilbake til den strategiske analysen (Kap 4) hvor vi så nærmere på omgivelsene til selskapet og de interne ressursene. Lønnsomhetsanalysene i dette kapittelet viser samme trenden som den strategiske analysen, og gir dermed argumentene mer tyngde.

Styrkene hos Byggma er som nevnt tidligere den komplette verdikjeden kombinert med teknologisk nysgjerrighet og ønske om forbedring. En annen faktor som jeg vil drage frem som kan være med å vise er relasjoner og renommé, da de gir Byggma et mediumnivå for mulighetene, og en høy karakter for styrkene til selskapet.

Den endelige strategiske fordel er oppsummert i tabell 68 nedenfor. Vi kan her se at den totale strategiske fordel er i snitt 15,1%, hvor selskapet har ligget på 6.8% i 2017-2019, og deretter har vi sett en større økning fra 2020-2021. Den ekstra økning kan også delvis forklares ved økt etterspørsel etter spesifikke råvarer og produkt som Byggma opererer med, slik de har fått en egen effekt som ikke Assa Abloy og Rockwool har fått.

STRATEGISK FORDEL						
	2021T	2020	2019	2018	2017	Tidsvektet snitt
Bransjefordel drift (BFD)	0,131	0,103	0,083	0,086	0,074	0,095
Ressursfordel drift (RFD)	0,015	-0,001	-0,058	-0,057	-0,033	-0,027
Strategisk fordel drift (SFD)	0,146	0,102	0,024	0,029	0,041	0,068
Gearingsfordel drift (GFD)	0,057	0,011	0,013	0,002	-0,004	0,016
Driftsfordel (DF)	0,203	0,113	0,037	0,031	0,037	0,084
Finansieringsfordel (FF)	0,167	0,053	0,043	0,037	0,035	0,067
Strategisk fordel (SF)	0,370	0,165	0,080	0,068	0,072	0,151

Tabell 67: Strategisk fordel Byggma 2017-2021T.

8.0 Fremtidsregnskap

Dette kapitlet vil presentere fremtidsregnskapet basert på den strategiske regnskapsanalysen og den strategiske analysen. Fremtidsregnskapet vil videre danne basis for den fundamentale verdsettelsen. Dette gjøres ved å først velge dybde for analyse med hensyn på budsjett horisonten, framskrivningsteknikk, 8.1.1 & 8.1.2, deretter vil det bli gjennomført en vekstanalyse (8.1.3) etterfulgt av identifisering av budsjett drivere 8.1.4. Til slutt vil det beregnes fremtidsregnskap, balanse og kontantstrøm (8.1.4).

8.1.1 Valg av budsjett horisont og framskrivningsteknikk

Budsjett horisonten, T er ifølge Knivsflå (2021E) definert tidsperioden fra et selskap oppnår «Steady State». «Steady state» er en tilstand hvor budsjett drivere og veksten for selskapet har blitt konstante. Når selskapet når «Steady State» er ifølge Knivsflå (2021E) sterkt avhengig av kvaliteten på regnskapsføringen og vekstprognoser for bransjen. En moden og stabil bransje kan ha kortere budsjett horisont enn bransjer som er preget av mer usikkerhet og vekst (*Knivsflå, 2021E*).

Mitt analyseselskap, Byggma, er som nevnt tidligere et modent selskap som opererer i en moden bransje med moderat vekst. Denne statusen argumenterer for en kort budsjett horisont, men som nevnt i vekstanalysen er det fortsatt muligheter for vekst innenfor ulike segmenter, som antyder en lenger budsjett horisont. Byggmas regnskap er ført etter IFRS som antyder en verdibasert tilnærming. Knivsflå (2021E) argumenterer at selskaper som benytter IFRS, kan benytte en 6 års budsjett horisont, men basert på framtidig vekstpotensiale i ulike segmenter velger jeg en 10 års budsjett periode før selskapet er forventet å oppnå «steady state» i år 8.

Fremskrivningsteknikken kan ifølge Knivsflå (2021G) bli utredet ved en «enkel» fremstilling ved å benytte normalvekter eller «target weights» for å framskrive finansregnskapet. Alternativt kan man gjøre dette på en fullstendig måte ved å budsjettere finansiell gjeld og eiendeler og netto finansinntekt/kostnad. Jeg har besluttet å benytte den fullstendige metoden, får å mer innsikt i prosessen bak tallene.

Jeg vil i enkelte tilfeller benytte forenklede løsninger for å danne et fremtidsbilde. Et eksempel på dette er tilfeller hvor jeg benyttet lineær avskrivning på grunnlag av for lite detaljert informasjon. Dette er spesifisert og kan ses i praksis videre i dette kapitlet.

8.1.2 Valg av budsjett drivere og detaljnivå

I dette delkapittelet skal jeg identifisere budsjett drivere og detaljnivå for den foreslåtte prognoseperioden. I henhold til detaljnivå presiserer Knivsflå (2021F) i sitt rammeverk at det er bedre å fokusere på de viktigste budsjett drivere, kontra å ha mange drivere. Dette støttes også av Damodaran (2012), som presiserer antall drivere og detaljnivået vil også avhenge av budsjett horisonten, T, og i vårt tilfelle vil det være vanskelig å si i detalj hvor selskapets detaljer er om 10 år, så oppgaven er ytterligere styrket i valg av drivernivå.

Knivsflå (2021F) presenterer i sitt rammeverk 2 generelle steg (Driftsbudsjett og finansbudsjettering) med 9 generelle budsjett drivere;

1.1) Drifts inntektsveksten	$DI_t = (1 + \text{div}_t) \cdot DI_{t-1}$
1.2) Omløpet til netto driftseigedelar	$NDE_{t-1} = DI_t / \text{onde}_t$
1.3) Netto driftsmargin	$NDR_t = \text{ndm}_t \cdot DI_t$
2.1) Finansiell gjeldsdel	$FG_t = \text{fgd}_t \cdot NDE_t$
2.2) Finansiell egedelsdel	$FE_t = \text{fed}_t \cdot NDE_t$
2.3) Finansiell gjeldsrente	$NFK_t = \text{fgr}_t \cdot FG_{t-1}$
2.4) Finansiell egedelsrentabilitet	$NFI_t = \text{fer}_t \cdot FE_{t-1}$
3.1) Minoritet sdel	$MI_t = \text{mid}_t \cdot NDE_t$
3.2) Netto minoritetsrentabilitet	$NMR_t = \text{mir}_t \cdot MI_{t-1}$

Figur 12: Generelle budsjett drivere (Knivsflå, 2021F).

Driftsinntektsveksten (8.1.3.1), omløpet til netto driftseiendeler (ONDE) (8.1.3.2) og netto driftsmargin utgjør det driftsrelaterte budsjettet, mens Finansiell gjeldsdel (8.1.3.4), finansiell eiendelsdel (8.1.3.3), finansiell gjeldsrente (8.1.3.5) og finansiell eiendelsrentabilitet (8.1.3.5) utgjør dermed den finansielle budsjetteringen. De ulike driverne vil bli presentert nærmere i kapittel 8.1.3, men jeg vil først gi en enkel innføring i vekstanalyse

8.1.3 Vekstanalyse

Dette delkapittelet vil presentere et generelt aspekt ved vekstanalyse. Vekstanalysen er svært nært knytt til den første delen av fremtidsregnskapet, hvor driftsinntektene skal fremtids budsjetteres.

Veksten til selskapet kan ifølge Knivsflå (2021H) formuleres via følgende formel;

$$g = g_E + (g_B - g_E) + (g - g_B)$$

Hvor,

g er vekst i analyseselskapet,

g_E er generell vekst i økonomien og

g_B er vekst i bransjen

Knivsflå (2021H) navngir de ulike scenarioene når g_E er høy er økonomien i vekst, mens når $g_B > g_E$ er bransjen i vekst og mens når $g > g_B$ er selskapet i vekst.

Markedsdynamikken i en bransje kan defineres i ulike faser som vist i figur 14 nedenfor.

Veksten vil naturlig nok være høyest i en startfase, og avta i en moden og en tilbakegangsfase.

Figur 13: Selskapets livssyklus (Knivsflå, 2021H).

Vekstkonseptet kan videre deles i et kortsiktig og et langsiktig perspektiv

Vekst kan videre deles inn i ulike tidsperspektiver. Veksten i et kort tidsperspektiv vil ifølge Knivsflå (2021H) avhenge av generell vekst (g) og bransjevekst (g_B) og vekstfortrinn ($g - g_B$). Vekst i en bransje kan skje på 2 premisser, hvor det enten kan kapres markedsander på grunnlag av vekst i bransjen, eller ved at man tar markedsandeler fra andre aktører.

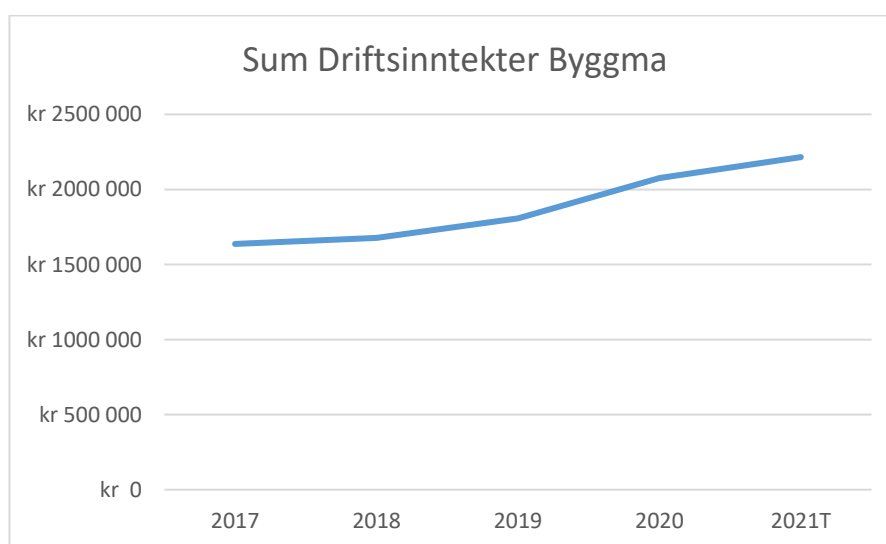
Den langsiktige veksten i et selskap er avhengig av makrofaktorer som vekst i folketall og eksempelvis teknologiske revolusjoner eller endringer. Veksten i et langsiktig perspektiv vil ifølge Knivsflå (2021H) konvergere tilbake til gjennomsnittet for bransjen og ikke overstige den nominelle veksten i verdensøkonomien. Den nominelle veksten er videre komponert av realvekst og inflasjon. Den norske økonomien opererer med 2,1% realvekst og et inflasjonsmål rundt 2% som til sammen utgjør 4% nominell vekst (Knivsflå, 2021). Knivsflå (2021H) benytter i sitt rammeverk en langsiktig vekst rate på 3%, og sett fra Byggmas perspektiv, anser jeg dette estimatet å ligge innenfor den økonomiske utviklingen sett fra selskapets, bransjen og økonomiens side.

Vi har nå den nødvendige bakgrunnen for å se nærmere på beregning av driftsinntektsveksten fra 2022-2031.

8.1.3.1 Driftsinntektsvekst

En av de viktigste vekstfaktorene for Byggma vil være Driftsinntektsveksten (DIV). DIV vil ifølge Knivsflå (2021H) avgjøre størrelsen på selskapet i framtida og ofte definert som den grunnleggende budsjettdriveren.

For Byggma ser vi at den historiske driftsinntekten, som vist i graf18 er voksende

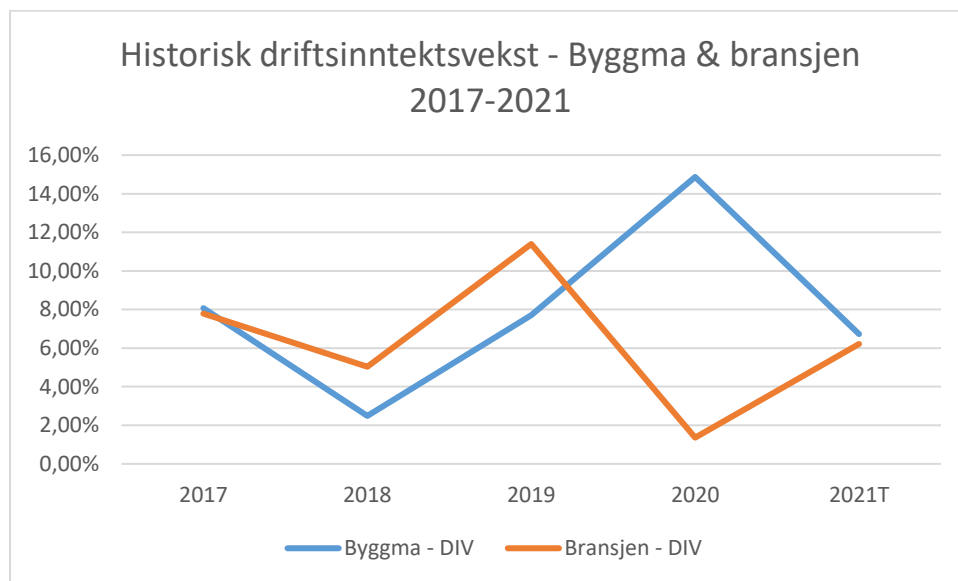
Graf 18: Historisk driftsinntektsvekst, Byggma 2017-2021T.

Tabell 69 og graf 19 nedenfor, indikerer en høy svingning både hos Byggma og hos sammenligningsgrunnlaget. Utfra funnene kan det se ut som Byggma har kommet styrket

ut av koronapandemien i 2020, mens bransjen har kommet svekket ut. På et mer stabilt nivå, kan vi se at Byggma og bransjen ligger nært hverandre

	2017	2018	2019	2020	2021T
Byggma - DIV	8,06 %	2,49 %	7,70 %	14,87 %	6,73 %
Bransjen - DIV	7,79 %	5,04 %	11,39 %	1,36 %	6,22 %

Tabell 68: Driftsinntektsvekst - Byggma og bransjen.

Graf 19: Historisk driftsinntektsvekst Byggma og bransjen, 2017-2021.

Den fremtidige driftsinntektsveksten kan videre beregnes ved å benytte formelen nedenfor:

$$DI_t = (1 + div_t) \cdot DI_{t-1}$$

Hvor,

DI = Driftsinntekter,

Div_t = driftsinntektsveksten

Div_t kan videre regnes ut enten ved å framskrive DIV eller ved framskrive ONDE.

Knivsfå (2021H) argumenterer for at ONDE vanligvis er mer stabilt enn DIV, så jeg velger dermed å framskrive ONDE. Dette kan gjøres ved formelen

$$DIV_t = \frac{ONDE_t - NDE_{(t-1)} - DI_{(t-1)}}{DI_{(t-1)}}$$

Dette vil gjennomføres ved å først finne DIV for 2022, og deretter lineært avskrive DIV fra 2022 (DIV₂₀₂₂) og til 2031 (DIV₂₀₃₁). I jakten på DIV₂₀₂₂ har jeg allerede regnet ut og presentert NDE2021, DI 2021 og den som gjenstår da er ONDE2022. Denne kan regnes ut på følgende måte:

	2017	2018	2019	2020	2021	Tidsvektet snitt	2022
ONDE Byggma	2,14	1,99	1,74	1,89	1,95	1,94	2,04
ONDE bransjen	1,59	1,46	1,38	1,38	1,39	1,44	1,44
Onde Byggma - Onde bra	0,55	0,52	0,36	0,51	0,56	0,50	0,60

Tabell 69: ONDE 2022 Byggma og bransjen.

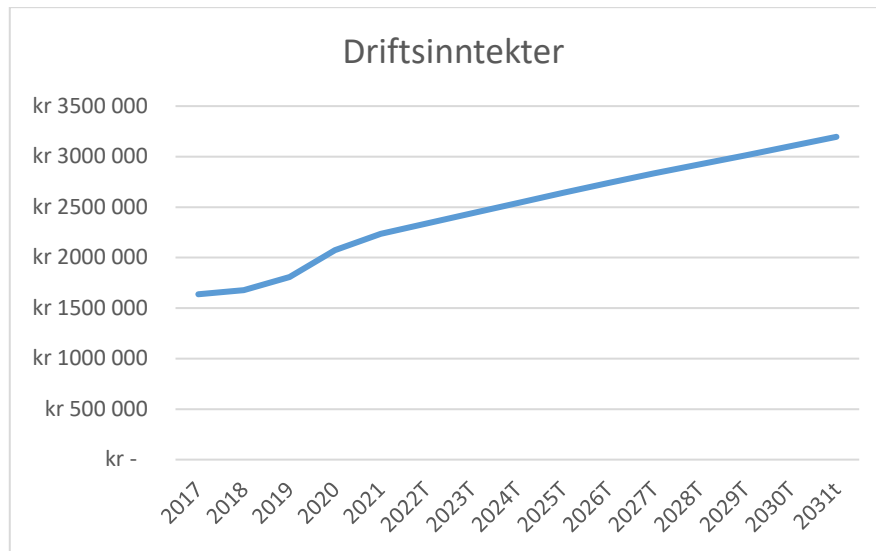
Her har jeg først funnet ONDE(Byggma), ONDE(Bransjen) og ONDE(Byggma–Bransjen) og benyttet dette som utgangspunkt. Jeg har videre foretatt en prognose på ONDE(Byggma–Bransjen) og funnet denne til å være 0,6 i 2022. ONDE(bransjen) kan ifølge Knivsflå (2021H) settes til tidsvektet snitt, og jeg har dermed 1,44 for ONDE(Bransjen). Siden ONDE(Byggma) skal være summen av ONDE(bransjen) og ONDE(Byggma-bransjen) kan denne regnes ut ved å snu formler, slik ONDE(Byggma) blir 2,04.

Vi har nå dermed alle verdiene vi trenger, slik jeg kan finne driftsinntekten og driftsinntektsvekstene til å bli følgende:

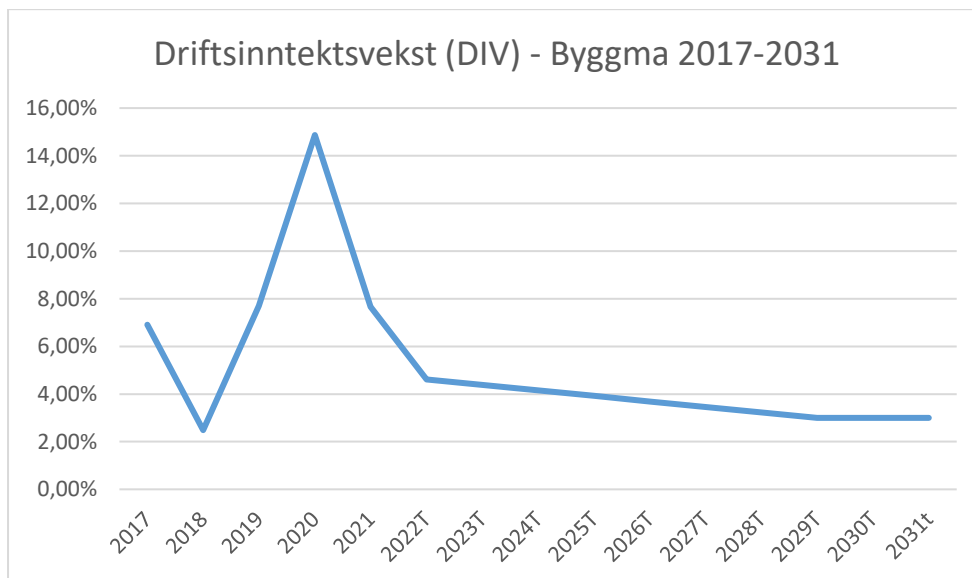
Byggma År	Historiskperiode						2022T	2023T
	2017	2018	2019	2020	2021	2021		
Driftsinntekter	kr 1 636 994	kr 1 677 687	kr 1 806 836	kr 2 075 480	kr 2 234 400	kr 2 337 472	kr 2 439 912	
Driftsinntektsvekst	6,91 %	2,49 %	7,70 %	14,87 %	7,66 %	4,61 %	4,38 %	

2024T	Budsjettperiode					Stady state	
	2025T	2026T	2027T	2028T	2029T	2030T	2031t
kr 2 541 220	kr 2 640 879	kr 2 738 361	kr 2 833 131	kr 2 924 654	kr 3 012 393	kr 3 102 765	kr 3 195 848
4,15 %	3,92 %	3,69 %	3,46 %	3,23 %	3,00 %	3,00 %	3,00 %

Tabell 70: Driftsinntektsveksten Byggma 2017-2029.

Tabell 71: Driftsinntektsveksten Byggma 2017-2031.

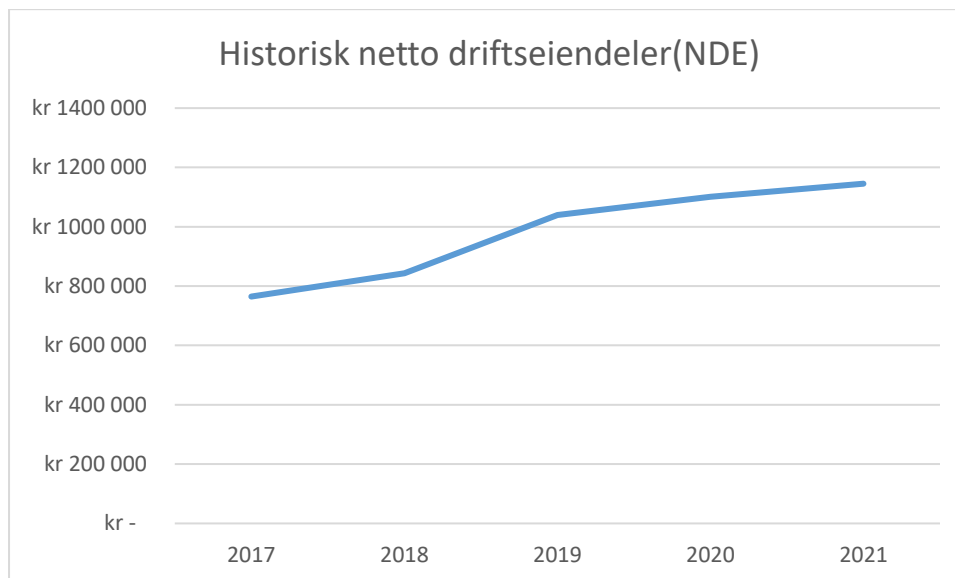
Graf 20: Driftsinntektsvekst Byggma 2017-2031T.

8.1.3.2 Netto driftseiendeler

Den historiske utviklingen i Netto driftseiendeler (nde) i analyseperioden (2017-2021) har som vist i tabell 72 og modell 22 nedenfor

Byggma	2017	2018	2019	2020	2021
Netto driftseiendeler(NDE)	kr 764 760	kr 843 529	kr 1 039 379	kr 1 100 761	kr 1 145 200

Tabell 72: Netto driftseiendeler i analyseperioden (2017-2021).

Graf 21: Historisk driftseiendeler (NDE).

De fremtidige netto driftseiendelene kan ifølge Knivsfå (2021I) regnes ut ved følgende formel;

$$NDE_t = \frac{DI(t+1)}{onde(t+1)}$$

I likningen ovenfor har jeg regnet ut Driftsinntekter fra 2017-2031, så den variabelen som mangler her er ONDE (2022-2031). De kan regnes ut ved følgende formel

$$ONDE_t = \frac{Dit}{NDE(t-1)}$$

Jeg har dermed utregnet følgende tabell med ONDE (2017-2031);

Byggma	Historiskperiode									
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
ONDE Byggma	2,14	1,99	1,74	1,89	1,95	1,89	1,82	1,76	1,70	1,63
Budjettperiode							Stady state			
2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
1,76	1,70	1,63	1,57	1,50	1,44	1,44	1,44	1,44	1,44	1,44

Tabell 73: ONDE Byggma.

Vi kan nå finne NDE (2022-2031) med å sette inn formelen ovenfor, som vist i tabell 74 nedenfor

Byggma	Historiskperiode							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Driftsinntekter (Byggma)	kr 1 636 994	kr 1 677 687	kr 1 806 836	kr 2 075 480	kr 2 234 400	kr 2 337 472	kr 2 439 912	
ONDE (Byggma)	2,14	1,99	1,74	1,89	1,95	1,89	1,82	
NDE (Byggma)	kr 764 760	kr 843 529	kr 1 039 379	kr 1 100 761	kr 1 145 200	kr 1 238 494	kr 1 337 964	

Budsjettperiode						Stady state	
2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
kr 2 541 220	kr 2 640 879	kr 2 738 361	kr 2 833 131	kr 2 924 654	kr 3 012 393	kr 3 102 765	kr 3 195 848
1,76	1,70	1,63	1,57	1,50	1,44	1,44	1,44
kr 1 443 997	kr 1 557 029	kr 1 677 555	kr 1 806 150	kr 1 943 481	kr 2 090 338	kr 2 153 048	kr 2 217 639

Tabell 74: NDE 2022-2031, Byggma.

Driftsinntektene er her hentet fra 9.1.3.1, og når vi dividerer DI på ONDE, får vi følgende output. En viktig forutsetning her basert på Knivsflå (2021I) hvor jeg har benyttet et tidsvektet snitt (1,44) som steady State for Byggma, og lineært avskrevet ONDE fra 2022-2031 fra ONDE2021. Dette er basert på forutsetningen om at driftseiendelene antas å konvergere imot snittet i bransjen (Knivsflå, 2021I).

8.1.3.3 Netto driftsresultat

Den siste posten for driftsdelen av fremtidsregnskapet er netto driftsresultat (NDR). Dette kan regnes ut ved å ta nettodriftsmargin (NDM) og multipliserer dette med driftsinntekten (Knivsflå, 2021I). Fremtidige driftsinntekter er allerede beregnet ovenfor, slik at variabelen som mangler er netto driftsmargin. Denne kan beregnes ved å snu på formelen, slik at vi får NDM ved å ta nettodriftsresultat og dividerer dette på driftsinntektene. Prognosene for ndm bør ifølge Knivsflå (2021I) baseres på strategisk regnskapsanalyse. Byggmas netto driftsmargin i 2021 var estimert å være 7,9%, mens bransjen hadde 10,6%, hvor de tidsvektede snittene var 5% for Byggma og 9,6% for bransjen. Knivsflå (2021I). Som det kommer fram fra bransjeanalysen og ressursanalysen, har markedsdynamikken økte råvarepriser, restriksjoner etc.) påvirket driftsresultatet, samtidig har Byggmas streben etter økt effektivisering og videre ekspandering anser jeg bransjesnittet på 9,6% som et estimat for «Steady State». Dette er vist i tabell 75 nedenfor, hvor det lineært avskrives NDM fra 2017-2029.

Netto driftsresultat (NDR)	Historiskperiode					2022		2023	
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2022	2023
Driftsinntekt (DI)	kr 1 636 994	kr 1 677 687	kr 1 806 836	kr 2 075 480	kr 2 234 400	kr 2 337 472	kr 2 439 912	kr 2 337 472	kr 2 439 912
Netto driftsmargin (NDM)	4,34 %	2,91 %	3,04 %	7,03 %	7,91 %	8,13 %	8,34 %	8,13 %	8,34 %
Netto driftsresultat (NDR)	kr 71 043	kr 48 891	kr 54 953	kr 145 922	kr 176 771	kr 189 965	kr 203 551	kr 189 965	kr 203 551

Budsjettperiode						Stady state	
2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
kr 2 541 220	kr 2 640 879	kr 2 738 361	kr 2 833 131	kr 2 924 654	kr 3 012 393	kr 3 102 765	kr 3 195 848
8,56 %	8,77 %	8,99 %	9,20 %	9,42 %	9,64 %	9,64 %	9,64 %
kr 217 481	kr 231 704	kr 246 161	kr 260 788	kr 275 518	kr 290 278	kr 298 987	kr 307 956

Tabell 75: Netto driftsresultat 2022-2031 - Byggma.

8.1.3.4 Netto finansiell gjeld

Netto finansiell gjeld (NFG) utgjør første del av finansien under fremtidsregnskapet. Dette vil bli beregnet ved å se på forholdet mellom finansiell gjeld og finansielle eiendeler. FG og FE vil dermed bli framskrevet med oppsettet som vist nedenfor ((Knivsflå, 2021J):

$$\text{Finansiell gjeld} = \text{finansiell gjeldsdel} \cdot \text{Netto driftseiendeler}$$

$$FG_t = fg_d \cdot NDE_t$$

$$\text{Finansiell eiendeler} = \text{finansiell eiendelsdel} \cdot \text{Netto driftseiendeler}$$

$$FE_t = fed \cdot NDE_t$$

Jeg har allerede budsjettert for NDE i analyse og budsjettperioden, slik at nøkkeltallene som mangler er FGD og FED for budsjettperioden.

Finansiell eiendeler

Finansielle eiendeler og finansiell eiendelsdel kan beregnes ved å snu likningen hvor jeg tar finansielle eiendeler (FE) og dividere med netto driftseiendeler (NDE) for å finne fed. Rent praktisk kan dette hjelpe meg å utvinne følgende tabell for Byggma og bransjesnittet

Finansiell eiendelsdel	2017	2018	2019	2020	2021	Tidsvektet snitt	Tidsvektet snitt (2017-2020)
FED - Byggma	47,68 %	45,29 %	31,77 %	48,34 %	3,66 %	35,35 %	43,27 %
FED - bransje	22,83 %	23,63 %	18,77 %	24,41 %	8,05 %	11,78 %	22,41 %

Tabell 76: Finansiell eiendelsdel Byggma og bransjen.

I tabellen ovenfor har jeg funnet 4 snitt, 2 for Byggma og 2 for bransjen. 35,35% utgjør her et snitt for Byggma fra 2017-2021. Som nevnt tidligere hadde Byggmas finansielle

eiendeler et stort innhugg i 2021, slik at denne er unaturlig lav, derfor har jeg også beregnet et snitt for perioden 2017-2020, som er 43,27%. På liknende vis har jeg også utregnet for 2017-2021 for bransjen (11,78%) og fra 2017-2020 (22,41%). Bransjesnittet er beregnet på bakgrunn av at Knivsflå (2021J) argumenterer for at «Steady State» for finansiell gjeld kan være likt et tidsvektet bransjesnitt, dersom dette anes som et fornuftig krav. I henhold til beregningene ovenfor, kan vi se at Byggma ligger godt over snittet, og jeg anser dermed ikke bransjesnittet for et godt estimat for Byggma. Jeg anser heller ikke det tidsvektede snittet for 2017-2021 for et godt snitt da jeg anser dette å være lavere enn det forventede snittet, og jeg velger derfor å benytte det tidsvektede snittet fra 2017-2020 på 43,27% som steady state, og avskriver dermed FED fra 2022-2029 til å nå dette nivået som vist i tabell 78 nedenfor

Finansiell eiendelsdel	Historiskperiode							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Netto driftseiendeler (NDE)	kr 764 760	kr 843 529	kr 1 039 379	kr 1 100 761	kr 1 145 200	kr 1 238 494	kr 1 337 964	
FED - Byggma	47,68 %	45,29 %	31,77 %	48,34 %	3,66 %	8,61 %	13,56 %	
Finansielle eiendeler	kr 364 621	kr 382 029	kr 330 251	kr 532 085	kr 41 900	kr 106 636	kr 181 448	

Budsjettperiode						Stady state	
2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
kr 1 443 997	kr 1 557 029	kr 1 677 555	kr 1 806 150	kr 1 943 481	kr 2 090 338	kr 2 153 048	kr 2 217 639
18,51 %	23,46 %	28,42 %	33,37 %	38,32 %	43,27 %	43,27 %	43,27 %
kr 267 325	kr 365 345	kr 476 688	kr 602 658	kr 744 710	kr 904 484	kr 931 618	kr 959 567

Tabell 77: Finansielle eiendelsdeler for Byggma 2017-2031.

Finansiell gjeld

Finansiell gjeld kan på samme vis som for finansielle eiendeler beregnes ved å snu likningen, hvor finansielle gjeld (FG) dividert med netto driftseiendeler (NDE) gir oss fgd. Tabulert får jeg dermed følgende tabell for den analyseperioden:

Finansiell gjeldsdel	2017	2018	2019	2020	2021	Tidsvektet snitt
FGD - Byggma	43,22 %	47,55 %	48,89 %	58,38 %	59,19 %	51,45 %
FGD - bransje	36,12 %	35,63 %	34,66 %	39,27 %	39,07 %	36,95 %

Tabell 78: Finansiell gjeldsdel

Bransjesnittet for finansiell gjeldsdel kan også ifølge Knivsflå (2021J) fungerer som et mål for «Steady State» om dette virker som et reelt krav. Med hensyn på bransjesnittet ligger dette betraktelig under Byggmas snitt, og jeg anser derfor bransjesnittet også her å være for lavt for «steady state». Jeg benytter derfor Byggmas gjennomsnitt, og lineært avskriver fra 2022-2029, som vist i tabellen nedenfor

Finansiell gjeldsdel	Historiskperiode							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Netto driftseiendeler (NDE)	kr 764 760	kr 843 529	kr 1 039 379	kr 1 100 761	kr 1 145 200	kr 1 238 494	kr 1 337 964	
FGD	43,22 %	47,55 %	48,89 %	58,38 %	59,19 %	58,23 %	57,26 %	
Finansielle Gjeld	kr 330 499	kr 401 130	kr 508 202	kr 642 630	kr 677 900	kr 721 132	kr 766 094	

Budsjetperiode						Stady state	
2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
kr 1 443 997	kr 1 557 029	kr 1 677 555	kr 1 806 150	kr 1 943 481	kr 2 090 338	kr 2 153 048	kr 2 217 639
56,29 %	55,32 %	54,35 %	53,38 %	52,42 %	51,45 %	51,45 %	51,45 %
kr 812 823	kr 861 371	kr 911 803	kr 964 208	kr 1 018 702	kr 1 075 437	kr 1 107 700	kr 1 140 931

8.1.3.5 Netto finanskostnad og finansinntekt

Den siste posten innenfor finansiell budsjettering er finanskostnad (NRK) og finansinntekt (NFI). De 2 variablene kan matematisk presenteres slik;

$$nrk = fgr \cdot FG_{t-1}$$

$$nfi = fer \cdot FE_{t-1}$$

Som nevnt i kapittel 6 forventes finansieringsfordelen å være tilnærmet lik 0 på bakgrunn av effektivt fungerende marked. Dette førere videre til argumentet til Knivsfå (2021J) som sier at man kan benytte;

$$nfgr \approx nfgk$$

Jeg kan dermed sette $fgr = fgk$, og $fer = fek$. Fremtidig «fer» og «fek» for budsjettperioden vil bli beregnet i kapittel 9.1.2, under avkastningskrav. Jeg kan dermed nå bergene nrk og nfi som vist i tabellene nedenfor;

Netto finanskostnad	Budsjetperiode										Stady state	
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031		
Finansiell gjeld	kr 721 132	kr 766 094	kr 812 823	kr 861 371	kr 911 803	kr 964 208	kr 1 018 702	kr 1 075 437	kr 1 107 700	kr 1 140 931		
$fgr = fgk$	0,014	0,016	0,017	0,018	0,020	0,021	0,022	0,022	0,022	0,022		
Netto finanskostnad	kr 10 234	kr 11 922	kr 13 762	kr 15 764	kr 17 936	kr 20 288	kr 22 830	kr 24 101	kr 24 824	kr 25 569		

Netto finansinntekt	Budsjetperiode										Stady state	
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031		
Finansielle eiendeler	kr 106 636	kr 181 448	kr 267 325	kr 365 345	kr 476 688	kr 602 658	kr 744 710	kr 904 484	kr 931 618	kr 959 567		
$fer = fek$	0,0045	0,0044	0,0044	0,0044	0,0044	0,0044	0,0043	0,0043	0,0043	0,0043		
Netto finansinntekt	kr 475	kr 805	kr 1 180	kr 1 606	kr 2 086	kr 2 626	kr 3 230	kr 3 906	kr 4 023	kr 4 144		

Tabell 79: Netto rentekostnad og Netto finanskostnad 2022-2031

Det neste steget nå er å budsjettere fremtidstidsregnskapet

8.1.4 Budsjettert fremtidsregnskap

I rammeverket er det også medregnet minoritetsinteresser, men minoritetsinteresser er lik 0 fra 2017-2021, og jeg anser også dette å gjelde for fremtidsregnskapet. Jeg har dermed nå de variablene som trengs for å utrede fremtidsregnskapet. Jeg har nå som nevnt lagt til rette for en fullstendig framskriving av fremtidsregnskapene hvor fremtidsregnskapet blir utredet i kapittel 8.1.4.1, mens fremtidsbalansen blir utredet i kapittel 8.1.4.2 og til slutt fremtidens frie kontantstrøm i kapittel 8.1.4.3. Tallene nedenfor er presentert i tusen norske kroner.

Fremtidsregnskapene nedenfor er utregnet via samme metodikk som tidligere, og gir dermed følgende tabeller:

8.1.4.1 Fremtidsregnskap

Driftsbudsjett 2022-2031	Budsjettperiode									Stady state	
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
Driftsinntekter	kr 2 337 472	kr 2 439 912	kr 2 541 220	kr 2 640 879	kr 2 738 361	kr 2 833 131	kr 2 924 654	kr 3 012 393	kr 3 102 765	kr 3 195 848	
Netto driftsresultat	kr 189 965	kr 203 551	kr 217 481	kr 231 704	kr 246 161	kr 260 788	kr 275 518	kr 290 278	kr 298 987	kr 307 956	
+ Netto finansinntekter	kr 475	kr 805	kr 1 180	kr 1 606	kr 2 086	kr 2 626	kr 3 230	kr 3 906	kr 4 023	kr 4 144	
- Netto resultat til sysselsatte eiendeler	kr 190 440	kr 204 355	kr 218 661	kr 233 310	kr 248 247	kr 263 414	kr 278 748	kr 294 184	kr 303 010	kr 312 100	
- Netto rentekostnad	kr 10 234	kr 11 922	kr 13 762	kr 15 764	kr 17 936	kr 20 288	kr 22 830	kr 24 101	kr 24 824	kr 25 569	
Nettoreultat til EK	kr 180 206	kr 192 434	kr 204 899	kr 217 546	kr 230 311	kr 243 126	kr 255 919	kr 270 083	kr 278 186	kr 286 531	
- Fri kontantstrøm til EK	kr 162 080	kr 167 194	kr 171 167	kr 173 715	kr 174 508	kr 173 160	kr 169 216	kr 163 609	kr 456 881	kr 470 587	
Endring EK	kr 18 126	kr 25 240	kr 33 733	kr 43 831	kr 55 803	kr 69 966	kr 86 703	kr 106 474	-kr 178 695	-kr 184 056	

Tabell 80: Fremtidsregnskap 2022-2031

8.1.4.2 Fremtidsbalanse

Framtidig sysselsatt kapital	Budsjettperiode									Stady state	
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
Netto driftseiendeler	kr 1 238 494	kr 1 337 964	kr 1 443 997	kr 1 557 029	kr 1 677 555	kr 1 806 150	kr 1 943 481	kr 2 090 338	kr 2 153 048	kr 2 217 639	
+ Finansielle eiendeler	kr 106 636	kr 181 448	kr 267 325	kr 365 345	kr 476 688	kr 602 658	kr 744 710	kr 904 484	kr 931 618	kr 959 567	
Sysselsatte eiendeler	kr 1 345 130	kr 1 519 412	kr 1 711 322	kr 1 922 374	kr 2 154 243	kr 2 408 808	kr 2 688 191	kr 2 994 821	kr 3 084 666	kr 3 177 206	
Egenkapital	kr 623 998	kr 753 318	kr 898 499	kr 1 061 003	kr 1 242 440	kr 1 444 600	kr 1 669 489	kr 1 919 384	kr 1 976 966	kr 2 036 275	
+ Finansiell gjeld	kr 721 132	kr 766 094	kr 812 823	kr 861 371	kr 911 803	kr 964 208	kr 1 018 702	kr 1 075 437	kr 1 107 700	kr 1 140 931	
Sysselsatt kapital	kr 1 345 130	kr 1 519 412	kr 1 711 322	kr 1 922 374	kr 2 154 243	kr 2 408 808	kr 2 688 191	kr 2 994 821	kr 3 084 666	kr 3 177 206	

Framtidig netto driftskapital	Budsjettperiode									Stady state	
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
Netto driftseiendeler	kr 1 238 494	kr 1 337 964	kr 1 443 997	kr 1 557 029	kr 1 677 555	kr 1 806 150	kr 1 943 481	kr 2 090 338	kr 2 153 048	kr 2 217 639	
+ Egenkapital	kr 623 998	kr 753 318	kr 898 499	kr 1 061 003	kr 1 242 440	kr 1 444 600	kr 1 669 489	kr 1 919 384	kr 1 976 966	kr 2 036 275	
- Netto finansiell gjeld	kr 614 496	kr 584 646	kr 545 498	kr 496 026	kr 435 115	kr 361 550	kr 273 992	kr 170 953	kr 176 082	kr 181 364	
Netto driftskapital	kr 1 238 494	kr 1 337 964	kr 1 443 997	kr 1 557 029	kr 1 677 555	kr 1 806 150	kr 1 943 481	kr 2 090 338	kr 2 153 048	kr 2 217 639	

Tabell 81: Fremtidsbalanse 2022-2031

8.1.4.3 Fremtidens frie kontantstrøm

Framtidig kontantstrøm	Budsjettperiode									Stady state	
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
Netto driftsresultat	kr 189 965	kr 203 551	kr 217 481	kr 231 704	kr 246 161	kr 260 788	kr 275 518	kr 290 278	kr 298 987	kr 307 956	
- Endring i netto driftseiendeler	kr 93 294	kr 99 470	kr 106 033	kr 113 032	kr 120 527	kr 128 595	kr 137 331	kr 146 857	kr 62 710	kr 64 591	
Fri kontantstrøm fra drift	kr 96 671	kr 104 081	kr 111 448	kr 118 672	kr 125 634	kr 132 194	kr 138 187	kr 143 422	kr 236 277	kr 243 365	
+ Netto finansinntekt	kr 475	kr 805	kr 1 180	kr 1 606	kr 2 086	kr 2 626	kr 3 230	kr 3 906	kr 4 023	kr 4 144	
- Endring i finansielle eiendeler	kr 64 736	kr 74 812	kr 85 877	kr 98 020	kr 111 343	kr 125 970	kr 142 052	kr 159 774	kr 27 135	kr 27 949	
Fri kontantstrøm fra finansielle eiendeler	kr 32 410	kr 30 073	kr 26 751	kr 22 259	kr 16 377	kr 8 849	-kr 635	-kr 12 446	kr 213 165	kr 219 560	
Fri kontantstrøm fra sysselsatte eiendeler	kr 129 082	kr 134 154	kr 138 199	kr 140 931	kr 142 012	kr 141 043	kr 137 552	kr 130 976	kr 449 442	kr 462 925	
- Rentekostnader	kr 10 234	kr 11 922	kr 13 762	kr 15 764	kr 17 936	kr 20 288	kr 22 830	kr 24 101	kr 24 824	kr 25 569	
+ Endring i finansiell gjeld	kr 43 232	kr 44 962	kr 46 730	kr 48 548	kr 50 432	kr 52 405	kr 54 494	kr 56 735	kr 32 263	kr 33 231	
Fri kontantstrøm til finansiell gjeld	kr 32 998	kr 33 040	kr 32 967	kr 32 783	kr 32 496	kr 32 117	kr 31 664	kr 32 634	kr 7 439	kr 7 662	
Fri kontantstrøm til egenkapital	kr 162 080	kr 167 194	kr 171 167	kr 173 715	kr 174 508	kr 173 160	kr 169 216	kr 163 609	kr 456 881	kr 470 587	

Tabell 82: Fremtidens frie kontantstrøm.

9.0 Framtidig avkastningskrav

Dette delkapittelet vil finne de fremtidige avkastningskravene. Det teoretiske grunnlaget for avkastningskravene er lagt i kapittel 8, så jeg vil ikke gjenta dette, men heller presentere fremgangsmåter og parameterne som vil bli benyttet i framskrivningen av kontantstrømmene. Kravene som vil bli regnet ut her er krav til egenkapitalen (9.1.2), krav til finansiell gjeld, krav til driftskapital og krav til sysselsattgjeld (9.1.2.1-9.1.2.3)

9.1.1 Krav til egenkapital

Kravet til egenkapitalen vil som i kapittel 6 blir beregnet ved CAPM. Det vil her bli gjort nye beregninger for fremtidig risikofri rente (9.1.1.1), egenkapitalbeta (9.1.1.2) markedsrisikopremie (9.1.1.3) og annen risikopremie (9.1.1.4).

9.1.1.1 Risikofri rente

Rentenivået i Norge har som nevnt tidligere vært historisk lavt, men har begynt å gå oppover igjen.. Knivsflå (2021K) argumenterer for at den risikofrie renten forventes å reverseres mot en normalrente, slik utviklingen også antyder. For å få en riktige risikofri rente, anbefaler Knivsflå (2021K) å benytte en langsiktig rente. Denne kan eksempelvis beregnes ved å ta utgangspunkt i vektete verdier av eksempelvis gjennomsnittlig 3 måneders NIBOR renter og statsobligasjonsrenter. Jeg velger her et historisk gjennomsnitt for 3 måneders NIBOR-rente for 25 år (2021-1996) og 10års statsobligasjon for 2020 (Norges Bank, 2021). Rentene vil bli vektet henholdsvis $\frac{3}{4}$ for NIBOR rente og $\frac{1}{4}$ for statsobligasjon og gir dermed følgende normalrente i «steady state»;

Lang normalrente		Vekting
Tidsvektet NIBOR-rente 1996-2021	3,35 %	0,75
10årig statsobligasjonsrente 2020	0,82 %	0,25
Lang normalrente	2,72 %	

Tabell 83: Lang normalrente.

I tabellen ovenfor indikerer en normalrente på 2,12%, denne renten anses å være normalrenten i «Steady State» (2029). For å finne den risikofrie renten må jeg som tidligere

trekke ut risikopremien og deretter justere den risikofrie renten for skatt. Dette gjør at jeg får følgende risikofrie rente for analyseperioden:

Risikofri rente etter skatt	Historiskperiode							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gjennomsnittlig bankrating	AA	AA	AA	AA	AA	AA	AA	AA
NIBOR - rente, 3 måneder	0,009	0,011	0,016	0,010	0,009	0,011	0,012	0,014
Kreditrisikopremie	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004
Risikofri rente før skatt	0,005	0,007	0,012	0,006	0,005	0,007	0,008	0,010
Selskapsskattesats (SSS, 22%)	0,001	0,002	0,003	0,001	0,001	0,001	0,002	0,002
Risikofri rente etter skatt	0,004	0,005	0,009	0,005	0,004	0,005	0,007	0,008

Budsjettperiode					Stady state	
2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
AA	AA	AA	AA	AA	AA	AA
0,016	0,018	0,019	0,021	2,12 %	2,12 %	2,12 %
0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004
0,012	0,014	0,015	0,017	0,017	0,017	0,017
0,003	0,003	0,003	0,004	0,004	0,004	0,004
0,009	0,011	0,012	0,013	0,013	0,013	0,013

Tabell 84: Risikofrirente i framtidsregnskapet 2017-2031

I oppsettet ovenfor er det gjort noen forutsetninger og valg. Det er antatt at den norske bank opprettholder sitt AA-kredittvurdering til 2029, som innebærer en lang kreditrisikopremie på 0,4%. Det er videre lineært avskrevet NIBOR-rente fra 2022-2029, imot normalrenten i «Steady State» (2,12%). Det er videre forutsatt at selskapsskattesatsen for 2022-2029 er 22% for den gitte perioden.

9.1.1.2 Egenkapitalbeta

Nedenfor har jeg nok engang regnet ut EK-betaen. Dette er utført med samme metode som tidligere, og gir følgende tabell:

Egenkapital β	Budsjettperiode								Stady state	
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
NDK β	0,3482	0,3482	0,3482	0,3482	0,3482	0,3482	0,3482	0,3482	0,3482	0,3482
NFG β^* (NFG/NDK)	0,0064	0,0067	0,0074	0,0083	0,0095	0,0111	0,0130	0,0152	0,0152	0,0152
NDK/EK	1,9848	1,7761	1,6071	1,4675	1,3502	1,2503	1,1641	1,0891	1,0891	1,0891
Egenkapitalbeta	0,6783	0,6064	0,5477	0,4987	0,4572	0,4214	0,3902	0,3626	0,3626	0,3626

Tabell 85: Egenkapitalbeta 2022-2

9.1.1.3 Markedsrisikopremie

Markedsrisikopremie følger et litt annet synspunkt enn rentene, da siste observerte risikopremie er ansett som beste prediksjon for fremtiden. Jeg vil dermed benytte markedsrisikopremien som regnet ut kapittel 6, som fremtidig markedsrisikopremie. 0,046. Samtidig for å sikre at jeg regner med like verdier, må jeg her ta ut skatten (22%) og justere denne med risikofri rente, slik at den fremtidige markedsrisikopremien (*FMRP*) blir 5,12% som vist nedenfor. Denne utregningen er i tråd med Knivsflå (2021K).

$$FMRP = 0,046 + 0,22 * 0,024$$

$$FMRP = 0,05128$$

9.1.1.4 Annen risikopremie

Annen risikopremie skal som tidligere fange opp elementer som ikke fanges opp av CAPM. I framtiden er denne faktoren skjønnsmessig vurdert, og jeg velger her dermed å benytte samme argumentene som for kapittel 6, hvor kravet var 1% for egenkapital majoriteten.

9.1.2 Framtidig krav til egenkapital

Nå som jeg har beregnet alle leddene i CAPM for 2022-2029, kan jeg utvinne egenkapitalkravet som vist i tabell 87 nedenfor. Dette er gjennomført på samme måte som i kapittel 6, og vil dermed ikke repeteres

Egenkapitalkrav	Budsjettperiode								Stady state	
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Risikofri rente etter skatt	0,0052	0,0066	0,0079	0,0093	0,0107	0,0120	0,0134	0,0134	0,0134	0,0134
Egenkapital β	0,6783	0,6064	0,5477	0,4987	0,4572	0,4214	0,3902	0,3626	0,3626	0,3626
Markedsrisikopremie	0,0480	0,0480	0,0480	0,0480	0,0480	0,0480	0,0480	0,0480	0,0480	0,0480
Annen risikopremie	0,0100	0,0100	0,0100	0,0100	0,0100	0,0100	0,0100	0,0100	0,0100	0,0100
Egenkapitalkrav	0,0478	0,0457	0,0442	0,0432	0,0426	0,0423	0,0421	0,0408	0,0408	0,0408

Tabell 86: Framtidig egenkapitalkrav.

9.1.2.1 Krav til finansiell gjeld

Dette delkapittelet vil undersøke kravene til finansiell gjeld. Dette vil gjøres ved å først finne fremtidig «syntetisk rating», da denne er et ledd i prosessen med å finne det

finansielle gjeldskravet. Til slutt vil jeg beregne det finansielle eiendelskravet og netto finansielt gjeldskrav

Syntetisk rating

I jakten på finansielt gjeldskrav må vi konsultere den syntetiske ratingen, og framskrive denne i budsjettperioden. De 4 nøkkelkravene, likviditetsgrad 1, rentedekningsgrad, egenkapitalprosent og netto driftsrentabilitet, har samme utgangspunkt som for kapittel 5, men beregnes nå litt forskjellig.

For likviditetsgrad 1, er ikke fremtidsregnskapet detaljert nok for å beregne likviditetsgraden. Knivsflå (2021L) foreslår dermed en lineær avskrivning til bransjesnittet som benchmark. Dette gjør at vi får en økning i likviditetsgraden fra 2022-2029, hvor ratingen går fra BBB opptil 2028, og går til A i 2029.

Rentedekningsgrad og egenkapitalprosent fra 2017-2021 er utregnet tidligere, og egenkapitalprosenten og rentedekningsgraden fra 2022-2029 er avskrevet lineært og kan undersøkes i tabellen nedenfor

Netto driftsrentabilitet er som nevnt tidligere utregnet som netto driftsresultatet (ndr) dividert på netto driftseiendeler(t-1) som gir oss følgende output.

Oppsummert vil Byggma ha en syntetisk rating som anses å bli A fra 2022 og som videre opprettholder A rating til 2029.

Dette gir en lang KRP på 0,014 i perioden 2017-2021 som nevnt tidligere, og en risikopremie på 0,009 fra 2022-2029.

Byggma	Budsjettperiode								Steady state	
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Likviditet										
Likviditetsgrad 1	1,28	1,42	1,56	1,70	1,83	1,97	2,11	2,25	2,25	2,25
Rating	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB	A	A	A
Rentedekningsgrad										
Rentedekningsgrad	15,19	14,02	12,85	11,68	10,50	9,33	8,16	6,99	6,99	6,99
Rating	AAA	AAA	AAA	AAA	AA	AA	AA	AA	AA	AA
Soliditet										
Egenkapital%	0,3307	0,3655	0,4002	0,4350	0,4697	0,5044	0,5392	0,5739	0,5739	0,5739
Rating	BB	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB	A	A	A	A
Netto driftsrentabilitet										
Netto driftsrentabilitet	0,1659	0,1644	0,1625	0,1605	0,1581	0,1555	0,1525	0,1494	0,1494	0,1494
Rating	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
Endelig rating	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
Rating i tall (AAA =10, D = 1)	7,75	8	8	8	7,75	7,75	8	8,25	8,25	8,25

Tabell 87: Syntetisk rating.

Finansielt gjeldskrav

Det finansielle gjeldskravet vil som tidligere bestå av risikofri rente og kreditrisikopremie. Den fremtidige risikofrie renten er beregnet for budsjettperioden ovenfor i kapittel 9.1.1.1,

mens den lange kreditrisikopremien er basert på syntetisk rating og er hentet fra tabell 40, kapittel 5. Byggma vil fra 2017-2021 ha en syntetisk rating på BBB som nevnt tidligere og få en A rating fra 2022-2029. Finansielt gjeldskrav vil dermed bli som følger;

Finansielt gjeldskrav	Historiskperiode					2022	2023
	2017	2018	2019	2020	2021		
Risikofri rente etter skatt	0,004	0,005	0,009	0,005	0,004	0,005	0,007
Lang kreditrisikopremie	0,014	0,014	0,014	0,014	0,014	0,009	0,009
Finansielt gjeldskrav	0,018	0,019	0,023	0,019	0,018	0,014	0,016

Budsjettperiode						Stady state	
2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
0,008	0,009	0,011	0,012	0,013	0,013	0,013	0,013
0,009	0,009	0,009	0,009	0,009	0,009	0,009	0,009
0,017	0,018	0,020	0,021	0,022	0,022	0,022	0,022

Tabell 88: Finansielt gjeldskrav.

Finansielt eiendelskrav

Det finansielle eiendelskravet (FEK) har lik framgangsmåte som fra kapitlet 6, hvor det benyttes avkastningskrav til kontanter, fordringer og investeringer. Avkastningskravene er basert på et tidsvektet snitt på kort sikt (2021-2022) og deretter vil kravet lineært konvergerer imot bransjesnittet i lang sikt (Knivsflå, 2021L). Dette gir meg følgende fremtidig finansielt eiendelskrav.

FEK	Historiskperiode						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
KRAV							
Kontantkrav	0,003	0,004	0,008	0,004	0,003	0,004	0,004
KON/FE	0,984	0,987	0,977	0,987	0,874	0,962	0,921
Fordringskrav	0,013	0,014	0,018	0,014	0,013	0,014	0,014
FOR/FE	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Investeringskrav	0,050	0,054	0,059	0,050	0,049	0,052	0,052
INV/FE	0,000	0,000	0,009	0,000	0,000	0,002	0,005
FE-Krav	0,003	0,004	0,009	0,004	0,003	0,004	0,004

Budsjetperiode						Stady state	
2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004
0,881	0,841	0,800	0,760	0,719	0,679	0,679	0,679
0,014	0,014	0,014	0,014	0,014	0,014	0,014	0,014
0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
0,052	0,052	0,052	0,052	0,052	0,052	0,052	0,052
0,008	0,011	0,015	0,018	0,021	0,024	0,024	0,024
0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004

Tabell 89: Finansielt eiendelskrav.

Netto finansielt gjeldskrav

Vi har nå de siste variablene som trengs for å regne ut det netto finansielle gjeldskravet. Dette gjøres på samme måte som i kapittel 6, hvor FG-kravet og FE-kravet blir multiplisert med netto finansiell gjeld. Dette gir meg følgende krav:

NFG-Krav	Budsjetperiode								Stady state	
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
FG-krav	0,0142	0,0156	0,0169	0,0183	0,0197	0,0210	0,0224	0,0224	0,0224	0,0224
FG/(FG-FE)	1,1735	1,3104	1,4901	1,7365	2,0955	2,6669	3,7180	6,2908	6,2908	6,2908
FE-krav	0,0045	0,0044	0,0044	0,0044	0,0044	0,0044	0,0043	0,0043	0,0043	0,0043
FE/(FG-FE)	0,1735	0,3104	0,4901	0,7365	1,0955	1,6669	2,7180	5,2908	5,2908	5,2908
NFG-krav	0,0159	0,0190	0,0231	0,0285	0,0364	0,0489	0,0715	0,1181	0,1181	0,1181

Tabell 90: Netto finansielt gjeldskrav.

9.1.2.2 Framtidig beta til finansiell gjeld, finansiell egenkapital og netto finansiell gjeld

Dette kapittelet vil benytte samme framgangsmåte som for kapittel 6, hvor det ble beregnet ulike betaverdier som utgangspunkt for å finne egenkapitalbetaen. Fremtidsregnskapet fra kapittel 8 og fremtidskravene beregnet i kapittel 9 utgjør grunnlaget for beregningene, som videre danner basis for egenkapitalbetaen. Nedenfor i tabell 92-94 har jeg bergenet beta til finansiell gjeld, egenkapital og netto finansiell gjeld.

Beta til finansiell gjeld

FG β	Budsjetperiode									Stady state	
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
Rating	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
Løpetid lån K/L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L
Kreditrisikopremie, L	0,009	0,009	0,009	0,009	0,009	0,009	0,009	0,009	0,009	0,009	0,009
Markedsrisikodel ($R^2 \times 1/3$)	0,059	0,059	0,059	0,059	0,059	0,059	0,059	0,059	0,059	0,059	0,059
Markedsrisikopremie	0,048	0,048	0,048	0,048	0,048	0,048	0,048	0,048	0,048	0,048	0,048
Finansiell gjeldsbeta	0,011	0,011	0,011	0,011	0,011	0,011	0,011	0,011	0,011	0,011	0,011

Tabell 91: Finansiell gjeldsbeta.

Beta til finansiell egenkapital

FE β	Budsjetperiode									Stady state	
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
KON-Beta	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	
KON/FE	0,874	0,846	0,818	0,790	0,762	0,735	0,707	0,679	0,679	0,679	
FOR BETA (L, A)	0,005	0,005	0,005	0,005	0,005	0,005	0,005	0,005	0,005	0,005	
FOR/FE	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	
INV BETA	0,910	0,910	0,910	0,910	0,910	0,910	0,910	0,910	0,910	0,910	
INV/FE	0,000	0,003	0,007	0,010	0,014	0,017	0,021	0,024	0,024	0,024	
FINANSIELL EIENDELSBETA	0,000	0,003	0,006	0,009	0,013	0,016	0,019	0,022	0,022	0,022	

Tabell 92: Finansiell egenkapitalsbeta.

Beta til netto finansiell gjeld

NFG β	Budsjetperiode									Stady state	
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
FG-KRAV	0,0110	0,0110	0,0110	0,0110	0,0110	0,0110	0,0110	0,0110	0,0110	0,0110	
FG/(FG-FE)	1,1735	1,3104	1,4901	1,7365	2,0955	2,6669	3,7180	6,2908	6,2908	6,2908	
FE-KRAV	0,0000	0,0031	0,0063	0,0094	0,0126	0,0157	0,0188	0,0220	0,0220	0,0220	
FE/(FG-FE)	0,1735	0,3104	0,4901	0,7365	1,0955	1,6669	2,7180	5,2908	5,2908	5,2908	
NFG β	0,0129	0,0154	0,0195	0,0260	0,0368	0,0555	0,0921	0,1855	0,1855	0,1855	

Tabell 93: Netto finansiell gjeld.

9.1.2.3 Framtidig krav til driftskapital

Nå som vi har regnet ut betaverdiene og det andre kravene, kan vi finne det vektete snittet av netto driftskapital. Med samme framgangsmåte som i kapittel 6, gir dette følgende tabell;

NDK	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
EK-krav	0,0478	0,0457	0,0442	0,0432	0,0426	0,0423	0,0421	0,0408	0,0408	0,0408
EK/NDk	0,5038	0,5630	0,6222	0,6814	0,7406	0,7998	0,8590	0,9182	0,9182	0,9182
NFG-krav	0,0159	0,0190	0,0231	0,0285	0,0364	0,0489	0,0715	0,1181	0,1181	0,1181
NFG/NDK	-0,0276	0,0143	0,1232	0,0710	0,3791	0,3402	0,3008	0,2610	0,2304	0,1962
NDK -krav (WACC)	0,0236	0,0260	0,0304	0,0315	0,0454	0,0504	0,0577	0,0683	0,0704	0,0725

Tabell 94: Framtidig krav til driftskapital 2022-2031

Jeg har nå regnet ut alle de nødvendige kravene, slik neste kapittel vil ta for seg den fundamentale verdivurderingen.

10.0 Fundamental verdivurdering

Som nevnt tidligere, vil denne oppgaven benytte en fundamental verdivurdering. Hele denne oppgaven vil dermed danne basis for denne verdivurderingen. Jeg har nå dannet en basis til å gjennomføre en fundamental verdivurdering, Knivsflå (2021M) delte som nevnt tidligere fundamental verdsettelse i 2 teknikker; egenkapitalmetoden (10.1) og selskapsmetoden (10.2). Videre vil det bli gjennomført en sensitivetsanalyse (10.3) og en vurdering av estimatet (10.4)

10.1 Egenkapitalmetoden

Egenkapitalmetoden er som nevnt tidligere en direkte verdivurdering. Knivsflå (2021M) viser til en generell formel for EK-metoden som er følgende;

$$VEK = Base + Nåverdi\ av\ «strøm»\ til\ egenkapital$$

Denne generelle formelen dekker de 4 metodene som; Utbyttmodellen, Fri kontantstrømmodellen, superprofittmodellen og superprofittvekstmodellen. Nettobetalt utbytte er i denne oppgaven budsjettert lik fri kontantstrøm til egenkapital, som gjør at Utbyttmodellen og FKE-modellen er lik (Knivsflå, 2021M).

En fellesnevner for metodene er EKK-kravet. På grunnlag av utregningen tidligere i oppgaven, kan vi se at EKK er påvirket av blant annet rentekrav og kapitalstruktur. En annen forutsetning er konstant vekst i tråd med Gordons Vekstformel (Knivsflå, 2021M). Knivsflå (2021M) presiserer også at de ulike teknikkene skal gi samme verdiestimatet ved konsistent bruk. Av denne årsaken vil jeg benytte FKE-modellen i verdsettelse av egenkapitalen, som vist nedenfor;

10.1.1 Fri kontantstrøm-modellen (FKE-modellen)

Fri konstrømmetoden eller FKE-modellen tar utgangspunkt i den frie konstrømmen til egenkapitalen og diskonterer denne med hensyn på budsjetterte egenkapitalkrav (Ekk). Som antydnet av Knivsflå (2021M) er denne likningen ikke et «sluttet»-uttrykk, og det vil dermed suppleres med Gordons vekst teorem i modellen, med antagelsen om

konstantvekst i Steady State ((Knivsflå, 2021M). Rent matematisk kan verdien av egenkapitalen med FKE-modellen uttrykkes som vist nedenfor;

$$VEK_0 = \sum_{t=1}^T \frac{FKE_t}{(1 + ekk_1) \cdot \dots \cdot (1 + ekk_t)} + \frac{FKE_{T+1}}{(1 + ekk_1) \cdot \dots \cdot (1 + ekk_T) \cdot (ekk - ekv)}$$

Tabell 95: Fri kontantstrømmodellen.

Dersom vi setter formelen i praksis kan jeg sette opp følgende tabeller;

Egenkapitalmetoden FKE-modellen	1 2022	2 2023	3 2024	4 2025
Fri konantstørm til EK	kr 65 408	kr 63 113	kr 59 718	kr 55 042
Diskonteringsfaktor (EKK)	1,0478	1,0956	1,1440	1,1935
Nåverdi	kr 62 427	kr 57 606	kr 52 199	kr 46 117

5 2026	6 2027	7 2028	T 2029	T+1 2030	T+2 2031
kr 48 874	kr 40 966	kr 31 029	kr 20 188	kr 20 793	kr 21 417
1,2444	1,2970	1,3516	1,4068	1,4642	1,5240
kr 39 275	kr 31 586	kr 22 957	kr 14 350	kr 14 201	kr 14 053
			kr 1 312 797		

FKE(EM)-modellen 2021	
Nåverdi av T	kr 326 518
Horisont ledd T+1	kr 933 178
Verdi av EK T = 0	kr 1 259 695
Antall aksjer	69833,21
Verdi estimat pr aksje	kr 18,0386

Tabell 96: Verdiestimat per aksje per 2021 for egenkapitalmetoden.

Fra oppsettet ovenfor har jeg hentet fri kontantstrøm til EK fra kapittel den fremtidige kontantstrømoppstillingen fra 2022-2031 og diskonteringsfaktorene fra fremtidig EKK og dermed diskontert nåverdien pr år frem til 2031.

I tabell format får jeg dermed nåverdisummen til T, til å bli 326, 518, hvor horisontleddet (1 312 797). Horisontleddet er beregnet ved å ta FKET+1 dividert på differansen mellom EKK T+1 og DIV.

Når vi har nåverdien av T og horisontledd T+1 kan vi dermed finne verdi av EK i T = 0, og deretter dividere på antall utestående aksjer får å finne verdiestimatet pr aksje.

10.2 Selskapsmetoden

Den 2 metoden innenfor fundamental verdsettelse er som nevnt tidligere selskapsmetoden. Denne metoden benytter en indirekte tilnærming til verdsettelsen av egenkapitalen, hvor man ser nærmere på et fokusområde for å finne verdien på selskapskapitalen (Knivsflå, 2021N). Selskapskapitalen kan eksempelvis være sysselsattkapital eller netto driftskapital. Jeg skal i denne oppgaven undersøke netto driftskapitalen til Byggma, da denne har fokus på driften, og siden Byggma er har mye av verdiskapningen i produksjon som vist i regnskapsanalysen og den strategiske analysen, anser jeg denne som mest egnet. Metoden for analyse vil her også være fri kontantstrøm modellen, hvor jeg diskonterer med netto driftskravet (NDK) for å finne netto driftskapital. Siden det er verdien på egenkapitalen jeg er på jakt etter, trekker jeg fra netto finansiell gjeld slik verdien på egenkapitalen finnes residualt (Knivsflå, 2021N). Rent matematisk blir dette uttrykt som følgende (Knivsflå, 2021N);

$$VNDK_0 - VNFG_0 = VMI_0 + VEK_0$$

Hvor

VNDK er verdi netto driftskapital,

VNFG er verdi netto finansiell gjeld

VMI er verdi minoritetsinteresser,

VEK er verdi egenkapital.

I denne oppgaven, er $VMI = 0$, slik at hele kapitalen går til majoritet (VEK). I praksis blir dette som følger;

VNDK er verdi netto driftskapital og dette kan finnes på følgende måte;

$$VNDK_0 = \sum_{t=1}^T \frac{FKD_t}{(1 + ndk_1) \cdot \dots \cdot (1 + ndk_t)} + \frac{FKD_{T+1}}{(1 + ndk_1) \cdot \dots \cdot (1 + ndk_T) \cdot (ndk - ndv)}$$

Tabell 97: Verdi netto driftskapital metoden

Hvor

$FKD_t = NDR - NDR \text{ endring}$

Selskapsmetoden FKE-modellen	1 2022	2 2023	3 2024	4 2025
Fri kontantstrøm frå drift	kr 96 671	kr 104 081	kr 111 448	kr 118 672
Disoneringsfaktor (NDK)	1,0236	1,0502	1,0821	1,1162
Nåverdi	kr 94 441	kr 99 104	kr 102 992	kr 106 320
Horisont ledd T+1				

	5 2026	6 2027	7 2028	T 2029	T+1 2030	T+2 2031
kr	125 634	kr 132 194	kr 138 187	kr 143 422	kr 147 724	kr 152 156
	1,1668	1,2257	1,2964	1,3850	1,4824	1,5898
kr	107 672	kr 107 855	kr 106 592	kr 103 557	kr 99 652	kr 95 706
				kr 2 469 276		

FKE (SM)-modellen 2021		
Nåverdi av T	kr	828 532
Horisont ledd T+1	kr	1 782 922
Verdi av netto driftskapital T = 0	kr	2 611 455
Netto finansiell gjeld	kr	1 168 900
Verdi av EK T = 0	kr	1 442 555
Antall aksjer		69833,21
Verdi estimat pr aksje	kr	20,6571

Tabell 98: Verdiestimater per aksje per 2021 indirekte gjennom netto driftskapitalen.

Fra tabellene ovenfor har jeg nå det jeg trenger for å finne verdiestimater pr aksje, slik vi kan ta nåverdi av T og legge dette sammen med horisontleddet t+1 (2 469 276) neddiskontert til 2021 (1 782 922) for å finne verdien av netto driftskapitalen i 2021. Jeg kan nå som antydnet av likningen ovenfor trekke ut netto finansiell gjeld dermed finne verdien av egenkapitalen residualt. Viss jeg nå dividerer verdien av EK på antall aksjer får jeg et verdiestimater på 20,6571.

Endelig estimat er dermed 18,0386 for egenkapitalmetoden og 20,6571 indirekte gjennom netto driftskapitalen, hvor det er et avvik på 12,68% mellom de 2 estimatene. Samtidig danner estimatene her et øvre (20,66) og et nedre nivå (18,04) for den fundamentale verdivurderingen. Jeg velger her å ta gjennomsnittet av de fundamentale estimatene, slik det fundamentale estimatet er 19,35 som vist nedenfor.

	FKE-modellen		Verdi pr aksje	
EK-metoden	kr	1 259 695	kr	18,04
NDK-metoden	kr	1 442 555	kr	20,66
Gjennomsnitt	kr	1 351 125	kr	19,35

	FKE-modellen	
EK-metoden	kr	1 259 695
NDK-metoden	kr	1 442 555
Avvik		12,68 %

Tabell 99: Endelig verdiestimat (vektet 50/50 for EK-metoden og NDK-metoden)

Jeg kan se at dette estimatet er under kursen pr 01.10 som er 30NOK pr aksje, og videre 28,4NOK pr 14.10, anser jeg mitt estimat en del under markedets vurdering. Jeg har også i kapittel 11 gjennomført en relativ verddivurdering, hvor jeg har beregnet verdiestimat på ulike multiple hvor P/E angir et estimat på 23,98, P/B gir et estimat på 22,29 mens EV/EBIT gir et estimat på 33,94, som i snitt gir et estimat på 26,74NOK. Det er her verdt å merke seg at estimatene er ofte delvis basert på skjønn, og det kan være jeg har undervurdert enkelte poster, slik at dette skårere forventningene til bransjen. For å undersøke effekten av hvordan aksjeprisen er påvirket av ulike drivere skal jeg nå gjennomføre en sensitivitetsanalyse (Kapittel 10.3)

10.3 Analyse av usikkerhet – Sensitivitetsanalyse

Jeg skal i dette delkapittelet gjennomføre en sensitivitetsanalyse. Formålet med en sensitivitetsanalyse er ifølge Knivsflå (2021P) å få frem effekten og usikkerheten som er knytt til endring i budsjett og verdidrivere. Som antydnet i regnskapsanalysen, er det visse faktorer, eller drivere som er viktigere med hensyn på verdiskapning. De faktorene jeg vil undersøke er driftsinntektsveksten (10.3.1), netto driftsmargin (10.3.2) og netto driftskrav (10.3.3).

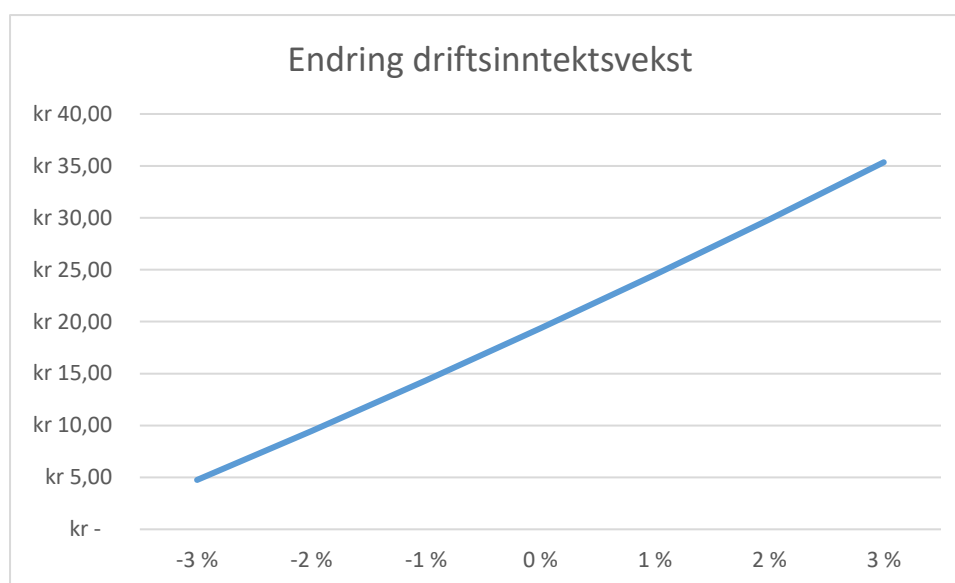
10.3.1 Sensitivitetsanalyse – Endring i driftsinntektsveksten

Fra tabell 101 nedenfor har jeg endret driftsinntektsveksten med henholdsvis -3, -2, -1, 1, 2 og 3% og dette viser at estimatet er svært følsomt for endring i driftsinntektsveksten, hvor

hver 1% reduksjon i veksten gir 25,92% reduksjon i aksjepris fra 19,35NOK til 14,33NOK, og videre fra 19,35 til 9,47 (51,06%) og fra 19,35 til 4,75 (75,42%). Vi kan se en tilsvarende trend for 1% økning hvor 1% økning gir 26,73%, 54,29% og 82,7% økning for hver 1%. Det fullstendige resultatet med graf er vist nedenfor i tabell 101 og graf 23

Endring driftsinntektsvekst	-3 %	-2 %	-1 %	0 %	1 %	2 %	3 %
Aksjepris	kr 4,75	kr 9,47	kr 14,33	kr 19,35	kr 24,52	kr 29,85	kr 35,35
Endring fra B (0%)	-75,42 %	-51,06 %	-25,92 %	0,00 %	26,73 %	54,29 %	82,70 %

Tabell 100: Aksjepris ved endring i driftsinntektsvekst.

Graf 22: Aksjepris ved endring i driftsinntektsvekst.

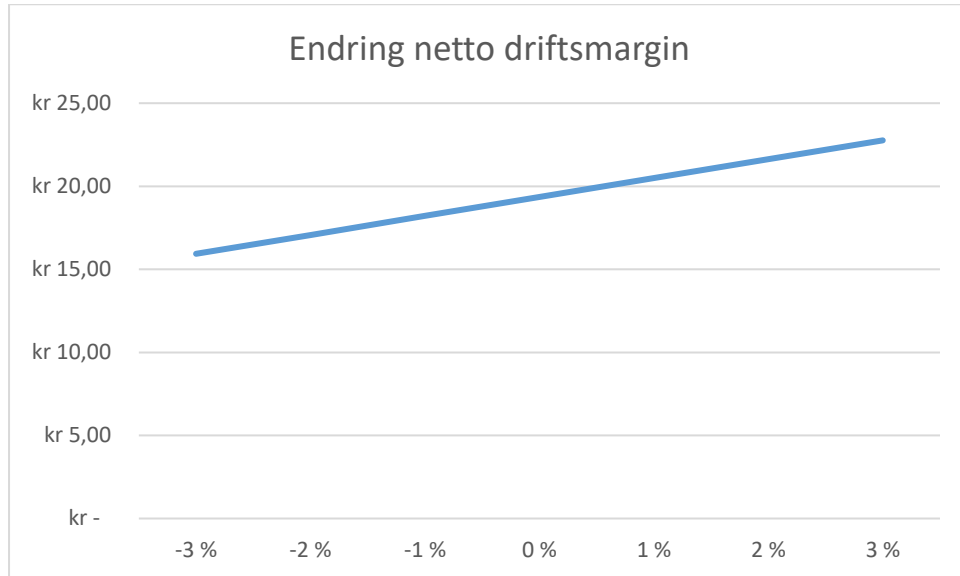
10.3.2 Sensitivitetsanalyse – Endring i netto driftsmargin

Jeg har i dette kapitlet endret netto driftsmargin med -3, -2, -1, 1, 2 og 3% som har gitt meg følgende resultater;

Endring netto driftsmargin	-3 %	-2 %	-1 %	0 %	1 %	2 %	3 %
Aksjepris	kr 15,93	kr 17,07	kr 18,21	kr 19,35	kr 20,49	kr 21,62	kr 22,76
Endring fra Basisår (0%)	-17,64 %	-11,76 %	-5,88 %	0,00 %	5,88 %	11,76 %	17,64 %

Tabell 101: Aksjepris ved endring i netto driftsmargin.

Fra resultatene ovenfor kan vi at $\pm 1\%$ i netto driftsmargin gir 5,88% prosent endring, mens $\pm 2\%$ og $\pm 3\%$ gir henholdsvis 11,76% og 17,64%. Dette er også illustrert i graf 24 nedenfor.

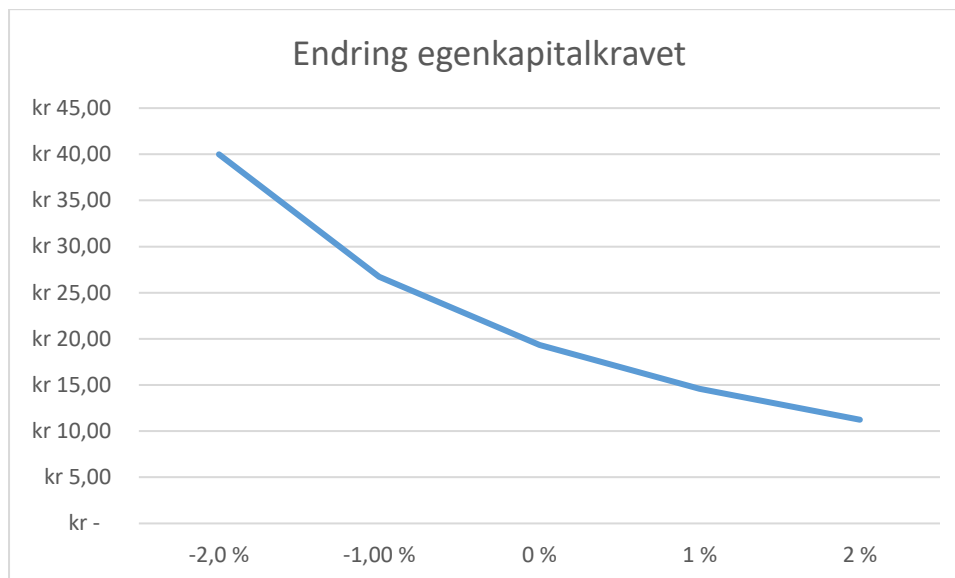
Graf 23: Aksjepris ved endring i netto driftsmargin.

10.3.3 Sensitivitetsanalyse – Endring i egenkapitalkrav

På samme vis som for driftsinntektsveksten og netto driftsmarginen kan jeg også gjennomføre en sensitivitetsanalyse for $\pm 1\%$ for egenkapitalkravet (EKK). Fra tabell 103 og graf 25 nedenfor kan vi se at også aksjeprisen er svært sensitiv for hvordan endring i egenkapitalkravet, hvor 1% reduksjon i kravet gir 38,08% høyere aksjepris, mens 1% økning gir 24,49% reduksjon. For 2% økning i kravet ser vi videre en bortgang på 41,93% , mens en 2% reduksjon gir hele 106,69%.

Endring EKK	-2,0 %	-1,00 %	0 %	1 %	2 %
Aksjepris	kr 39,99	kr 26,72	kr 19,35	kr 14,59	kr 11,24
Endring fra Basisår (0%)	106,69 %	38,08 %	0 %	-24,59 %	-41,93 %

Tabell 102: Aksjepris ved endring i egenkapitalkravet.

Graf 24: Aksjepris ved endring i egenkapitalkravet.

10.4 Er estimatet rimelig? – Oppsummering fundamental verdivurdering

Endelig estimat er som nevnt tidligere 18,0386 for egenkapitalmetoden og 20,6571 indirekte gjennom netto driftskapitalen, hvor gjennomsnittet av de fundamentale estimatene blir 19,35NOK. Jeg vil i kapittel 12, finne et endelig estimat, vektet med den relative verdivurderingen og dette estimatet. Basert på sensitivitetsanalysen, kan vi se en tydelig trend på at aksjeprisen er svært sensitiv ovenfor driverne, noe som antyder at estimatet fort kan være litt for lavt, samtidig kan det være usikkerhet i markedet, som antyder at dette estimatet vektet med det relative verdiestimatet gir et rimelig estimat. Jeg vil nå i kapittel 11 gjennomgå den relative verdivurderingen.

11.0 Relativ verdivurdering

Jeg vil i dette kapitlet supplere det fundamentale verdiestimatet med en relativ verdivurdering i form av multipler. Jeg vil i kapittel 11.1.1 diskutere metode og deretter benytte de mest aktuelle modellene og teknikkene til å finne et supplerende verdiestimat

11.1.1 Valg av relativ verdivurderingsmetode/teknikk

De ulike alternativene i relativ verdivurdering er multiplikatormodeller eller substansverdimodeller (Damodaran, 2012). Substansverdimodeller blir ofte benyttet ved salg eller konkurs, men som vi har sett fra den strategiske analysen, anser jeg denne risikoen som lav, og det vil derfor bli benyttet multiplikatorer. Multiplikatorer kan fordeles ytterligere i 4 kategorier; inntjening, bokverdi, inntekt og sektorspesifikke multiple

Siden multipler har ulike kvaliteter og fokus, anbefales det å benytte flere multipler og heller ta gjennomsnittet på de i jakten på et verdiestimat. På bakgrunn av dette vil jeg benytte 3 multipler hvor pris/fortjeneste (P/E), pris/bok (P/B) og EV/EBIT vil bli benyttet. De ulike modellene bygger på tallene fra tabellen nedenfor, hvor antallet for utestående aksjer for de 3 selskapene er hentet fra siste tilgjengelige årsrapporter, mens aksjekurser er hentet fra aksjehuset Nordnet pr 1.10.2021. Ved å multiplisere aksjekurs og utestående aksjer finner vi markedsverdi av egenkapital (Market CAP). Videre kan det nå beregnes selskapsverdi (EV) ved å legge til netto finansiell gjeld på markedsverdien på egenkapitalen, som vist i tabell 104 nedenfor. De resterende verdiene er hentet fra regnskapet og balanseregnskapet i kapittel 4.

	Byggma		Rockwool		Assa Abloy	
Aksjekurser (Hentet 1.10.2021 fra Nordnet.no)	kr	30	DKK	251	SEK	2 730
Utestående aksjer (Hentet fra årsrapporter 2020)		69830000		21737000		111077600
Markedsverdi av egenkapital (MCAP)	kr	2 094 900	DKK	5 464 682	SEK	303 241 848
Netto finansiell gjeld (NFG)	kr	1 168 900	DKK	502 280	SEK	48 509 672
VNDK (Enterprise value)	kr	3 263 800	DKK	5 966 962	SEK	351 751 520
Hentet fra resultat og balanseregnskap kapittel 4						
NDK	kr	1 678 100	DKK	2 684 280	SEK	112 471 672
Netto resultat til EK (NREK)	kr	171 651	DKK	334 309	SEK	11 571 107
EBIT (NDR)	kr	176 771	DKK	344 549	SEK	10 879 249

Tabell 103: Nøkkelinformasjon for utregning av multipler

Jeg vil nå beregne de aktuelle multiplene med utgangspunkt i verdiene ovenfor

11.1.1.1 Inntjeningsbaserte multipler – Price/Earning

Inntjeningsbaserte multipler tar utgangspunkt i fortjeneste med hensyn på eiendeler. Et godt eksempel her kan være Price/Earnings teknikken. Denne teknikken fanger opp fortjeneste perspektivet, men gir lite ekstra innsikt til hva som er kildene til fortjeneste, risiko og kapital. Men den gir en rask og intuitiv oversikt over analyseselskapene og hvorvidt det fundamentale verdiestimatet er i riktig område. P/E kan regnes ut ved å dividere markedsverdi av egenkapitalen på nettoresultat til egenkapitalen som vist nedenfor:

$$P/E = \frac{\text{Markedsverdi av EK}}{\text{Netto resultat til EK}}$$

Basert på formelen ovenfor kan vi finne et P/E-estimat for med hensyn på alle utestående aksjer for de 3 selskapene. Gjennomsnittet av de 3 multiplikatorene gir et estimat på 18,25. Jeg kan nå finne verdiestimatet pr aksje ved å benytte formelen nedenfor (Kaldestad & Møller, 2016).

$$VEK \text{ pr aksje} = \frac{(mk \cdot NREK)}{\text{Utestående aksjer}}$$

Som illustrert multipliseres multiplikatoren (mk) med netto resultatet til EK (NREK) finner jeg verdiestimatet for alle aksjer, men siden jeg ønsker å sammenligne med det fundamentale verdiestimatet, som er pr aksje, må jeg dividerer P/E på antall utestående aksjer. Dette gir et verdiestimat på 22,29 NOK pr aksje som vist nedenfor.

Pris/Fortjeneste (P/E)	Byggma	Rockwool	Assa Abloy
MCAP/NREK	12,20	16,35	26,21
Gjennomsnitt multiplikator (mk)	18,25		
VEK = mk*NREK	3133059,85		
Verdiestiamt pr aksje	22,29		

Tabell 104: Verdiestimat per aksje (P/E-metoden).

11.1.1.2 Inntjeningsbaserte multipler – EV/EBIT

EV/EBIT er den andre inntjeningsbaserte multipelen jeg benytter. Denne blir benyttet på grunnlav av det tar utgangspunkt driften, som gjør at jeg anser denne som veldig aktuell. Rent matematisk er denne uttrykt slik;

$$\frac{\text{Enterprise value}}{\text{EBIT}} = \frac{\text{Markedsverdi av egenkapitalen} + \text{netto finansiell gjeld}}{\text{Netto driftsresultat}}$$

Dette gir følgende et estimat på EV/EBIT på 11,85 for Byggma, som lavere en sammenlikningsgrunnlaget. Den gjennomsnittlige multiplaktoren, mk, kan vi se er lik 18,53, som gjør jeg nå kan regne ut verdiestimatet for alle utestående aksjer til å bli 2 057 513 ved hjelp av følgende formel (Kaldestad & Møller, 2016)

$$\text{VEK} = \text{mk} * \text{EBIT} - \text{NFG}$$

Som tidligere kan jeg finne estimatet pr aksje ved å dividere på antall aksjer, slik jeg får et estimat på 34 som vist nedenfor.

EV/EBIT	Byggma	Rockwool	Assa Abloy
MCAP/NDR	11,85	15,86	27,87
Gjennomsnitt multiplikator (mk)	18,53		
VEK = mk * EBIT -NFG	kr 2 057 613		
Verdiestiamt pr aksje	kr 34		

Tabell 105: Verdiestimat per aksje (EV/EBIT).

11.1.1.3 Bokverdibaserte multipler – Price/book

Price/Book eller P/B multipelen tar utgangspunkt i den bokførte verdien på egenkapitalen og markedsverdien for selskapet (Damodaran 2012). Investorer undersøker ifølge Damodaran (2012) ofte sammenhengen mellom prisen de betaler for en aksje og bokverdien på egenkapitalen for å vurdere om aksjen er over eller undervurdert. Rent matematisk vil utregningen gjennomføres slik;

$$\text{P/B} = \frac{\text{Markedsverdi av EK}}{\text{Bokført verdi EK}}$$

Markedsverdi av EK er beregnet på samme måte som for P/E, mens Bokført verdi av EK (EBIT), er hentet fra kapittel 4. Dette gir oss estimer på 1,9449 for Byggma, mens de andre selskapene ligger litt høyere. I gjennomsnitt blir multiplikatoren 2,43. Jeg kan nå ved hjelp av likningen (Kaldestad & Møller, 2016) nedenfor, beregne verdiestimatet pr aksje til å bli 24

$$VEK = mk * NDK - NFG$$

Likningen for verdiestimatet en verdi på 2 911 866 for alle aksjer som vist nedenfor, hvor jeg med å dividere på antall utestående aksjer får 24.

Pris/Bok (P/B)	Byggma	Rockwool	Assa Abloy
VNDK /NDK	1,9449	2,2229	3,1275
Gjennomsnitt multiplikator (mk)	2,4318		
VEK = mk*NDK-NFG	kr 2 911 866		
Verdiestimat pr aksje	kr 24		

Tabell 106: Verdiestimat per aksje (P/B)

11.1.2 Oppsummering relativ verdivurdering

Jeg har nå regnet ut verdi estimat med de tre aktuelle multiplene. Jeg kan se at de har gitt litt forskjellige resultater. For å få et mer korrekt estimat velger jeg dermed å ta gjennomsnittet av de 3 metodene, slik jeg får et endelig relativt verdiestimat på 26,74 som vist nedenfor.

Gjennomsnittlig komperativt verdiestimat	Byggma
Pris/Fortjeneste (P/E)	kr 23,98
Pris/Bok (P/B)	kr 22,29
EV/EBIT	kr 33,94
Gjennomsnitt	kr 26,74

Tabell 107: Gjennomsnittlig komparativt verdiestimat

Jeg vil nå i neste kapittel avrunde oppgaven og komme med mine anbefalinger rundt Byggma aksjen.

12.0 Handlingsstrategi

Formålet med denne oppgaven var å finne et verdiestimat på *aksjeverdien til Byggma ASA pr 31 desember 2021*. Dette har nå blitt gjort gjennom en fundamental og en relativ verddivurdering hvor det har blitt utført en rekke analyser og drøftinger og beregninger, som har dannet grunnlag for min anbefalte handlingsstrategi.

Jeg har i verdsettelsen vurdert aksjen til Byggma til å være 21,567, hvor vektning er 70% fra den fundamentale verdsettelsen og 30% fra den relative verdsettelsen som vist nedenfor

$$19,35kr \cdot 70\% + 26,74 \cdot 30\% = 21,567NOK$$

Da jeg knyter usikkerhet til estimatet på bakgrunn av naturlige antagelser som blir gjort i en slik analyse, velger å benytte et handlingsrom for aksjeverdien (21.567) på 10%, hvor en aksjeverdi under 19,4103 (-10%) antyder en kjøpsstrategi, mens en aksjepris over 23,72 (+10%) antyder en salgsstrategi. Aksjekursen pr 10.11.2021 er 27 NOK pr aksje ifølge Yahoo Finance (2021) og min siste kommentar er dermed en anbefaling om å selge aksjen.

13.0 Referanser

Rockwool Group, 2016. *Årsrapport 2016 - Rockwool Group*. [Online]

Available at: <https://p-cdn.rockwool.com/siteassets/investors/financial-reports/2016/annual-report-2016.pdf?f=20201204105458>

[Accessed 15 09 2021].

Rockwool Group, 2021a. *Kvartalsrapport Q2 2021 - Rockwool Group*. [Online]

Available at: <https://p-cdn.rockwool.com/siteassets/investors/financial-reports/2021/q2-h1-2021-financial-report.pdf?f=20210818082334>

[Accessed 01 09 2021].

Altinn, 2021. *Altinn.no*. [Online]

Available at: <https://www.altinn.no/starte-og-drive/skatt-og-avgift/skatt/skatt-for-aksjeselskap/>

[Accessed 07 04 2021].

Aneta belysning AB, 2021. <https://www.aneta.se/about-aneta-scan-lamps/>. [Online]

Available at: <https://www.aneta.se/about-aneta-scan-lamps/>

[Accessed 12 06 2021].

Assa Abloy, 2016. *Årsrapport 2016 - Assa Abloy*. [Online]

Available at: <https://www.assaabloy.com/assaabloy-com/group/market-documents/investors/interim-reports/en/2016/Year-end%20report%202016.pdf>

[Accessed 17 09 2021].

Assa Abloy, 2017. *Årsrapport 2017 - Assa Abloy*. [Online]

Available at: <https://www.assaabloy.com/assaabloy-com/group/market-documents/investors/interim-reports/en/2017/Year-end%20report%202017.pdf>

[Accessed 14 09 2021].

Assa Abloy, 2018. *Årsrapport 2018 - Assa Abloy*. [Online]

Available at: <https://www.assaabloy.com/assaabloy-com/group/market-documents/investors/interim-reports/en/2018/Year-end%20report%202018.pdf>

[Accessed 9 09 2021].

Assa Abloy, 2019. *Årsrapport 2019 - Assa Abloy*. [Online]

Available at: <https://www.assaabloy.com/assaabloy-com/group/market-documents/investors/interim-reports/en/2019/Year-end%20report%202019.pdf>

[Accessed 7 09 2021].

Assa Abloy, 2020. *Årsrapport 2020 - Assa Abloy*. [Online]

Available at: <https://www.assaabloy.com/assaabloy-com/group/market-documents/investors/annual-reports/en/2020/Annual%20report%202020.pdf>

[Accessed 5 09 2021].

Assa Abloy, 2021a. *Kvartalsrapport Q2 2021 - Assa Abloy*. [Online]

Available at: <https://www.assaabloy.com/assaabloy-com/group/market-documents/investors/interim-reports/en/2021/Q2%20report%202021.pdf>

[Accessed 13 09 2021].

Assa Abloy, 2021b. *Kvartalsrapport Q1 2021 - Assa Abloy*. [Online]
Available at: <https://www.assaabloy.com/assaabloy-com/group/market-documents/investors/interim-reports/en/2021/Q1%20report%202021.pdf>
[Accessed 3 09 2021].

Byggma ASA, 2016. *Årsrapport 2016 - Byggma ASA*. [Online]
Available at: <https://www.byggma.no/media/2372/byggma-aarsrapport-2016.pdf>
[Accessed 12 09 2021].

Byggma ASA, 2017. *Årsrapport 2017 - Byggma ASA*. [Online]
Available at: https://www.byggma.no/media/4287/byggma-aarsrapport-2017_korrigert_lq.pdf
[Accessed 10 09 2021].

Byggma ASA, 2018. *Årsrapport 2018 - Byggma ASA*. [Online]
Available at: <https://www.byggma.no/media/5343/aarsrapport-2018-mq.pdf>
[Accessed 9 09 2021].

Byggma ASA, 2019. *Årsrapport 2019 - Byggma ASA*. [Online]
Available at: <https://www.byggma.no/media/6212/byggma-aarsrapport-2019.pdf>
[Accessed 06 09 2021].

Byggma ASA, 2020. *Årsrapport 2020 Byggma ASA*. [Online]
Available at: <https://www.byggma.no/media/7152/byggma-aarsrapport-2020-med-baerekraftrapport.pdf>
[Accessed 03 09 2021].

Byggma ASA, 2021a. *Kvartalsrapport Q2 Byggma ASA*. [Online]
Available at: <https://www.byggma.no/media/7272/byggma-asa-2kv-2021.pdf>
[Accessed 01 09 2021].

Byggma ASA, 2021b. *Kvartalsrapport Q1 Byggma ASA*. [Online]
Available at: <https://www.byggma.no/media/7197/kvartalsrapport-byggma-asa-q1-2021-lq-final.pdf>
[Accessed 1 09 2021].

Byggma ASA, 2021. *Byggma ASA - Byggform*. [Online]
Available at: https://www.byggma.no/vaare-selskaper/byggform/?gclid=Cj0KCQiAhMOMBhDhARIsAPVml-ErmFSCJhPO63LYnwStJAIcQYQDmKt7T2VYBFxu-m-ek1eatck8caAphCEALw_wcB
[Accessed 10 06 2021].

Byggma ASA, 2021. *Byggma ASA - Forestia*. [Online]
Available at: <https://www.byggma.no/vaare-selskaper/forestia/>
[Accessed 4 06 2021].

Byggma ASA, 2021. *Byggma ASA - Historikk*. [Online]
Available at: <https://www.byggma.no/om-oss/historikk>
[Accessed 4 06 2021].

Byggma ASA, 2021. *Byggma ASA - Huntonit AS*. [Online]
Available at: <https://www.huntonit.no/om-oss/historikk>
[Accessed 7 06 2021].

- Dagens Næringsliv - DN, 2021. *DN Investor*. [Online]
Available at: <https://investor.dn.no/#!/Aksje/S199/BMA/BYGGMA>
[Accessed 08 10 2021].
- Damodaran , A., 2021. *stern.nyu.edu - Betas by sector*. [Online]
Available at: https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/datafile/Betas.html
[Accessed 5 10 2021].
- Damodaran, A., 2012. *Investment Valuation - Tools and Techniques for Determining the Value of Any Asset*. 3rd ed. New Jersey: Wiley & Sons.
- Damodaran, A., 2021. *Stern.nyu.edu*. [Online]
Available at: www.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/indname.xls
[Accessed 18 03 2021].
- Direktoratet for Byggkvalitet, 2017. *Byggteknisk forskrift - TEK17*. [Online]
Available at: <https://dibk.no/regelverk/byggteknisk-forskrift-tek17/>
[Accessed 06 08 2021].
- E24, 2021. *E24 - Børs*. [Online]
Available at: <https://bors.e24.no/#!/instrument/BMA.OSE>
[Accessed 1 10 2021].
- Euronext.com, 2021. *Euronext.com - BMA*. [Online]
Available at: <https://live.euronext.com/nb/product/equities/NO0003087603-XOSL>
[Accessed 27 09 2021].
- Forskning.no, 2018. *Forskning.no - Inneklima*. [Online]
Available at: <https://forskning.no/nmbu-norges-miljo-og-biovitenskapelige-universitet-miljo-jord-og-skog/sa-miljoennlige-er-trebygg/266554>
[Accessed 9 06 2021].
- Investopedia.com, 2021. *Investopedia.com*. [Online]
Available at: <https://www.investopedia.com/ask/answers/041015/whats-difference-between-porters-5-forces-and-pestle-analysis.asp>
[Accessed 16 06 2021].
- Kaldestad, Y. & Møller, B., 2016. *Verdivurdering - Teoretiske modeller og praktiske teknikker for å verdsette selskaper*. 2. Utgave ed. Oslo: Fagbokforlaget.
- Knivsflå, K. H., 2021a. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 1.2*. [Online]
Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A001.2.mp4>
[Accessed 07 05 2021].
- Knivsflå, K. H., 2021A. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 11.3*. [Online]
Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A011.3.mp4>
[Accessed 4 08 2021].
- Knivsflå, K. H., 2021b. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 1.3*. [Online]

Available at: course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A001.3.mp4
[Accessed 09 05 2021].

Knivsflå, K. H., 2021B. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 12.2.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A012.2.mp4>
[Accessed 09 08 2021].

Knivsflå, K. H., 2021C. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 12.3.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A012.3.mp4>
[Accessed 10 08 2021].

Knivsflå, K. H., 2021c. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 2.0.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A002.1.mp4>
[Accessed 12 05 2021].

Knivsflå, K. H., 2021D. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 12.4.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A012.4.mp4>
[Accessed 17 08 2021].

Knivsflå, K. H., 2021d. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 3.3.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%20-%2003.3.mp4>
[Accessed 19 05 2021].

Knivsflå, K. H., 2021E. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 13.2.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A013.2.mp4>
[Accessed 17 08 2021].

Knivsflå, K. H., 2021e. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 3.4.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A003.4.mp4>
[Accessed 05 20 2021].

Knivsflå, K. H., 2021F. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 13.3.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A013.3.mp4>
[Accessed 16 08 2021].

Knivsflå, K. H., 2021f. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 4.1.*
[Online]

Available at: course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A004.1.mp4
[Accessed 29 05 2021].

Knivsflå, K. H., 2021G. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 13.4.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A013.4.mp4>
[Accessed 19 08 2021].

- Knivsflå, K. H., 2021g. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 4.4.*
[Online]
Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A004.4.mp4>
[Accessed 05 25 2021].
- Knivsflå, K. H., 2021H. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 13.5.*
[Online]
Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A013.5.mp4>
[Accessed 28 08 2021].
- Knivsflå, K. H., 2021H. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 13.5.*
[Online]
Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A013.5.mp4>
[Accessed 26 08 2021].
- Knivsflå, K. H., 2021h. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 4.5.*
[Online]
Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A004.5.mp4>
[Accessed 26 05 2021].
- Knivsflå, K. H., 2021I. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 14.1.*
[Online]
Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A014.1.mp4>
[Accessed 01 09 2020].
- Knivsflå, K. H., 2021i. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 4.6.*
[Online]
Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A004.6.mp4>
[Accessed 29 05 2021].
- Knivsflå, K. H., 2021J. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 14.2.*
[Online]
Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A014.2.mp4>
[Accessed 06 09 2021].
- Knivsflå, K. H., 2021j. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 4.7.*
[Online]
Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A004.7.mp4>
[Accessed 03 06 2021].
- Knivsflå, K. H., 2021K. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 15.2.*
[Online]
Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A015.2.mp4>
[Accessed 05 09 2021].
- Knivsflå, K. H., 2021k. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 4.8.*
[Online]
Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%20-%2004.8.mp4>
[Accessed 06 06 2021].
- Knivsflå, K. H., 2021L. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 15.4.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A015.4.mp4>
[Accessed 20 09 2021].

Knivsflå, K. H., 2021l. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 5.1.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A005.1.mp4>
[Accessed 15 06 2021].

Knivsflå, K. H., 2021m. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 16.5.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A016.5.mp4>
[Accessed 3 11 2021].

Knivsflå, K. H., 2021n. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 5.2.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A005.2.mp4>
[Accessed 19 06 2021].

Knivsflå, K. H., 2021n. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 17.2.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A017.2.mp4>
[Accessed 6 11 2021].

Knivsflå, K. H., 2021n. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 5.3.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A005.3.mp4>
[Accessed 20 06 2021].

Knivsflå, K. H., 2021o. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 17.6.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%20-%2017.6.mp4>
[Accessed 7 11 2021].

Knivsflå, K. H., 2021o. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 5.4.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A005.4.mp4>
[Accessed 22 06 2021].

Knivsflå, K. H., 2021p. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 18.2.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A018.2.mp4>
[Accessed 7 11 2021].

Knivsflå, K. H., 2021p. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 5.5.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A005.5.mp4>
[Accessed 25 06 2021].

Knivsflå, K. H., 2021q. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 5.7.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A005.7.mp4>
[Accessed 27 06 2021].

Knivsflå, K. H., 2021r. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 9.1.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A009.1.mp4>
[Accessed 28 06 2021].

Knivsflå, K. H., 2021s. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 9.4.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A009.4.mp4>
[Accessed 04 07 2021].

Knivsflå, K. H., 2021t. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 9.5.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A009.5.mp4>
[Accessed 06 07 2021].

Knivsflå, K. H., 2021u. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 9.6.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A009.6.mp4>
[Accessed 10 07 2021].

Knivsflå, K. H., 2021v. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 10.3.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A010.3.mp4>
[Accessed 11 07 2021].

Knivsflå, K. H., 2021w. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 10.4.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A010.4.mp4>
[Accessed 18 07 2021].

Knivsflå, K. H., 2021x. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 10.5.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A010.5.mp4>
[Accessed 20 07 2021].

Knivsflå, K. H., 2021y. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 10.6.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A010.6.mp4>
[Accessed 25 07 2021].

Knivsflå, K. H., 2021z. *BUS440 - Regnskapsanalyse og Verdivurdering ved NHH; Forelesing 11.1.*
[Online]

Available at: <http://course.nhh.no/master/BUS440/videoar/BUS440%C2%A0-%C2%A011.1.mp4>
[Accessed 31 07 2021].

Masonite, 2021. *Masonite.* [Online]

Available at: <https://www.masonite.no>
[Accessed 8 06 2021].

NAV.no, 2021. *NAV.no Arbeidsledighet.* [Online]

Available at: https://www.nav.no/_/attachment/download/a3341e77-18fa-4a1b-ac25-ef8e052e85a8:3167be23484d2617b2569d35e4aeca5b82bbd642/240821%20Hovedtall%20om%2

0arbeidsmarkedet.%20Uke34.pdf

[Accessed 10 06 2021].

Norges Bank, 2021. *Norges Bank - Statsobligasjoner 1,5 og 10år*. [Online]

Available at: <https://www.norges-bank.no/tema/Statistikk/Rentestatistikk/Statsobligasjoner-Rente-Manedsgjennomsnitt-av-daglige-noteringer/>

[Accessed 28 10 2021].

Norges-Bank, 2021. *Norges - Bank*. [Online]

Available at: <https://www.norges-bank.no/tema/pengepolitikk/Styringsrenten/Styringsrenten-Oversikt-over-rentemoter-og-endringer-i-styringsrenten-/>

[Accessed 25 05 2021].

Oxford Learner's Dictionaries, 2021. *Oxford Learner's Dictionaries*. [Online]

Available at: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/american_english/value_1

[Accessed 15 02 2021].

PwC, 2020. *PwC - Risikopremien i det norske markedet 2020*. [Online]

Available at: <https://www.pwc.no/no/publikasjoner/risikopremien.html>

[Accessed 6 10 2021].

Regjeringen.no, 2017. *Skattesatser 2017*. [Online]

Available at: <https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/skatte-og-avgifter/skattesatser-2017/id2514837/>

[Accessed 16 09 2021].

Regjeringen.no, 2018. *Skattesatser 2018*. [Online]

Available at: <https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/skatte-og-avgifter/skattesatser-2018/id2575161/>

[Accessed 16 09 2021].

regjeringen.no, 2019. *Selskapsskattesatser 2019*. [Online]

Available at: <https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/skatte-og-avgifter/skattesatser-2019/id2614444/>

[Accessed 16 09 2021].

Regjeringen.no, 2020. *Selskapsskattesatser 2020*. [Online]

Available at: <https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/skatte-og-avgifter/skattesatser-2020/id2671009/>

[Accessed 16 09 2021].

Regjeringen.no, 2021. *Selskapsskattesats 2021*. [Online]

Available at: <https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/skatte-og-avgifter/skattesatser-2021/id2767458/>

[Accessed 16 09 2021].

Rockwool Group, 2017. *Årsrapport 2017 - Rockwool Group*. [Online]

Available at: <https://p-cdn.rockwool.com/siteassets/investors/financial-reports/2017/annual-report-2017-1.pdf?f=20201202104416>

[Accessed 13 09 2021].

Rockwool Group, 2018. *Årsrapport 2018 - Rockwool Group*. [Online]

Available at: <https://p-cdn.rockwool.com/siteassets/investors/financial->

[reports/2018/rockwool_ar_2018_web_final_01_u052019.pdf?f=20201204090826](https://p-cdn.rockwool.com/siteassets/investors/financial-reports/2018/rockwool_ar_2018_web_final_01_u052019.pdf?f=20201204090826)
[Accessed 11 09 2021].

Rockwool Group, 2019. *Årsrapport 2019 - Rockwool Group*. [Online]
Available at: https://p-cdn.rockwool.com/siteassets/investors/financial-reports/2019/rockwool_ar_2019.pdf?f=20210311071712
[Accessed 7 09 2021].

Rockwool Group, 2020. *Årsrapport 2020 - Rockwool Group*. [Online]
Available at: https://p-cdn.rockwool.com/siteassets/investors/financial-reports/2020/se-2021-05_annual-report-2020.pdf?f=20210422124247
[Accessed 04 09 2021].

Rockwool Group, 2021b. *Kvartalsrapport Q1 2021 - Rockwool Group*. [Online]
Available at: <https://p-cdn.rockwool.com/siteassets/investors/financial-reports/2021/q1-2021-financial-report.pdf?f=20210519132113>
[Accessed 04 09 2021].

Rockwool International, 2021. *Rockwool International*. [Online]
Available at: <https://www.rockwool.com/no/om-oss/konsernet-rockwool/>
[Accessed 7 06 2021].

Smart panel , 2021. *Smart panel*. [Online]
Available at: <https://smartpanel.no/om-smartpanel>
[Accessed 10 06 2021].

Statistisk Sentral Byrå - SSB, 2021b. *Statistisk Sentral Byrå - Byggjekostnadsindeks*. [Online]
Available at: <https://www.ssb.no/statbank/table/08657/>
[Accessed 3 06 2021].

Statistisk Sentral Byrå - SSB, 2021. *Statistisk Sentral Byrå - SSB - 3 måneders NIBOR rente 2017-2021*. [Online]
Available at: <https://www.ssb.no/statbank/table/10701/>
[Accessed 5 10 2021].

Statistiske Sentral Byrå - SSB, 2021a. *Statistiske Sentral Byrå - SSB*. [Online]
Available at: <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/lonn-og-arbeidskraftkostnader/statistikk/lonn>
[Accessed 28 05 2021].

Statistiske Sentral Byrå - SSB, 2021c. *Fakta om befolkningen*. [Online]
Available at: <https://www.ssb.no/befolkning/faktaside/befolkningen>
[Accessed 06 06 2021].

Strategic Management Insight , 2021. *Strategic Management Insight - VRIO Rammeverk*. [Online]
Available at: <https://strategicmanagementinsight.com/tools/vrio/>
[Accessed 18 09 2021].

Uldal.no, 2021. *Uldal.no*. [Online]
Available at: <https://www.uldal.no/vinduer/>
[Accessed 7 06 2021].

Yahoo Finance, 2021. *Yahoo Finance - BMA*. [Online]
Available at: <https://finance.yahoo.com/chart/BMA.OL>
[Accessed 10 11 2021].

14.0 Vedlegg

14.1 Omgruppert regnskap – Assa Abloy

14.1.1 Fullstendig resultat regnskap – Assa Abloy

Fullstendig resultat regnskap (Tusen SEK)	2021 T*	2020	2019	2018	2017
Sales	SEK 90 977 000	SEK 87 649 000	SEK 94 029 000	SEK 76 137 000	SEK 76 137 000
Share of earnings	SEK 176 000	SEK 257 000	SEK 147 000	SEK 129 000	SEK 129 000
Other operating income *	SEK 2 115 000	SEK 2 115 000	SEK 421 000	SEK 586 000	SEK 516 000
Sum Inntekter	SEK 93 268 000	SEK 90 021 000	SEK 94 597 000	SEK 76 852 000	SEK 76 782 000
Other operating expenses *	-SEK 636 000	-SEK 636 000	-SEK 434 000	-SEK 882 000	-SEK 361 000
Cost of goods sold	-SEK 55 125 000	-SEK 53 336 000	-SEK 56 499 000	-SEK 51 345 000	-SEK 46 148 000
Selling expenses	-SEK 14 743 000	-SEK 14 743 000	-SEK 14 768 000	-SEK 13 594 000	-SEK 12 008 000
Administrative expenses	-SEK 4 882 000	-SEK 4 882 000	-SEK 4 786 000	-SEK 3 680 000	-SEK 3 680 000
R&D costs	-SEK 3 902 000	-SEK 3 902 000	-SEK 3 566 000	-SEK 2 244 000	-SEK 2 244 000
Sum driftskostnader	-SEK 79 288 000	-SEK 77 499 000	-SEK 80 053 000	-SEK 71 745 000	-SEK 64 441 000
Driftsresultat	SEK 13 980 000	SEK 12 522 000	SEK 14 544 000	SEK 5 107 000	SEK 12 341 000
Driftsrelatert skattekostnad	SEK 3 100 751	SEK 2 777 368	SEK 3 225 846	SEK 1 132 728	SEK 2 737 223
Netto driftsresultat fra egen verksemd	SEK 10 879 249	SEK 9 744 632	SEK 11 318 154	SEK 3 974 272	SEK 9 603 777
Nettoresultat fra tilknyttet verksemd	SEK -	SEK -	SEK -	SEK -	SEK -
Netto driftsresultat	SEK 10 879 249	SEK 9 744 632	SEK 11 318 154	SEK 3 974 272	SEK 9 603 777
Finansinntekt	SEK 8 627	SEK 8 627	SEK 12 940	SEK 17 253	SEK 16 391
Nettoresultat fra sysselsatt kapital	SEK 10 887 875	SEK 9 753 258	SEK 11 331 094	SEK 3 991 525	SEK 9 620 168
Netto finanskostnad	-SEK 683 232	-SEK 683 232	-SEK 907 525	-SEK 706 524	-SEK 592 652
Netto minoritetsresultat	SEK -	SEK -	SEK -	SEK -	SEK -
Nettoresultat til egenkapital	SEK 11 571 107	SEK 10 436 490	SEK 12 238 619	SEK 4 698 049	SEK 10 212 820
Unormalt netto driftsresultat	-SEK 1 926 425	-SEK 1 614 874	-SEK 3 236 064	-SEK 1 363 608	-SEK 2 616 323
Unormalt netto finansresultat	-SEK 2 338 092	-SEK 5 364 348	SEK 1 127 082	SEK 1 993 220	-SEK 1 985 960
Fullstendig nettoresultat til egenkapital	SEK 7 306 590	SEK 3 457 268	SEK 10 129 637	SEK 5 327 661	SEK 5 610 537
Netto betalt utbytte	-SEK 4 277 000	-SEK 4 277 000	-SEK 3 888 000	-SEK 3 666 000	-SEK 3 332 000
Endring i egenkapital	SEK 3 029 590	-SEK 819 732	SEK 6 241 637	SEK 1 661 661	SEK 2 278 537

14.1.2 Omgrupperte balanse, eiendeler – Assa Abloy

Omgrupperte eiendeler (Alle beløp i SEK tusen)	2021 T*	2020	2019	2018	2017	2016
EIENDELER						
Driftsrelaterte eiendeler						
Intangible assets (DAM)	SEK 74 201 000	SEK 72 452 000	SEK 70 355 000	SEK 64 861 000	SEK 61 409 000	SEK 57 096 000
Property, plant and equipment (DAM)	SEK 8 186 000	SEK 8 026 000	SEK 8 498 000	SEK 8 070 000	SEK 8 065 000	SEK 8 066 000
Investment in associates (DAM)	SEK 626 000	SEK 637 000	SEK 2 595 000	SEK 2 434 000	SEK 2 243 000	SEK 2 109 000
Deferred tax assets (DAM)	SEK 1 494 000	SEK 1 338 000	SEK 1 205 000	SEK 1 354 000	SEK 1 355 000	SEK 1 899 000
Driftsrelaterte anleggsmiddel (Σ DAM)	SEK 84 507 000	SEK 82 453 000	SEK 82 653 000	SEK 76 719 000	SEK 73 072 000	SEK 69 170 000
Inventories (DOM)	SEK 11 381 000	SEK 10 079 000	SEK 11 276 000	SEK 11 316 000	SEK 9 430 000	SEK 9 565 000
Trade receivables (DOM)	SEK 15 091 000	SEK 13 665 000	SEK 15 701 000	SEK 14 496 000	SEK 13 068 000	SEK 12 648 000
Other current receivables (DOM)	SEK 1 491 672	SEK 1 542 000	SEK 1 510 000	SEK 1 327 000	SEK 1 552 000	SEK 1 273 000
Driftsrelaterte omløpsmidler (Σ DOM)	SEK 27 963 672	SEK 25 286 000	SEK 28 487 000	SEK 27 139 000	SEK 24 050 000	SEK 23 486 000
Driftseiendeler (DE)	SEK 112 470 672	SEK 107 739 000	SEK 111 140 000	SEK 103 858 000	SEK 97 122 000	SEK 92 656 000
Finansrelaterte eiendeler						
Right-of-use-assets (FAM)	SEK 3 466 000	SEK 3 513 000	SEK 3 731 000	SEK 119 000	SEK -	SEK -
Other financial assets (FAM)	SEK 259 000	SEK 212 000	SEK 104 000	SEK 152 000	SEK 227 000	SEK 86 000
Finansrelaterte anleggsmiddel (Σ FAM)	SEK 3 725 000	SEK 3 725 000	SEK 3 835 000	SEK 271 000	SEK 227 000	SEK 86 000
Prepaid expenses and accrued income (FOM)	SEK 1 620 331	SEK 1 675 000	SEK 1 673 000	SEK 1 256 000	SEK 1 015 000	SEK 1 123 000
Short term investments (FOM)	SEK 44 499	SEK 46 000	SEK 55 000	SEK 71 000	SEK 43 000	SEK 2 000
Cash and cash equivalents (FOM)	SEK 3 544 000	SEK 2 756 000	SEK 442 000	SEK 538 000	SEK 459 000	SEK 750 000
Current tax receivables (FOM)	SEK 1 025 403	SEK 1 060 000	SEK 704 000	SEK 457 000	SEK 472 000	SEK 497 000
Derivative financial instruments (FOM)	SEK 412 096	SEK 426 000	SEK 202 000	SEK 117 000	SEK 107 000	SEK 167 000
Finansrelaterte omløpsmidler (Σ FOM)	SEK 6 646 328	SEK 5 963 000	SEK 3 076 000	SEK 2 439 000	SEK 2 096 000	SEK 2 539 000
Finansielle eiendeler (FE)	SEK 10 371 328	SEK 9 688 000	SEK 6 911 000	SEK 2 710 000	SEK 2 323 000	SEK 2 625 000
Eiendeler (Σ DE + FE)	SEK 122 842 000	SEK 117 427 000	SEK 118 051 000	SEK 106 568 000	SEK 99 445 000	SEK 95 281 000

14.1.3 Omgrupperte balanse, egenkapital og gjeld – Assa Abloy

Omgruppert EK og gjeld (Alle beløp i SEK tusen)	2021 T*	2020	2019	2018	2017	2016
EGENKAPITAL						
EK tilordnet selskapets aksjonærer						
Share capital	SEK 403 028	SEK 371 000	SEK 371 000	SEK 371 000	SEK 371 000	SEK 371 000
Other contributed capital	SEK 10 510 239	SEK 9 675 000	SEK 9 675 000	SEK 9 675 000	SEK 9 675 000	SEK 9 675 000
Reserves	SEK 1 948 875	SEK 1 794 000	SEK 6 728 000	SEK 5 096 000	SEK 2 489 000	SEK 2 540 000
Retained earnings	SEK 51 090 081	SEK 47 030 000	SEK 42 369 000	SEK 36 748 000	SEK 38 113 000	SEK 34 634 000
Non-controlling interests	SEK 9 777	SEK 9 000	SEK 11 000	SEK 10 000	SEK 9 000	SEK 5 000
Sum Egenkapital	SEK 63 962 000	SEK 58 879 000	SEK 59 154 000	SEK 51 900 000	SEK 50 657 000	SEK 47 225 000
GJELD						
Driftsrelatert gjeld (DG)						
Non-current lease liabilities	SEK 2 197 000	SEK 2 477 000	SEK 2 588 000	SEK 91 000	SEK 16 859 000	SEK 16 901 000
Deferred tax liabilities	SEK 2 430 000	SEK 2 868 000	SEK 2 368 000	SEK 1 764 000	SEK 2 218 000	SEK 2 344 000
Pension Provisions	SEK 2 993 775	SEK 3 514 000	SEK 3 346 000	SEK 2 880 000	SEK 2 933 000	SEK 3 121 000
Other non-current provisions	SEK 524 805	SEK 616 000	SEK 722 000	SEK 745 000	SEK 1 447 000	SEK 1 945 000
Langsiktig driftsrelatert gjeld (Σ LDG)	SEK 8 145 580	SEK 9 475 000	SEK 9 024 000	SEK 5 480 000	SEK 23 457 000	SEK 24 311 000
Current lease liabilities (KDG)	SEK 1 333 000	SEK 1 085 000	SEK 1 151 000	SEK -	SEK -	SEK -
Accrued expenses and deferred income (KDG)	SEK 8 036 286	SEK 7 687 000	SEK 7 170 000	SEK 6 396 000	SEK 5 524 000	SEK 5 474 000
Kortsiktig driftsrelatert gjeld (Σ KDG)	SEK 9 369 286	SEK 8 772 000	SEK 8 321 000	SEK 6 396 000	SEK 5 524 000	SEK 5 474 000
Driftsrelatert gjeld (Σ LDG+KDG)	SEK 17 514 866	SEK 18 247 000	SEK 17 345 000	SEK 11 876 000	SEK 28 981 000	SEK 29 785 000
Finansrelatert gjeld (FG)						
Long term loans (LFG)	SEK 20 900 000	SEK 22 381 000	SEK 21 100 000	SEK 19 398 000	SEK 16 859 000	SEK 16 901 000
Other non-current liabilities (LFG)	SEK 705 420	SEK 828 000	SEK 1 002 000	SEK 1 406 000	SEK 836 000	SEK 1 634 000
Langsiktig finansrelatert gjeld (Σ LFG)	SEK 21 605 420	SEK 23 209 000	SEK 22 102 000	SEK 20 804 000	SEK 17 695 000	SEK 18 535 000
Short-term loans (KFG)	SEK 4 876 000	SEK 3 514 000	SEK 5 460 000	SEK 7 594 000	SEK 6 151 000	SEK 3 929 000
Derivative financial instruments (KFG)	SEK 179 815	SEK 172 000	SEK 150 000	SEK 116 000	SEK 112 000	SEK 137 000
Trade payables (KFG)	SEK 8 035 000	SEK 7 027 000	SEK 7 908 000	SEK 7 893 000	SEK 7 811 000	SEK 7 443 000
Current tax liabilities (KFG)	SEK 1 401 933	SEK 1 341 000	SEK 1 536 000	SEK 1 943 000	SEK 751 000	SEK 1 142 000
Current provisions (KFG)	SEK 1 211 663	SEK 1 159 000	SEK 630 000	SEK 891 000	SEK 699 000	SEK 797 000
Other current liabilities (KFG)	SEK 4 056 302	SEK 3 880 000	SEK 3 765 000	SEK 3 551 000	SEK 3 446 000	SEK 3 190 000
Kortsiktig finansrelatert gjeld (Σ KFG)	SEK 19 760 714	SEK 17 093 000	SEK 19 449 000	SEK 21 988 000	SEK 18 970 000	SEK 16 638 000
Finansrelatert gjeld (Σ LFG+KFG)	SEK 41 366 134	SEK 40 302 000	SEK 41 551 000	SEK 42 792 000	SEK 36 665 000	SEK 35 173 000
Finansiell Gjeld (Σ DG + FG)	SEK 58 881 000	SEK 58 549 000	SEK 58 896 000	SEK 54 668 000	SEK 65 646 000	SEK 64 958 000
Sum Egenkapital og Gjeld	SEK 122 843 000	SEK 117 428 000	SEK 118 050 000	SEK 106 568 000	SEK 116 303 000	SEK 112 183 000

14.2 Omgruppert regnskap – Rockwool International Group

14.2.1 Fullstendig resultat regnskap – Rockwool

Fullstendig resultat regnskap (Alle beløp i EUR tusen)	2021 T*	2020	2019	2018	2017
Net sales	DKK 2 819 000	DKK 2 602 000	DKK 2 757 000	DKK 2 671 000	DKK 2 374 000
Other operating income	DKK 6 000	DKK 6 000	DKK 16 000	DKK 11 000	DKK 9 000
Sum Inntekter	DKK 2 825 000	DKK 2 608 000	DKK 2 773 000	DKK 2 682 000	DKK 2 383 000
Raw material cost and prod. Mat cost	DKK 950 000	DKK 845 000	DKK 929 000	DKK 909 000	DKK 816 000
Delivery costs and indirect cost	DKK 388 000	DKK 363 000	DKK 381 000	DKK 385 000	DKK 330 000
Other external costs	DKK 189 000	DKK 184 000	DKK 218 000	DKK 232 000	DKK 235 000
personnel costs	DKK 706 000	DKK 694 000	DKK 697 000	DKK 649 000	DKK 585 000
Amortisation, deprecation and write downs	DKK 191 000	DKK 184 000	DKK 176 000	DKK 166 000	DKK 159 000
Sum driftskostnader	DKK 2 424 000	DKK 2 270 000	DKK 2 401 000	DKK 2 341 000	DKK 2 125 000
Driftsresultat fra egen verksemd	DKK 401 000	DKK 338 000	DKK 372 000	DKK 341 000	DKK 258 000
Driftsrelatert skattekostnad	DKK 56 451	DKK 47 582	DKK 52 369	DKK 48 005	DKK 36 320
Netto driftsresultat fra egen verksemd	DKK 344 549	DKK 290 418	DKK 319 631	DKK 292 995	DKK 221 680
Nettoresultat fra tilknytt verksemd	DKK -	DKK -	DKK -	DKK -	DKK -
Netto driftsresultat	DKK 344 549	DKK 290 418	DKK 319 631	DKK 292 995	DKK 221 680
Finansinntekt	DKK 853	DKK 7 680	DKK 4 267	DKK 4 267	DKK 27 307
Nettoresultat fra sysselsatt kapital	DKK 345 402	DKK 298 098	DKK 323 898	DKK 297 262	DKK 248 986
Netto finanskostnad	DKK 11 093	DKK 18 773	DKK 8 533	DKK 10 240	DKK 12 800
Netto minoritetsresultat	DKK -	DKK -	DKK -	DKK -	DKK -
Nettoresultat til egenkapital	DKK 334 309	DKK 279 324	DKK 315 365	DKK 287 022	DKK 236 186
Unormalt netto driftsresultat	DKK 90 969	DKK 95 938	DKK 117 671	DKK 132 955	DKK 146 980
Unormalt netto finansresultat	-DKK 104 580	DKK 46 200	DKK 43 540	-DKK 18 900	-DKK 18 680
Fullstendig nettoresultat til egenkapital	DKK 320 697	DKK 421 462	DKK 476 576	DKK 401 077	DKK 364 486
Netto betalt utbytte	-DKK 71 526	-DKK 94 000	-DKK 87 000	-DKK 70 000	-DKK 54 900
Endring i egenkapital	DKK 249 171	DKK 327 462	DKK 389 576	DKK 331 077	DKK 309 586

14.2.2 Omgrupperte balanse, Eiendeler – Rockwool

Omgrupperte eiendeler (Alle beløp i EUR tusen)	2021 T*	2020	2019	2018	2017	2016
EIENDELER						
Driftsrelaterte eiendeler						
Intangible assets (DAM)	DKK 173 000	DKK 181 000	DKK 192 000	DKK 189 000	DKK 183 000	DKK 149 400
Tangible assets (DAM)	DKK 1 727 000	DKK 1 632 000	DKK 1 506 000	DKK 1 227 000	DKK 1 154 000	DKK 1 156 600
Deffered tax assets (DAM)	DKK 62 000	DKK 54 000	DKK 54 000	DKK 46 000	DKK 39 000	DKK 49 200
Shares in associated company (DAM)	DKK 6 280	DKK 6 000	DKK 6 000	DKK 5 000	DKK 5 200	DKK 50 400
Driftsrelaterte anleggsmiddel (∑ DAM)	DKK 1 968 280	DKK 1 873 000	DKK 1 758 000	DKK 1 467 000	DKK 1 381 200	DKK 1 405 600
Inventories (DOM)	DKK 233 000	DKK 216 000	DKK 236 000	DKK 238 000	DKK 197 700	DKK 176 000
Receivables (DOM)	DKK 483 000	DKK 360 000	DKK 358 000	DKK 339 000	DKK 293 600	DKK 272 800
Driftsrelaterte omløpsmidler (∑ DOM)	DKK 716 000	DKK 576 000	DKK 594 000	DKK 577 000	DKK 491 300	DKK 448 800
Driftseiendeler (DE)	DKK 2 684 280	DKK 2 449 000	DKK 2 352 000	DKK 2 044 000	DKK 1 872 500	DKK 1 854 400
Finansrelaterte eiendeler						
Right of use assets (FAM)	DKK 46 000	DKK 44 000	DKK 52 000	DKK -	DKK -	DKK -
Longterm depositis and debetors (FAM)	DKK 2 720	DKK 10 000	DKK 15 000	DKK 1 000	DKK 1 600	DKK 3 000
Income tax recievable (FAM)					DKK 9 700	DKK 4 300
Listed equity securities (FAM)					DKK 17 400	DKK -
Finansrelaterte anleggsmiddel (∑ FAM)	DKK 48 720	DKK 54 000	DKK 67 000	DKK 1 000	DKK 28 700	DKK 7 300
Prepayments					DKK 17 900	DKK 17 300
Cash	DKK 171 000	DKK 241 000	DKK 275 000	DKK 386 000	DKK 244 500	DKK 120 300
Finansrelaterte omløpsmidler (∑ FOM)	DKK 171 000	DKK 241 000	DKK 275 000	DKK 386 000	DKK 244 500	DKK 137 600
Finansielle eiendeler (FE)	DKK 219 720	DKK 295 000	DKK 342 000	DKK 387 000	DKK 273 200	DKK 144 900
Eiendeler (∑ DE + FE)	DKK 2 904 000	DKK 2 744 000	DKK 2 694 000	DKK 2 431 000	DKK 2 145 700	DKK 1 999 300

14.2.3 Omgrupperte balanse, Egenkapital og gjeld – Rockwool

Omgruppert EK og gjeld (Alle beløp i EUR tusen)	2021 T*	2020	2019	2018	2017	2016
EGENKAPITAL						
EK tilordnet selskapets aksjonærer						
Share capital	DKK 29 000	DKK 29 000	DKK 29 000	DKK 29 000	DKK 29 500	DKK 29 500
Currency translation adjustment	-DKK 173 000	-DKK 212 000	-DKK 104 000	-DKK 157 000	-DKK 135 600	-DKK 103 500
Proposed dividend	DKK -	DKK 94 000	DKK 94 000	DKK 88 000	DKK 71 100	DKK 55 600
Retained earnings	DKK 2 326 000	DKK 2 178 000	DKK 2 096 000	DKK 1 912 000	DKK 1 710 800	DKK 1 549 800
Hedging	-DKK 3 000	-DKK 1 000	-DKK 1 000	DKK 1 000	DKK 1 400	DKK 700
Non-controlling interests	DKK 3 000	DKK 4 000	DKK 4 000	DKK 4 000	DKK 7 300	DKK 3 800
Sum Egenkapital	DKK 2 182 000	DKK 2 092 000	DKK 2 118 000	DKK 1 877 000	DKK 1 684 500	DKK 1 535 900
GJELD						
Driftsrelatert gjeld (DG)						
Deferred tax liabilities (LDG)	DKK 53 544	DKK 47 000	DKK 43 000	DKK 51 000	DKK 50 700	DKK 44 500
Pension obligations (LDG)	DKK 75 190	DKK 66 000	DKK 62 000	DKK 53 000	DKK 53 200	DKK 67 500
Provisions for other liabilities (LDG)	DKK 51 266	DKK 45 000	DKK 51 000	DKK 15 000	DKK 17 200	DKK 14 200
Langsiktig driftsrelatert gjeld (∑ LDG)	DKK 180 000	DKK 158 000	DKK 156 000	DKK 119 000	DKK 121 100	DKK 126 200
Trade payables (KDG)	DKK 201 879	DKK 184 000	DKK 196 000	DKK 209 000	DKK 171 200	DKK 162 800
Provisions for other liabilities and charges (KDG)	DKK 8 777	DKK 8 000	DKK 9 000	DKK 7 000	DKK 9 200	DKK 14 000
Kortsiktig driftsrelatert gjeld (∑ KDG)	DKK 210 656	DKK 192 000	DKK 205 000	DKK 216 000	DKK 180 400	DKK 176 800
Driftsrelatert gjeld (∑ LDG+KDG)	DKK 390 656	DKK 350 000	DKK 361 000	DKK 335 000	DKK 301 500	DKK 303 000
Finansrelatert gjeld (FG)						
Bank loans and other loans (LFG)	DKK -	DKK -	DKK 4 000	DKK 2 000	DKK 500	DKK 1 600
Langsiktig finansrelatert gjeld (∑ LFG)	DKK -	DKK -	DKK 4 000	DKK 2 000	DKK 500	DKK 1 600
Short-term portion of bank loans and other loans (KFG)	DKK 109 717	DKK 100 000	DKK 1 000	DKK 3 000	DKK 1 100	DKK 1 500
Bank dept (KFG)	DKK 1 097	DKK 1 000	DKK 6 000	DKK 6 000	DKK 1 600	DKK 1 200
Payables to subsidiaries and associated companies (KFG)	DKK 19 749	DKK 18 000	DKK 18 000	DKK -	DKK -	DKK -
Income tax payable (KFG)	DKK 27 429	DKK 25 000	DKK 29 000	DKK 34 000	DKK 24 300	DKK 23 700
Other payables (KFG)	DKK 173 352	DKK 158 000	DKK 157 000	DKK 174 000	DKK 150 600	DKK 132 400
Kortsiktig finansrelatert gjeld (∑ KFG)	DKK 331 344	DKK 302 000	DKK 211 000	DKK 217 000	DKK 177 600	DKK 158 800
Finansrelatert gjeld (∑ LFG+KFG)	DKK 331 344	DKK 302 000	DKK 215 000	DKK 219 000	DKK 178 100	DKK 160 400
Finansiell Gjeld (∑ DG + FG)	DKK 722 000	DKK 652 000	DKK 576 000	DKK 554 000	DKK 479 600	DKK 463 400
Sum Egenkapital og gjeld	DKK 2 904 000	DKK 2 744 000	DKK 2 694 000	DKK 2 431 000	DKK 2 164 100	DKK 1 999 300